

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان خصوصی سازی
IRANIAN PRIVATIZATION ORGANIZATION

«ارزیابی عملکرد شرکتهای کنترلی واکذار شده»

«بخش غیردولتی»

پایان ۱۳۹۴

پیشگفتار سازمان خصوصی سازی

سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از سوی مقام معظم رهبری و باتوجه به ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی و مفاد اصل ۴۳ و به منظور:

شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی؛ گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی؛ ارتقاء کارایی بنگاههای اقتصادی و بهره‌وری منابع مادی و انسانی و فناوری؛ افزایش رقابت‌پذیری در اقتصاد ملی؛ افزایش سهم بخشهای خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی؛ کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیتهای اقتصادی؛ افزایش سطح عمومی اشتغال؛ تشویق اقشار مردم به پس انداز و سرمایه‌گذاری و بهبود درآمد خانوارها در دو مرحله در سال های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ ابلاغ گردید.

این امر مبنای تغییرات اساسی در نقش بخش های نظام اقتصادی در عرصه فعالیت های اقتصادی قرار گرفت. آنچه که در نتیجه اجرای موارد فوق مورد نظر است کاهش تصدی‌گری دولت در عرصه اقتصاد، انجام اصلاحات اقتصادی با ایجاد بازارهای رقابتی به معنی واقعی و احساس آن توسط فعالان اقتصادی، تطبیق محیط کسب و کار با ساختارهای اقتصادی جهانی، اصلاح ساختارهای بخشی و توسعه زیر ساخت ها و افزایش مسئولیت اقتصادی بخش های خصوصی و تعاونی در اهداف فوق است. از این جهت شاید بتوان اهداف کلی مورد نظر در ابلاغ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی را کاهش تصدی‌گری دولت و افزایش سهم بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد بر شمرد. بی‌تردید دستیابی به دو هدف فوق تنها با اجرای برنامه خصوصی سازی به مفهوم خصوصی سازی بنگاه ها و سهام متعلق به دولت محقق نمی گردد. بلکه اساسی تر از انتقال مالکیت، دستیابی به خصوصی سازی در تمامی بخش ها و کل اقتصاد است که بسیار فراتر از خصوصی سازی بنگاه ها محسوب می شود. سازمان خصوصی سازی در کنار سایر دستگاه هایی که مسئولیت اجرای ابلاغیه های مذکور را به عهده دارند تلاش نموده است که ضمن حفظ حقوق عمومی، نسبت به توانمندسازی و تقویت بخش‌های غیردولتی که به برنامه خصوصی سازی ورود نموده‌اند اقدام نماید. برای ارزیابی میزان تحقق اهداف مذکور، با توجه به این واقعیت که ادامه فعالیت شرکت هایی که در برنامه خصوصی سازی کشور قرار گرفتند تابع شرایط عمومی محیط کسب و کار بوده و از جهت حاکمیت شرکتی و توجه به بازده اقتصادی قبل از واگذاری عمدتاً در شرایط مناسبی قرار نداشته اند ، این سازمان با استفاده از همکاری ۹ دستگاه پژوهشی و مرتبط نسبت به ارزیابی شرکت های واگذار شده به صورت کنترلی جهت ارزیابی شاخص های مدیریتی اقدام نموده است. بی تردید شرکت های مذکور متأثر از محیط کسب و کار دارای نقاط ضعفی نیز هستند ولی بررسی حاضر نشان می دهد که در اکثر شاخص ها، شرکت های واگذار شده دارای عملکرد قابل قبولی بوده و نگرانی های تجربیات خصوصی سازی سایر کشورها در کشورمان، در حداقل ممکن با توجه به حجم برنامه خصوصی سازی کشور بوده است.

عبدالله پوری حسینی
معاون وزیر و رئیس کل
سازمان خصوصی سازی

چکیده

سازمان خصوصی سازی در راستای وظایف محوله و بمنظور حصول اطمینان از تحقق اهداف خصوصی سازی مستمراً اقدام به ارزیابی شرکتهای کنترلی واگذار شده نموده است.

در این گزارش که در سال ۱۳۹۳ انجام و نتایج آن در سال ۱۳۹۴ منتشر گردید با تشکیل یک کمیته علمی شامل "سازمان حسابرسی"، "اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی ایران"، "سازمان ملی بهره‌وری ایران"، "سازمان مدیریت صنعتی"، "اتاق تعاون ایران"، "مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی"، "موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی"، "مرکز آمار ایران" و "موسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران" در قالب مدل EFQM با استفاده از ۴ معیار اصلی "مالی و بورس"، "اقتصادی و بهره‌وری"، "اشتغال و منابع انسانی"، و "مدیریت فرآیند و نوآوری" عملکرد ۶۰ شرکت را بر اساس ارقام مندرج در صورتهای مالی ارزیابی نمود. اهم نتایج حاصله به قرار زیر است:

۱- ۶۵ درصد از شرکتهای ارزیابی شده (معادل ۳۹ شرکت) در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در مجموع و در اغلب معیارهای مورد بررسی عملکرد مثبت داشته و به اهداف مورد انتظار خصوصی‌سازی دست یافته‌اند. این در حالی است که از این تعداد، ۱۴ شرکت در تمامی معیارها عملکرد مثبت داشته‌اند و در واقع در تمامی ابعاد ارزیابی شده، عملکردی مناسب و قابل قبول داشته‌اند.

۲- ۵۲ درصد شرکتهای مورد بررسی رشد بهره‌وری کل مثبت را تجربه نموده و ۲۸ درصد شرکتها نیز کاهش جزئی در رشد بهره‌وری کل را داشته‌اند.

۳- بهره‌وری نیروی کار در ۵۳ درصد از شرکتهای مورد بررسی رشد مثبت داشته است.

۴- شاخص بهره‌وری انرژی ۴۵ درصد شرکتها، علیرغم افزایش قیمت حاملهای انرژی در سالهای اخیر رشد مثبت داشته است.

۵- شاخص بهره‌وری سرمایه ۶۳ درصد شرکتها، افزایش داشته است.

۶- رشد شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار در ۴۷ درصد شرکتهای مورد بررسی مثبت بوده است.

۷- میانگین سود خالص ۶۲ درصد شرکتها پس از خصوصی‌سازی در مقایسه با قبل از خصوصی‌سازی رشد داشته است.

۸- فروش محصول و یا درآمد حاصل از ارائه خدمات ۴۳ درصد شرکتهای مورد بررسی، رشد داشته است.

۹- بازده دارایی‌های ۶۵ درصد شرکتها رشد نموده است. رشد بازده دارایی‌ها ناشی از فروش دارایی غیرمولد و استفاده بهینه از داراییهای موجود شرکتها بوده است.

۱۰- ۳۷ درصد از شرکتها با اعمال سیاستهای مدیریتی بازده حقوق صاحبان خود را افزایش داده‌اند.

۱۱- نرخ رشد هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه‌ها در ۱۳ درصد شرکتها افزایش و در ۶۷ درصد از شرکتها ثابت بوده است.

۱۲- ۲۰ درصد شرکتها پس از خصوصی‌سازی با افزایش هزینه سرانه آموزش سعی در ارتقاء توان فنی و علمی کارکنان خود داشته‌اند.

۱۳- صرفاً در ۳۵ درصد از شرکتهای ارزیابی شده (معادل ۲۱ شرکت)، عملکرد شرکتها پس از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری در مجموع کاهش داشته است. هر چند در این شرکتها نیز برخی از شاخصها رشد مثبت و برخی دیگر رشد منفی داشته‌اند ولی در مجموع برآیند شاخص‌ها منفی شده است.

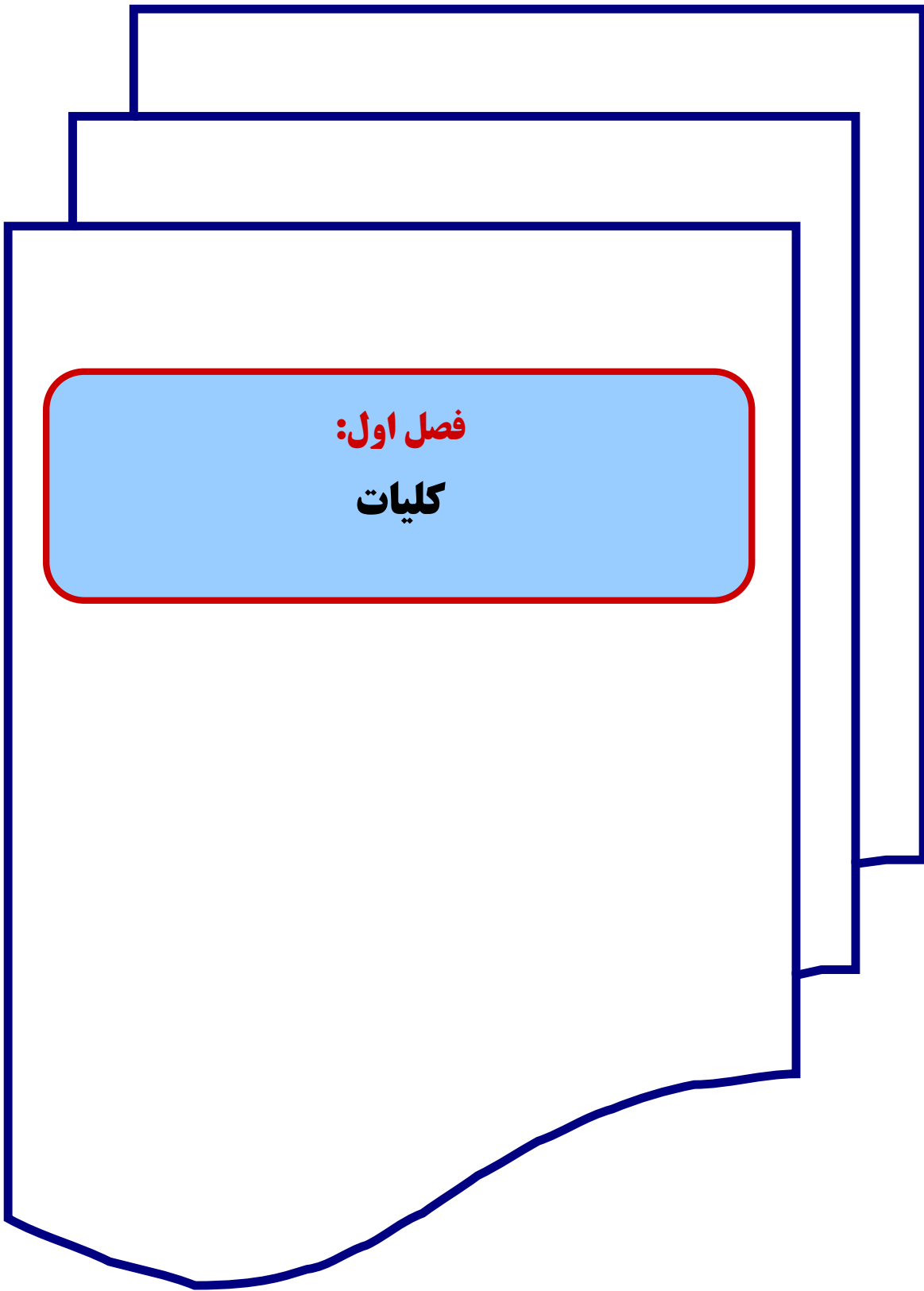
۱۴- در بین شرکتهای ارزیابی شده هیچ شرکتی وجود نداشته است که در تمامی معیارها عملکرد منفی داشته باشد. در واقع عملکرد شرکتهای ارزیابی شده حداقل در یک معیار مثبت بوده است.

نتایج حاصل شده فوق الذکر در حالی است که طی سنوات اخیر بدلیل رکود اقتصادی و اعمال تحریمهای خارجی، اغلب بنگاههای اقتصادی اعم از دولتی و خصوصی با مشکلات عدیده‌ای روبرو بوده‌اند که قطعاً بنگاههای واگذار شده نیز از این قاعده مستثنی نبوده‌اند. در واقع چنانچه اقتصاد ایران طی سالهای مورد بررسی شرایط رونق اقتصادی را تجربه می‌کرد، بنگاههای خصوصی شده نیز به مراتب عملکرد بهتری از نتایج حاصل شده از این تحقیق را از خود نشان می‌دادند.

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
	فصل اول: کلیات
۱	۱-۱- مقدمه
۱	۱-۲- بیان مسئله
۲	۱-۳- ضرورت انجام طرح
	فصل دوم: مفاهیم و پیشینه خصوصی سازی و ارزیابی عملکرد
۳	۲-۱- تعریف خصوصی سازی
۵	۲-۲- اهداف برنامه های خصوصی سازی
۶	۲-۳- تاریخچه برنامه های خصوصی سازی در جهان
۸	۲-۴- دلایل خصوصی سازی
۹	۲-۵- فرآیند و اهداف خصوصی سازی در ایران
۱۱	۲-۵-۱- عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی
۱۳	۲-۵-۲- نحوه واگذاری سهام شرکتهای دولتی بر مبنای بازار عرضه
۱۳	۲-۵-۳- نحوه واگذاری سهام شرکتهای دولتی براساس حجم واگذاری
۱۴	۲-۵-۴- واگذاریها به تفکیک طبقه بندی قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی
۱۴	۲-۶- تعریف عملکرد
۱۶	۲-۷- تعریف ارزیابی عملکرد
۱۷	۲-۸- انواع ارزیابی عملکرد
۱۸	۲-۹- دلایل ارزیابی و اندازه گیری عملکرد
۱۸	۲-۱۰- فرآیند ارزیابی عملکرد
۲۰	۲-۱۱- مدل یا الگو ارزیابی عملکرد
۲۳	۲-۱۲- تبیین مدل تعالی کسب و کار EFQM
۲۸	۲-۱۳- اهمیت و ضرورت ارزیابی در خصوصی سازی
۲۹	۲-۱۴- سابقه ارزیابی خصوصی سازی در ایران
	فصل سوم: معرفی مدل بومی ارزیابی عملکرد و تعیین شاخصهای آن بر مبنای اهداف خصوصی سازی در ایران
۳۲	۳-۱- معرفی مدل مورد استفاده جهت ارزیابی
۳۴	۳-۲- پرسشنامه اطلاعاتی و آماری مدل
۳۶	۳-۳- تعاریف و اصطلاحات
۳۷	۳-۴- تعریف شاخصها و نحوه امتیازدهی
	فصل چهارم: بررسی وضعیت شرکتهای مورد ارزیابی
۴۱	۴-۱- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران
۴۱	۴-۱-۱- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر رشد اقتصادی
۴۲	۴-۱-۲- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر ارزش افزوده
۴۴	۴-۱-۳- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر سرمایه گذاری
۴۵	۴-۱-۴- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر بازار کار
۴۵	۴-۱-۵- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر تورم

۴۶	۴-۱-۶- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر بهره وری
۴۷	۴-۲- ارزیابی عملکرد شرکتهای مورد بررسی
	فصل پنجم: نتایج ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده
۱۰۹	۵-۱- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک اندازه بنگاه اقتصادی
۱۱۰	۵-۲- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک سرمایه
۱۱۰	۵-۳- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی برحسب سال واگذاری
۱۱۱	۵-۴- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک نحوه واگذاری
۱۱۱	۵-۵- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک طبقه بندی فعالیت اقتصادی
۱۱۲	۵-۶- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک وزارتخانه ذیربط
۱۱۳	۵-۷- رتبه بندی شرکتهای واگذار شده برحسب معیار
۱۱۳	۵-۸- رتبه بندی شرکتهای واگذار شده برحسب نرخ رشد معیارهای چهارگانه
۱۱۹	۵-۹- رتبه بندی شرکتهای واگذار شده
۱۲۲	۵-۱۰- نتایج
۱۲۳	۵-۱۰-۱- نتایج بر حسب قیمتهای جاری
۱۲۴	۵-۱۰-۲- نتایج بر حسب قیمتهای ثابت
۱۲۵	ضمائم

فصل اول:

کلیات

فصل اول: کلیات

۱-۱- مقدمه

خصوصی‌سازی یک سیاست اقتصادی جهت تعادل بخشیدن میان فعالیت‌های اقتصادی دولت و دیگر بخش‌های اقتصادی با هدف ایجاد شرایط رقابتی و حصول بیشتر کارایی اقتصادی و اجتماعی است. خصوصی‌سازی با فراهم کردن فضای رقابت و ایجاد نظام حاکم بر بازار، بنگاه‌ها و واحدهای خصوصی را وادار می‌نماید تا عملکرد کارآتری نسبت به بخش عمومی داشته باشند. خصوصی‌سازی وسیله‌ای است برای بهبود عملکرد فعالیت‌های اقتصادی از طریق افزایش نقش نیروهای بازار، در صورتیکه حداقل ۵۰ درصد مالکیت بنگاه‌های اقتصادی به بخش خصوصی واگذار گردد. با نگاهی گذرا به تعاریف متعدد ارائه شده از خصوصی‌سازی، می‌توان مفاهیمی از قبیل بهبود عملکرد، انتقال مالکیت و مدیریت، آزاد سازی، بازار گرا کردن، ایجاد شرایط رقابت کامل، کوچک‌سازی دولت، حذف مقررات دست و پاگیر و ... را در اهداف خصوصی‌سازی ملاحظه نمود. بنابراین یکی از مهمترین اهداف خصوصی‌سازی بهبود عملکرد بنگاه‌های اقتصادی قابل واگذاری به بخش غیردولتی است. معمولاً کشورهایی که اقدام به اجرای برنامه خصوصی‌سازی می‌کنند، پس از اجراء این برنامه به منظور آگاهی از نتایج و دستاوردهای حاصل از اجرای برنامه خصوصی‌سازی اقدام به ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده می‌کنند.

۱-۲- بیان مسئله

همانطور که در بالا اشاره شد در صورت مراجعه به تعاریف متعدد ارائه شده از خصوصی‌سازی، می‌توان مفاهیمی از قبیل بهبود عملکرد، انتقال مالکیت و مدیریت، آزاد سازی، بازارگرا کردن، ایجاد شرایط رقابتی، کوچک‌سازی دولت، حذف مقررات دست و پاگیر و ... را در اهداف برنامه‌های خصوصی‌سازی ملاحظه نمود. ارزیابی عملکرد بنگاه‌های واگذار شده ابزاری برای سنجش تحقق یکی از مهمترین اهداف خصوصی‌سازی یعنی بهبود عملکرد شرکتها می باشد.

با مروری گذرا بر ادبیات ارزیابی عملکرد فرایند کمی کردن کارایی و اثربخشی عملیات می‌توان دلایل استفاده از ارزیابی عملکرد را به سه گروه اصلی اهداف تقسیم کرد:

- ✓ اهداف استراتژیک: که شامل مدیریت استراتژیک و تجدیدنظر در استراتژی هاست، به عبارت دیگر یکی از دلایل عمده استفاده از ارزیابی عملکرد بررسی میزان دستیابی به اهداف استراتژیک شرکت و سازمانها است.
- ✓ اهداف ارتباطی: که شامل کنترل موقعیت فعلی، نشان دادن مسیر آینده، ارائه بازخور و الگوبرداری از سازمان‌های دیگر است.

- ✓ اهداف انگیزشی: که شامل تدوین سیستم پاداش و همچنین تشویق بهبود و یادگیری است.

مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد، مدل‌های قبل از سال‌های ۱۹۸۰، تنها بر استفاده از شاخص‌های مالی به عنوان تنها ابزار ارزیابی عملکرد متکی بودند. تا اینکه جانسون و کاپلن^۱ در اوایل دهه ۱۹۸۰ و پس از بررسی و ارزیابی سیستم‌های

^۱ Johnson & Kaplan

حسابداری مدیریت شرکت‌ها، شواهد بسیار محکمی از نامطمئن بودن کارایی این اطلاعات برای ارزیابی عملکرد سازمان‌ها نمایان ساختند. این عدم کارایی ناشی از افزایش پیچیدگی سازمان‌ها و شرایط رقابت سازمان‌ها در بازار بود. به اعتقاد آنان استفاده از مدل‌های ارزیابی عملکرد^۲ که تنها بر شاخص‌های مالی متکی هستند می‌تواند موجب بروز مشکلاتی برای سازمان شود که برخی از این مشکلات به شرح زیر است:

- ✓ از آنجا که شاخص‌های مالی با استراتژی‌های سازمان ارتباط پیدا نمی‌کنند ممکن است با اهداف استراتژیک سازمان تضاد داشته باشند و موجب پدید آمدن مشکلاتی در تدوین استراتژی شوند. به عنوان مثال افراط در استفاده از نرخ برگشت سرمایه می‌تواند به بهبودهای کوتاه مدت منجر شود.
- ✓ معیارهای سنتی نظیر کارایی هزینه و مطلوبیت ممکن است باعث فشار آمدن به مدیران در جهت توجه به نتایج کوتاه‌مدت شده و در نتیجه هیچگونه حرکتی به سمت بهبود صورت نگیرد.
- ✓ شاخص‌های مالی گزارش دقیقی درباره هزینه فرایندها، محصولات و مشتریان نمی‌دهند و تنها بر فرایند کنترل بخشی به جای کل سیستم تاکید دارند.
- ✓ شاخص‌های مالی قادر به تشخیص هزینه‌های کیفی به شکل دقیق و مناسب نیستند و تنها تولید بیشتر را تشویق می‌کنند.

نواقص و کمبودهای مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد به انقلابی در مدیریت عملکرد منجر شد به طوری که محققان و کاربران به سمت خلق مدلهایی حرکت کردند که اهداف و محیط فعلی سازمانها را مورد توجه قرار دهند و بدین ترتیب فرایندهای متعددی برای استفاده سازمان‌های مختلف ایجاد گردید. همچنین مدل‌های بسیاری برای پشتیبانی این فرایندها پیشنهاد شد که هدف اینگونه مدل‌ها، کمک به سازمان‌ها برای ارزیابی درست و شایسته عملکردشان است، به این مدل‌ها مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد گفته می‌شود.

۳-۱- ضرورت انجام طرح

یکی از مراحل لازم برای اجرای یک برنامه خصوصی‌سازی، تعریف و توسعه روش بهینه برای ارزیابی و سنجش عملکرد می‌باشد. به عبارت دیگر سازمان متولی اجراء برنامه خصوصی‌سازی هر کشور یا جامعه ای که قصد اجراء این برنامه را دارد باید در حین اجراء برنامه (با هدف جلوگیری از انحراف در اهداف تعریف شده برای برنامه خصوصی‌سازی) یا پس از اجراء برنامه خصوصی‌سازی (با هدف ارزیابی دستاوردهای برنامه خصوصی‌سازی با اهداف تعیین شده برای برنامه) روش مناسبی برای ارزیابی و سنجش عملکرد شرکت‌ها یا بنگاه‌های دولتی واگذار شده به بخش غیر دولتی، قبل از واگذاری و پس از واگذاری، برای اطمینان از دستیابی به اهداف برنامه خصوصی‌سازی طراحی و اجراء کند.

^۲ PERFORMANCE MEASUREMENT SYSTEM (PMS)

فصل دوم:

مفاهیم و پیشینه خصوصی سازی و ارزیابی عملکرد

فصل دوم: مفاهیم و پیشینه خصوصی سازی و ارزیابی عملکرد

در این فصل ابتدا به تعریف خصوصی سازی و اهداف و دلایل آن در جهان پرداخته و سپس فرآیند و اهداف خصوصی سازی در کشور را مورد بررسی قرار می دهیم. در گام بعدی به تعاریف علمی از ارزیابی عملکرد، فرآیندها و ضرورت ارزیابی عملکرد خواهیم پرداخت.

۱-۲- تعریف خصوصی سازی

تعاریف مختلف و متعددی از خصوصی سازی^۳ ارائه شده است که تمامی آنها در مفهوم کلی یکسان بوده و تنها در رابطه با دامنه خصوصی سازی، اولویت دادن به اهداف مورد نظر و یا مکانیسم های خاص اجرایی از یکدیگر متمایز می شوند. از بین تعاریف به برخی از آنها اشاره می شود:

- ✓ خصوصی سازی فرآیندی است که طی آن کارآیی مکانیزم بازار، حیات دوباره پیدا می کند و عملکرد فعالیت اقتصادی دولت و بخش عمومی در محک آزمون قرار می گیرد و طی این فرآیند می تواند منجر به محدود شدن مالکیت یا مدیریت برخی از واحدهای اقتصادی تحت تملک دولت و واگذاری آن به مکانیزم بازار شود.
- ✓ وسیله ای است برای بهبود عملکرد فعالیت های اقتصادی از طریق افزایش نقش نیروهای بازار، در صورتی که حداقل ۵۰ درصد سهام موسسات و بنگاه های اقتصادی دولت به بخش خصوصی یا غیر دولتی واگذار گردد.
- ✓ در فرهنگ اقتصادی پالگریو^۴ خصوصی سازی به این صورت تعریف شده است: خصوصی سازی یک سیاست اقتصادی جهت تعادل بخشیدن میان دولت و دیگر بخش های اقتصادی با هدف ایجاد شرایط رقابت کامل و حصول بیشتر کارآیی اقتصادی و اجتماعی است.
- ✓ کی و تامسون^۵ خصوصی سازی را این گونه تعریف کرده اند. واژه خصوصی سازی به روش های مختلفی اطلاق می گردد که باعث تغییر رابطه بین دولت و بخش خصوصی می شود. از جمله ضد ملی کردن و یا فروش دارایی های متعلق به دولت، مقررات زدایی یا حذف ضوابط محدود کننده و معرفی رقابت در انحصارهای مطلق دولتی و پیمانکاری یا واگذاری تولید کالاها و خدماتی که توسط دولت اداره و تامین مالی می شوند به بخش خصوصی.
- ✓ در واقع خصوصی سازی روندی است که طی آن در هر سطحی، دولت امکان انتقال وظایف و تاسیسات خود را از بخش عمومی به بخش خصوصی بررسی کرده و در صورت تشخیص و اقتضاء نسبت به چنین انتقالی اقدام می کند. خصوصی سازی با فراهم کردن فضای رقابت و ایجاد نظام حاکم بر بازار، بنگاهها و واحدهای خصوصی را وادار می نماید تا عملکرد کارآتری نسبت به بخش عمومی داشته باشند.

³ Privatization

⁴ Peter, Newman, The New Palgrave Dictionary of Economics and the Law, 1998, Vol. 3, p.122.

^۵ شاه حسینی، محمد علی، مقاله «بررسی و مطالعه تجربیات جهانی در امر خصوصی سازی»، همایش ملی سیاست های کلی اصل ۴۴، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری، تهران، بهمن ۱۳۸۵.

^۶ صغیر، جمال، «توسعه بخش خصوصی و خصوصی سازی» سمینار بررسی تحلیل خصوصی سازی، دانشکده امور اقتصادی و موسسه توسعه اقتصادی، تهران، اردیبهشت ۱۳۷۲.

- ✓ بیس لی و لیتل چایلد^۷ معتقدند؛ خصوصی سازی وسیله ای است برای بهبود عملکرد فعالیت های اقتصادی از طریق افزایش نقش نیروهای بازار، در صورتی که حداقل ۵۰ درصد سهام آنها به بخش خصوصی واگذار گردد.
- ✓ ولجانوسکی^۸ خصوصی سازی را به معنای انجام فعالیت های اقتصادی توسط بخش خصوصی یا انتقال مالکیت دارایی ها به بخش خصوصی می داند.
- ✓ شوارتز^۹ تعریف خصوصی سازی را برای کشورهای با اقتصاد متمرکز بسیار فراتر از انتقال مالکیت و تعدیل در مقررات می داند و می گوید خصوصی سازی به معنی به وجود آوردن نظام جدید بر اساس بازار و در نتیجه دگرگونی و تحول در ابعاد مختلف اقتصادی می باشد. خصوصی سازی در شکل ظاهری فرآیندی است که طی آن وظایف و تاسیسات بخش دولتی در هر سطحی به بخش خصوصی انتقال داده می شود، اما در مفهوم حقیقی به اشاعه فرهنگی در کلیه سطوح جامعه اطلاق می گردد به طوری که دستگاه قانون گذاری، قضائیه، مجریه و تمامی آحاد یک کشور باور نمایند که کار مردم را باید به مردم واگذاشت.
- ✓ باس^{۱۰} خصوصی سازی را نشانه تعالی تفکر سرمایه داری و اعتماد به کارایی بازار در مقابل عدم اطمینان به کارایی بخش عمومی بیان می کند.
- ✓ اعضای سازمان بهره وری آسیایی در جلسه سال ۱۳۷۲ خود در شهر جاکارتا اندونزی از بین تعاریف برگردانیدن بنگاه های ملی شده به بخش خصوصی، حاکم نمودن شرایط رقابت کامل بر واحدهای دولتی، مقررات زدایی و آزادسازی یا انتقال کامل کنترل قانونی بنگاه ها برای خصوصی سازی، با توافق اکثریت اعضا تعریف انتقال مالکیت یا کنترل بنگاه های اقتصادی از دولت به بخش خصوصی را به عنوان تعریف خصوصی سازی پذیرفتند.
- ✓ به گفته بیللی^{۱۱} امروزه یکی از مفاهیم مهم و مورد علاقه در اقتصاد، مباحث مربوط به خصوصی سازی است. هر چند مفهوم نظری خصوصی سازی به اندازه کافی شفاف نیست، اما در پژوهش های تجربی، خصوصی سازی تلاشی عمومی است برای کاستن عدم انگیزه هایی که در کارایی ارگان های دولتی وجود دارد و این کار به وسیله قرار دادن آنها در معرض انگیزه های بازار و مدیریت بخش خصوصی انجام می شود.
- ✓ دکتر علیرضا رجیمی بروجردی^{۱۲} اعتقاد دارد که علم اقتصاد، اصلاحات ساختاری در نظام اقتصادی هر جامعه را به چهار بخش تثبیت اقتصاد، آزاد سازی اقتصاد، خصوصی سازی اقتصاد و مقررات زدایی اقتصاد تقسیم می کند. از نقطه نظر ایشان خصوصی سازی عبارتست از استفاده بهینه از منابع کمیاب برای افزایش بهره وری. خصوصی سازی تنها به معنای انتقال ظاهری و اعتباری مایملک دولتی به بخش غیر دولتی نیست، که البته این فرآیند همیشه و در هر شرایط از طرف دولت می تواند برگشت پذیر باشد. چنانچه کلیت نظام اقتصادی جامعه، مبتنی بر اراده و شعور مردم باشد، که به موجب آن برای مردم حق تصرف و مالکیت در عوامل تولید، دارایی، محصول، پورتفولیو و مواردی نظایر آن ایجاد کند، خصوصی سازی موفق و واقعی، محقق شده است. هدف از خصوصی سازی اقتصاد، ارتقای بهره وری و تسری آن در کل بخش های اقتصادی است.

⁷ Michael Beesly and Stephen Littlechild, Privatization: Principles, Problems and Priorities, Lloyds Bank Review, July 1983 P.1.

⁸ Veljanovski, Cento, Selling the state, Butler and Tanner Ltd. 1987, P.1.

⁹ Schwartz, Gerd, Privatization: Possible lesson Form the Hungarian Case, World Development. Vol. 19, P. 1731.

¹⁰ Bos, D, Privatization: A theoretical Treatment, Clafendon press, Oxford 1991, p. v.

¹¹ Bailey, Robert W. (1987), Uses and Misuses of Privatization, in Steve H. Hanke (Ed.) Prospects for Privatization, New York, The Academy of Political Science.

^{۱۲} رجیمی بروجردی، علیرضا، خصوصی سازی، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۸۵ ص ۲ - ۱.

با نگاهی به تعاریف متعدد ارائه شده از خصوصی‌سازی می‌توان مفاهیمی از قبیل بهبود عملکرد، انتقال مالکیت و مدیریت، آزادسازی، بازارگرا کردن بنگاهها و اقتصاد، ایجاد شرایط رقابت کامل و حذف مقررات دست و پاگیر دولتی را نیز از جمله مفاهیم خصوصی‌سازی دانست.

۲-۲- اهداف برنامه‌های خصوصی‌سازی

در اکثر کشورها، خصوصی‌سازی به عنوان روشی جهت منطقی کردن ساختار اقتصادی، کاهش فشارهای مالی واحدهای دولتی، بالابردن کارایی منابع، گسترش مالکیت، تجهیز منابع مالی، حداکثر استفاده از تخصص‌های موجود، تقویت انگیزه‌های کاری، کاهش بوروکراسی، مقابله با کسری در ترازپرداخت‌ها، کسب درآمد و کاهش بار سنگین هزینه ارائه خدمات توسط دولت پذیرفته شده است، که شمار کثیری از کشورها یا این سیاست را اجراء نموده‌اند یا در حال اجرای آن هستند. اهداف خصوصی‌سازی در هر کشور با توجه به سیاست‌ها، برنامه‌های اقتصادی و راهبردهای کلی جامعه اتخاذ می‌شود. از آنجایی که راهبردها و برنامه‌های اقتصادی در کشورها متفاوت است، در نتیجه خصوصی‌سازی نیز در هر کشور به دنبال اهداف ملی و بومی خاص است و در هر کشور ممکن است اهداف خاص در اولویت قرار گیرد.

در کشورهای صنعتی پیشرفته و توسعه یافته از نظر اقتصادی، فرآیند خصوصی‌سازی به دنبال اهداف زیر می‌باشند:

- ✓ افزایش کارایی
- ✓ کسب درآمد
- ✓ کاهش بار مالی دولت

در حالی که در کشورهای در حال توسعه با توجه به مشکلات و شرایط توسعه نیافتگی، خصوصی‌سازی به دنبال اهداف وسیعتری است و باید به مشکلات و تنگناهای بیشتری پاسخ دهد. در این کشورها:

- ✓ بالابردن کارایی
- ✓ تخصیص بهینه منابع
- ✓ استفاده بهینه از منابع مالی شرکتها
- ✓ کاهش حجم دخالت دولت در اقتصاد
- ✓ سپردن تخصیص منابع به مکانیزم خود سامان بخش بازار
- ✓ مقابله با نقدینگی سرگردان
- ✓ ایجاد فضای رقابتی و امن برای سرمایه گذاری های بلند مدت
- ✓ دستیابی به فنون جدید مدیریت
- ✓ دسترسی به سرمایه و تکنولوژی خارجی
- ✓ توزیع ثروت و درآمد

از مهمترین هدف‌هایی هستند که برنامه‌های خصوصی‌سازی دنبال می‌کنند. با توجه به مطالب مورد اشاره مهمترین اهداف خصوصی‌سازی که بیشتر مورد توجه و استفاده قرار گرفته اند عبارتند از:

- ✓ افزایش رقابت و بهبود کارایی در مدیریت و عملیات موسسات اقتصادی
- ✓ کاهش نقش مستقیم دولت در فعالیت‌های اقتصادی
- ✓ تقلیل هزینه‌های بودجه ای دولت ناشی از پرداخت یارانه و هزینه‌های سرمایه‌ای
- ✓ توسعه بازارهای سرمایه داخلی و دستیابی به سرمایه، تکنولوژی و منابع مالی خارجی
- ✓ افزایش مشارکت مردم در امور اقتصادی و تصمیم‌گیریها
- ✓ تخصیص بهینه تر منابع کشور بر اساس عملکرد بازار (افزایش کارایی تخصیصی)
- ✓ گسترش مالکیت وسیع سهام و مشارکت اقشار مختلف مردم در سرمایه‌گذاری
- ✓ ایجاد انگیزه کاری در کارکنان بنگاه‌های اقتصادی از طریق واگذاری بنگاه‌ها به آنان (یکی از روش‌های خصوصی‌سازی)
- ✓ کسب درآمدهای مالی برای دولت و کاهش کسری بودجه دولت‌ها از طریق فروش موسسات دولتی

آنچه از فرآیند خصوصی‌سازی مورد انتظار است اصلاح، استقلال و انعطاف‌پذیری در نظام مدیریت و انتقال مالکیت واحدهای دولتی به اشخاص حقیقی یا حقوقی است. بنابراین خصوصی‌سازی هنگامی می‌تواند منجر به افزایش کارایی داخلی بنگاه‌ها و موسسات دولتی شود که انتقال مالکیت را در پی داشته باشد. در غیر این صورت مهمترین هدف خصوصی‌سازی یعنی افزایش کارایی نادیده گرفته شده است.

۳-۲- تاریخچه برنامه‌های خصوصی‌سازی در جهان

بسیاری از افراد، برنامه‌های مدرن خصوصی‌سازی را به دولت محافظه کار مارگارت تاچر که در سال ۱۹۷۹ در بریتانیا به قدرت رسید، نسبت می‌دهند. اما دولت کونراد آدنور^{۱۳} در جمهوری فدرال آلمان اجرای اولین برنامه ملی زدایی^{۱۴} که انگیزه‌های ایدئولوژیک و ابعاد گسترده‌ای داشت را در دوران پس از جنگ جهانی دوم آغاز کرد. در سال ۱۹۶۱ دولت آلمان اکثریت سهام خود در شرکت فولکس واگن که با هدف جلب سرمایه گذاران کوچک طراحی شده بود را به صورت عمومی عرضه کرد. چهار سال بعد دولت عرضه گسترده تر سهام شرکت محصولات شیمیایی و^{۱۵} را آغاز کرد. این دو مورد عرضه تعداد سهامداران را از ۵۰۰ هزار نفر به تقریباً سه میلیون نفر رسانید. اما پس از کاهش قیمت سهام، اشتیاق عمومی برای خرید سهام بیشتر رو به سردی گرایید و دولت ناگزیر شد تا هزینه سهام بسیاری از سهامداران کوچک را خود بپردازد. سال‌های زیادی گذشت تا دولت‌های غربی دیگری خصوصی‌سازی را به عنوان یک خط مشی اقتصادی یا سیاسی تعقیب نمایند.

شیلی دومین کشوری بود که در دهه ۱۹۷۰ برنامه چشمگیری در زمینه خصوصی‌سازی تعقیب کرد. یوتولوپوس^{۱۶} در سال ۱۹۸۹ به بررسی این برنامه پرداخته است. دولت پینوشه که پس از خلع ید از سالوادور آلنده در سال ۱۹۷۳ قدرت را در شیلی به دست گرفت، تلاش کرد تا شرکت‌هایی را که دولت آلنده ملی کرده بود را خصوصی کند، اما این برنامه به خوبی اجرا نشد. بنابراین هنگامی که در اوایل دهه ۱۹۸۰ شیلی گرفتار بحران بازپرداخت بدهی‌های خود شد بسیاری از

¹³ Konrad Adenauer

¹⁴ Denationalization

¹⁵ Veba

¹⁶ Yotopoulos

شرکتها مجدداً ملی شدند. دومین برنامه خصوصی سازی شیلی که در اواسط دهه ۱۹۸۰ آغاز شد کمتر بر فروش مستقیم به شرکتها و بیشتر بر عرضه عمومی سهام به سرمایه گذاران منفرد، از جمله فروش سهام شرکتها به کارکنان خود شرکتها تکیه داشت که به موفقیت هایی دست یافت.

سومین کشوری که برنامه خصوصی سازی را در مقیاس وسیع آغاز کرد دولت بریتانیا بود که به لحاظ تاریخی مهمترین نمونه نیز محسوب می شود. در سال ۱۹۷۹ مارگارت تاچر لفظ خصوصی سازی را که اولین بار پیتر دراگر آن را بکار برده بود به عنوان جایگزین لفظ ملی زدایی برگزید. فروش های اولیه با مخالفت شدید حزب کارگر مواجه شد که وعده دادند در صورت انتخاب مجدد، شرکت هایی چون بریتیش ارواسپیس^{۱۷} و کابل اند وایرلس^{۱۸} را ملی خواهد نمودند. اما علیرغم مخالفت های سیاسی، دولت تاچر به کار خود ادامه داد. اولین موارد عرضه سهام با استقبال فراوان مواجه شد و بسیاری مشاهده نمودند که شرکت هایی که خصوصی شده اند بسیار کارآمدتر عمل می کنند. به علاوه به زودی آشکار شد که انگیزه آماده سازی بنگاه برای خصوصی سازی به فائق آمدن بر مشکلات درون سازمانی و تمرکز کارکنان بنگاه های دولتی بر وظیفه دستیابی به کارایی و سودآوری کمک نموده است. سرانجام دولت قادر گردید تا ضرورت اخذ وام از بخش عمومی را از طریق فروش مستمر سهام در ابعاد چشمگیری کاهش دهد. هنگامی که مارگارت تاچر برای بار دوم در انتخابات سال ۱۹۸۳ و عمدتاً به مدد پیگیری موفق پرونده جنگ فالكلند به پیروزی دست یافت، آینده برنامه خصوصی سازی در این کشور تضمین شد. عرضه عمومی سهام بریتیش تله کام^{۱۹} در نوامبر ۱۹۸۴ موجب گردید تا برنامه خصوصی سازی در سطحی جهانی تعقیب گردد. این عرضه عظیم (بزرگ ترین مورد تا آن زمان) با استقبال فراوان سرمایه گذاران از جمله کارکنان داخلی و خارجی مواجه شد. عرضه ۳/۹ میلیارد پوند (۴/۸ میلیارد دلار) سهام، ظهور ۲/۲۵ میلیون سهامدار جدید را در بریتانیا به همراه داشت و پاسخ مثبت سرمایه گذاران آمریکایی و ژاپنی به عرضه سهام این شرکت در توکیو و نیویورک نشان داد که بازاری جهانی برای عرضه سهام شرکت هایی که قرار است واگذار شوند وجود دارد. مهمتر از همه اینکه فروش موفق سهام این شرکت نشان داد که بزرگی شرکتها به تنهایی نمی تواند مانع خصوصی سازی موفق گردد. دولت محافظه کار مارگارت تاچر اهداف خود از اجرای برنامه خصوصی سازی را بشرح زیر اعلام نمود^{۲۰}:

- ✓ افزایش درآمد دولت
- ✓ ارتقاء کارایی اقتصادی
- ✓ کاهش دخالت دولت در اقتصاد
- ✓ فراهم آوردن شرایط مناسب برای شکل گیری رقابت
- ✓ مدیریت بنگاه های دولتی بر اساس نظم بازار
- ✓ توسعه بازار ملی سرمایه و گسترش مالکیت سهام در بین شهروندان

¹⁷ British Aerospace

¹⁸ Cable And Wireless

¹⁹ British Telecom (B T) .

²⁰ Price Waterhouse. 1989a. *Privatization: Learning the Lessons from the U.K. Experience*, London.

موفقیت آشکار برنامه خصوصی سازی در بریتانیا بسیاری از کشورهای صنعتی را متقاعد کرد تا واگذاری بنگاه های دولتی را از طریق عرضه عمومی سهام آغاز نمایند. چهارمین کشوری که خصوصی سازی را در مقیاسی وسیع تعقیب کرد، فرانسه بود. فرانسه یکی از مهمترین موارد نیز بود چرا که به سنت ریشه دار مداخله دولت در این کشور پایان داد. دولت محافظه کار ژاک شیراک در مارس ۱۹۸۶ قدرت را به دست گرفت و تعهد نمود نه تنها آندسته از گروه های صنعتی و مالی که توسط سوسیالیست ها در سال های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲ ملی شده بودند را به فروش برساند، بلکه بانک های بزرگی که توسط شارل دو گل در سال های ۱۹۴۵ ملی شده بودند را نیز به بخش خصوصی واگذار کند. دولت شیراک در عمل به وعده های خود ۲۲ شرکت بزرگ را به ارزش ۱۲ میلیارد دلار در عرض ۱۵ ماه از سپتامبر ۱۹۸۶ به فروش رسانید.

علاوه بر فرانسه، اتریش، بلژیک، کانادا، دانمارک، هلند، ایتالیا، جامائیکا، ژاپن، مالزی، سنگاپور، اسپانیا، سوئد و ایالات متحده آمریکا نیز برنامه های خصوصی سازی مهمی را از طریق عرضه عمومی سهام در اواسط دهه ۱۹۸۰ به انجام رسانیدند.

از سال ۱۹۸۷ به این سو برنامه خصوصی سازی به سرعت در سراسر جهان به ویژه در کشورهای در حال توسعه آمریکای لاتین، آفریقا و جنوب آسیا گسترش یافت. پس از سال ۱۹۹۰ سرعت خصوصی سازی مرتباً شتاب گرفت و پس از سال ۱۹۹۵ سرسام آور گردید. یافته های مگینسون^{۲۱} در سال ۲۰۰۵ نشان می دهد که درآمد دولت ها از کل وجوه حاصل از اجرای برنامه های خصوصی سازی در فاصله سال های ۱۹۹۰ الی ۲۰۰۰ در اروپای غربی ۵۳ درصد، آسیا ۱۵ درصد، آمریکای لاتین ۱۵ درصد، استرالیا ۸ درصد، اروپای شرقی بویژه کشورهای تازه استقلال یافته ۵ درصد و آمریکای شمالی ۲ درصد بوده است.

۴-۲- دلایل خصوصی سازی

یکی از بحث های دائمی در گفتمان سیاسی و اقتصادی غرب حول محور مطلوبیت مالکیت دولتی در مقابل مالکیت خصوصی بنگاه های اقتصادی می چرخد. اگرچه محققان و از آن جمله اقتصاددانان درباره نقش اقتصادی دولت در سراسر تاریخ بحث و گفتگو کرده اند، اما این بحث ها در قرن بیستم به اوج خود رسید.

بسیاری از دولتها برای آغاز برنامه های خصوصی سازی صرفاً به عنوان یک دانش عمومی تاکید می کنند که شرکت های خصوصی ذاتاً بهتر از انواع دولتی مدیریت می شوند و از کارایی بالاتری برخوردارند. به نظر می رسد این دولتها نمی دانند که تا چه اندازه بین متخصصان اقتصادی و به ویژه نظریه پردازان درباره این پیش فرض ها اختلاف نظر وجود دارد. تقریباً نظریه پردازان متفق القول هستند که مالکیت خصوصی موجب می شود تا شرکتها در اغلب ساختارهای صنعتی به ویژه در صنایع رقابتی سودآورتر باشند و به لحاظ فنی با کارایی بالاتری عمل نمایند. اما درباره مطلوبیت مالکیت خصوصی در صورت وجود شکست های چشمگیر بازار و نیز توانایی شرکت های خصوصی برای تعقیب اهداف اجتماعی مطلوب مانند ایجاد حداکثر اشتغال یا عرضه کالاها و خدمات ضروری به قیمتی منصفانه برای تمامی شهروندان اتفاق نظر بسیار کمتری وجود دارد. همچنین در این باره که آیا باید از شرکت های تجاری خواسته

²¹ Megginson, William L, The Financial Economics Of Privatization, c2005.

شود تا اهداف اجتماعی را تعقیب کنند یا صرفاً به دنبال کسب حداکثر سود باشند اختلاف نظر بسیار بیشتری وجود دارد. تاکنون در بین نظریه پردازان، این مسئله که آیا انحصارات طبیعی باید تحت مالکیت دولت باشد یا توسط یک مالک خصوصی و تحت نظارت دولت اداره شود، بحث بر انگیزترین مسئله بوده است. از زمان طرح مباحث اقتصادی به شکل حرفه‌ای، مزیت‌های نسبی مالکیت دولتی در برابر مالکیت خصوصی بازار، بحث اقتصادی را زنده نگه داشته است و این بحث امروز نیز به اندازه عصر آدام اسمیت مهم و هیجان انگیز است.

اقتصاددانان با ارائه چهار دلیل تجربی نشان می‌دهند که مالکیت دولتی ذاتاً ناکارآمدتر از مالکیت خصوصی خواهد بود حتی به فرض آنکه مالکیت در دست دولتی خیرخواه باشد.

- ✓ ناکارآمدی بنگاه‌های دولتی به دلیل وجود انگیزه‌های ضعیف یا متناقض
- ✓ ناکارآمدی بنگاه‌های دولتی در نتیجه نظارت نامناسب
- ✓ ناکارآمدی بنگاه‌های دولتی به دلیل محدودیت‌های بودجه‌ای
- ✓ ناکارآمدی بنگاه‌های دولتی به دلیل استفاده دولت از آنها برای تعقیب اهداف غیر اقتصادی

۵-۲- فرآیند و اهداف خصوصی‌سازی در ایران

خصوصی‌سازی فرآیندی اجرایی، مالی و حقوقی است که دولت‌ها در بسیاری از کشورهای جهان برای انجام اصلاحات در ساختار اقتصادی و نظام اداری کشور به اجرا در می‌آورند. خصوصی‌سازی با توجه به مقبولیت فراوان آن از جهات گوناگون همواره بعنوان مسئله بحث برانگیز شامل ترس از بیکاری در کوتاه‌مدت و نیز بلندمدت، تحمیل هزینه‌های خصوصی‌سازی بر مردم، منتفع شدن عده‌ای خاص و غیره مطرح بوده است.

خصوصی‌سازی مجموعه‌ای از اقدامات ناظر بر افزایش دامنه فعالیت بخش خصوصی است که با اتخاذ فنون و تکنیک‌های متداول اجرا می‌گردد و در نهایت به افزایش کارایی در بخش دولتی می‌انجامد.^{۲۲}

تا انتهای برنامه دوم توسعه، اجرای خصوصی‌سازی بتدریج و غیر منسجم و عمدتاً در قالب قوانین بودجه سالانه انجام می‌گرفت. لیکن با توجه به اینکه خصوصی‌سازی باید فرآیندی مستمر باشد که طی آن دولت امکان انتقال دارایی‌ها، تأسیسات، تسهیلات و وظایف خود را به سایر بخش‌های فعال اقتصادی دنبال نماید بدیهی است در قالب قوانین کوتاه مدت از جمله قوانین سنواتی بودجه، منجر به تحقق کامل اهداف مورد نظر نخواهد گردید. لذا در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در قالب ۲۳ ماده به نحوه ساماندهی شرکت‌های دولتی و واگذاری سهام متعلق به دولت پرداخته شد که از آن به عنوان برنامه خصوصی‌سازی نیز یاد می‌شود. فرآیند خصوصی‌سازی در برنامه سوم توسعه نسبت به دو برنامه قبل از آن به گونه‌ای بوده که می‌توان این دوران را دوران بلوغ خصوصی‌سازی و اوج واگذاری سهام شرکت‌های دولتی در ایران محسوب نمود.

اصول واگذاری در برنامه چهارم توسعه در واقع براساس همان فرآیند واگذاری در برنامه سوم توسعه بنا شده است به طوری که می‌توان در مورد فرآیند خصوصی‌سازی، برنامه چهارم را ادامه برنامه سوم توسعه دانست. با این وجود در

برنامه چهارم توسعه سعی گردید موانع و مشکلات قانونی موجود در فرآیند خصوصی سازی طی برنامه سوم توسعه تا حدودی مرتفع گردد.

در اواسط اجرای برنامه چهارم توسعه به سبب اهمیت موضوع واگذاری ها، سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با توجه به مفاد اصل یادشده با اهداف زیر تدوین و ابلاغ گردید:

- ✓ شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی
- ✓ گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی
- ✓ ارتقاء کارایی بنگاه های اقتصادی و بهره وری منابع مادی، انسانی و فناوری
- ✓ افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی
- ✓ افزایش سهم بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی
- ✓ کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت های اقتصادی
- ✓ افزایش سطح عمومی اشتغال
- ✓ تشویق اقشار مردم به پس انداز و سرمایه گذاری

سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، دارای سه بخش اصلی می باشد در بخش اول توسعه بخش های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی می باشد که بر اساس آن دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل ۴۴ را نداشته و بخش خصوصی تصدی گری فعالیت های مشخص شده در قانون را به عهده خواهد گرفت. در بخش دوم که سیاست های کلی بخش تعاونی است، حمایت و گسترش تعاونی و افزایش سهم بخش تعاونی در اقتصاد کشور به ۲۵٪ تا آخر برنامه پنج ساله پنجم توسعه پیش بینی شده است و در بخش سوم نیز توسعه بخش های غیردولتی از طریق واگذاری فعالیت ها و بنگاه های دولتی با اهداف ابلاغی زیر مشخص شده است:

- ✓ تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاه به سیاست گذاری و هدایت و نظارت
- ✓ توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد و حمایت از آن جهت رقابت در بازارهای بین المللی
- ✓ آماده سازی بنگاه های داخلی جهت مواجهه هوشمندانه با قواعد تجارت جهانی در یک فرآیند تدریجی و هدفمند
- ✓ توسعه سرمایه انسانی دانش پایه و متخصص
- ✓ توسعه و ارتقای استانداردهای ملی و انطباق نظام های ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین المللی
- ✓ جهت گیری خصوصی سازی در راستای افزایش کارایی و رقابت پذیری و گسترش مالکیت عمومی

پس از ابلاغ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی توسط مقام معظم رهبری، لایحه اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در نیمه اول سال ۱۳۸۶ توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان خصوصی سازی) با همکاری وزارتخانه ها و سازمان های ذیربط تدوین و پس از طی مراحل قانونی در ۱۳۸۷/۴/۳۱ ابلاغ گردید.

در این راستا سازمان خصوصی سازی با هدف اجرای سیاست های خصوصی سازی دولت از طریق واگذاری سهام بنگاه های دولتی و وابسته به دولت به بخش های غیردولتی، موظف شد تا در چارچوب اساسنامه مربوط و به منظور اصلاح ساختار اقتصادی کشور و با طرح اهداف بلندمدتی از جمله شتاب بخشیدن به رشد و توسعه اقتصاد ملی، گسترش مالکیت در سطح عموم مردم جهت تأمین عدالت اجتماعی، ارتقای کارایی بنگاه های اقتصادی و بهره وری

منابع مادی، انسانی و فناوری، افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی، افزایش سهم بخشهای خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی، کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت های اقتصادی، افزایش سطح عمومی اشتغال، تشویق اقشار مردم به پس انداز و سرمایه گذاری و بهبود درآمد خانوارها، نسبت به انجام وظایف قانونی خود اقدام نماید.

سازمان خصوصی سازی در راستای اهداف و وظایف محوله نسبت به واگذاری سهام شرکتهای دولتی اقدام نموده که عملکرد این سازمان از سال ۹۳-۱۳۸۰ به تفکیک نوع واگذاری، بازار عرضه و حجم واگذاری به تفصیل آمده است.

۲-۵-۱- عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی

بررسی روند واگذاری شرکتهای دولتی نشان می دهد که ارزش سهام واگذار شده شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۸۰ لغایت سال ۱۳۹۳، به دلایل مختلف متغیر بوده است لیکن در مجموع سهام واگذار شده شرکتهای دولتی و متعلق به دولت تا پایان سال ۱۳۹۳ مبلغ ۱,۳۸۰,۴۶۴ میلیارد ریال بوده است*. البته عملکرد سازمان خصوصی سازی در بخش واگذاری ها، به سه قسمت عرضه و فروش سهام یا دارائی به عموم متقاضیان، انتقال مستقیم سهام یا دارائی به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت و انتقال مستقیم سهام یا دارائی بابت سهام عدالت، قابل تفکیک است و در این خصوص ذکر موارد زیر ضروری است:

الف) مهمترین بخش از واگذاری های صورت گرفته طی دوره زمانی ۱۳۹۳-۱۳۸۰ مربوط به فروش سهام یا دارایی به بخش غیردولتی می باشد. همانگونه که در جدول ۱-۲ مشخص است طی این دوره قریب به ۵۷/۴ درصد از کل واگذاری ها در این طبقه قرار می گیرند. طی دوره مزبور معادل ۷۹۱,۷۶۸ میلیارد ریال واگذاری صورت پذیرفته است که معادل ۶۵۵,۶۲۸ میلیارد ریال آن (معادل ۹۰ درصد) مربوط به سالهای ۹۳-۱۳۸۷ یا به عبارت دیگر سالهای پس از ابلاغ قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی بوده است.

ب) بخشی از شرکتهای واگذار شده در سنوات اخیر، شرکتهایی بوده است که بابت رد دیون دولت به اشخاص و نهادهای طلبکار واگذار شده است. این بخش از واگذاری ها که البته خیلی با اهداف کلان خصوصی سازی تطابق ندارد در سالهای ۹۰ تا ۱۳۹۲ رشد قابل توجهی داشت لیکن هم اکنون می توان اظهار داشت این گونه واگذاری ها تقریباً به طور کامل متوقف شده است. براساس اطلاعات جدول زیر طی دوره ۹۲-۱۳۹۰ در مجموع ۲۲۳,۵۸۶ میلیارد ریال سهام و دارایی بابت رد دیون واگذار شده است که سهم قابل توجهی از مجموع رد دیون دولت را طی دوره ۱۳۸۰-۹۲ به خود اختصاص می دهد.

ج) درخصوص ارزش واگذاری ها بابت طرح توزیع سهام عدالت لازم به ذکر است طرح مزبور در سال ۱۳۸۵ و براساس آئین نامه اجرایی طرح توزیع سهام عدالت آغاز گردید و طی سالهای ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۳، ارزش سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به صورت قطعی به طرح یاد شده، به رقمی معادل ۸۰۴,۳۰۰ میلیارد ریال رسیده است که از مبلغ مذکور ۲/۵۷۳ میلیارد ریال مربوط به سال ۱۳۹۳ می باشد.

* در این دوره قریب به ۶۷۵ بنگاه از بخش دولتی به بخش غیردولتی واگذار شده است که بیش از ۸۵ درصد آنها واگذاری غیرکنترلی (کمتر از ۵۰٪ سهام) بوده است.

در جدول زیر میزان فروش سهام شرکتهای دولتی توسط سازمان خصوصی سازی از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ به تفکیک نحوه واگذاری آمده است:

جدول ۱-۲- آمار فروش سهام توسط سازمان خصوصی سازی

(ارقام به میلیارد ریال)

نوع واگذاری	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	جمع کل	درصد
عرضه و فروش سهام یا دارائی به عموم متقاضیان	۲۰۱	۳,۱۳۱	۱۰,۱۵۳	۷,۰۹۳	۸۲۶	۳,۶۷۸	۴۶,۰۷۵	۳۱,۰۸۶	۱۳۶,۴۹۶	۶۱,۰۰۲	۶۷,۶۱۴	۹۰,۱۸۸	۲۸۴,۱۰۵	۵۰,۰۲۰	۷۹۱,۷۶۷	۵۷/۴٪
واگذاری سهام یا دارائی به شیوه انتقال مستقیم به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت (رد دیون)		۱۷۶	۲,۱۴۶	۸۴			۲۴,۵۳۶	۲۹,۵۸۶	۱۲,۶۷۵	۰	۴۵,۱۵۷	۴۰,۲۸۱	۱۳۳,۲۵۲	۰	۲۸۷,۸۹۳	۲۰/۹٪
انتقال مستقیم سهام یا دارائی بابت سهام عدالت						۲۷,۴۰۷	۸۷,۷۳۱	۱۷,۶۰۲	۱۰۵,۹۲۹	۰	۲۳,۹۹۵	۰	۳۵,۲۶۷	۲,۵۷۳	۳۰۰,۸۰۴	۲۱/۸٪
جمع کل	۲۰۱	۳,۳۰۶	۱۲,۲۹۹	۷,۱۷۷	۸۲۶	۳۱,۰۸۵	۱۵۸,۳۴۲	۷۸,۲۷۴	۲۵۵,۰۹۹	۶۱,۰۰۲	۱۳۶,۷۶۵	۱۳۰,۴۶۹	۴۵۲,۶۲۴	۵۲,۵۹۳	۱,۳۸۰,۴۶۴	۱۰۰٪

۲-۵-۲- نحوه واگذاری سهام شرکتهای دولتی بر مبنای بازار عرضه

همانگونه که در جدول ۲-۲ مشاهده می شود از ۱،۳۸۰،۴۶۴ میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی ۸۰ لغایت ۱۳۹۳، حدود ۴۸ درصد واگذاریها از طریق بورس، ۳۹ درصد از واگذاریها به روش برگزاری مزایدههای غیربورسی، ۱۲/۸ درصد از روش فرابورس و ۰/۲ درصد از طریق مذاکره واگذار گردیده است.

با توجه به تکلیف قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مبنی بر واگذاری شرکتهای گروه (۲) ماده (۲) قانون یاد شده از طریق بورس و نیز اولویت واگذاری شرکتهای گروه (۱) ماده مزبور از طریق بورس نسبت به سایر روشها، سهم واگذاریها از طریق بورس و فرابورس تا سال ۱۳۹۳، ۶۰٫۶ درصد بوده است.

جدول شماره ۲-۲- آمار واگذاری به تفکیک بازار عرضه (ارزش به میلیارد ریال)

واگذاری بر اساس بازار عرضه سهام	۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	جمع کل	نسبت به کل
بورس	۴۹،۱۵۵	۸۹،۴۹۱	۴۰،۳۱۸	۱۳۲،۳۶۲	۱۹،۱۰۹	۵۰،۲۲۲	۴۴،۶۱۲	۲۳۸،۸۴۲	۲،۹۹۷	۶۶۶،۲۲۴	۴۸،۳٪
فرابورس	۰	۰	۱۴،۰۱۶	۲،۰۹۱	۹،۱۷۹	۳۷،۶۶۰	۵۵،۳۸۴	۳۱،۶۴۱	۲۷،۱۰۹	۱۷۷،۶۸۰	۱۲،۹٪
مذاکره	۰	۰	۰	۲،۵۰۲	۲۱۹	۳۱۰	۶	۰	۰	۳،۰۳۸	۰/۲٪
مزایده	۴،۵۰۷	۶۹،۱۵۱	۲۳،۹۴۰	۱۱۸،۱۴۳	۳۱،۹۹۴	۴۸،۵۷۴	۳۰،۴۶۷	۱۸۲،۱۴۱	۲۲،۴۸۷	۵۳۳،۵۵۲	۳۸،۶٪
جمع	۵۳،۶۶۲	۱۵۸،۶۴۲	۷۸،۲۷۴	۲۵۵،۰۹۹	۶۱،۱۰۲	۱۳۶،۷۶۵	۱۳۰،۴۶۹	۴۵۲،۶۲۴	۵۲،۵۹۳	۱،۳۸۰،۴۶۴	۱۰۰٪

۲-۵-۳- نحوه واگذاری سهام شرکتهای دولتی بر اساس حجم واگذاری

جدول ۲-۳ نحوه واگذاری سهام شرکتها را بر اساس حجم واگذاری نشان می دهد. از ۱،۳۸۰،۴۶۴ میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۳، در حدود ۹۶ درصد واگذاریها به صورت بلوکی، ۳ درصد به صورت عرضههای تدریجی و روزانه در بازار سرمایه و ۱ درصد به صورت سهام ترجیحی بوده است.

جدول شماره ۲-۳- آمار واگذاری به تفکیک حجم واگذاری (ارزش به میلیارد ریال)

سال حجم واگذاری	۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	جمع کل	نسبت به کل
بلوکی	۴۴،۷۴۲	۱۵۱،۸۹۸	۶۷،۶۹۹	۲۴۸،۳۵۷	۵۶،۷۶۵	۱۳۵،۳۴۹	۱۲۶،۶۶۵	۴۳۷،۵۲۸	۵۱،۹۴۱	۱،۳۲۳،۴۸۱	۹۶٪
تدریجی	۸،۶۲۰	۴،۵۶۸	۶،۵۱۱	۳،۸۵۹	۲،۵۴۵	۱،۲۶۸	۲،۶۹۲	۱۴،۲۲۲	۳۰۵	۴۳،۲۹۲	۳٪
ترجیحی	۲۹۹	۲،۱۷۶	۴،۰۶۴	۲،۸۸۳	۱،۷۹۳	۱۴۷	۱،۱۱۲	۸۷۵	۳۴۷	۱۳،۶۹۰	۱٪
جمع	۵۳،۶۶۱	۱۵۸،۶۴۲	۷۸،۲۷۴	۲۵۵،۰۹۹	۶۱،۱۰۲	۱۳۶،۷۶۵	۱۳۰،۴۶۹	۴۵۲،۶۲۴	۵۲،۵۹۳	۱،۳۸۰،۴۶۴	۱۰۰٪

۲-۵-۴- واگذاریها به تفکیک طبقه‌بندی قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

ابلاغ بند (ج) سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در نیمه نخست سال ۱۳۸۵، نقطه عطفی در فرآیند خصوصی‌سازی می‌باشد. بر اساس این ابلاغیه، ۸۰ درصد از ارزش مجموع سهام بنگاههای دولتی از هر فعالیت مشمول مفاد صدر اصل (۴۴) قانون اساسی که تا آن تاریخ کاملاً دولتی بوده و قابلیت واگذاری نداشته‌اند (با رعایت برخی از استثناءها)، قابلیت واگذاری یافتند. شرکتهای بزرگی از جمله: صنایع پالایش و پخش، مخابرات، هلدینگ خلیج فارس، معادن و صنایع مادر.

همچنین ماده (۲) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی شرکتهای قابل واگذاری را طبقه‌بندی نموده است. بر این اساس، گروه (۱) این ماده شرکتهایی می‌باشند که تا قبل از ابلاغ بند (ج) سیاستها بر اساس قوانین برنامه سوم و چهارم توسعه قابلیت واگذاری داشته و بر اساس قانون یاد شده می‌بایست تا پایان برنامه چهارم توسعه بطور کامل واگذار می‌شدند (شرکتهای خارج از صدر اصل (۴۴) قانون اساسی) و گروه (۲) این ماده اشاره به شرکتهایی دارد که با توجه به ابلاغ بند (ج) سیاستها مجوز واگذاری یافته‌اند (شرکتهای صدر اصل (۴۴) قانون اساسی).

بر اساس این تفکیک، از ۱،۳۱۸،۱۸۸ میلیارد ریال سهام واگذار شده طی دوره ۹۲-۱۳۸۰، حدود ۷۰ درصد واگذاریها مربوط به واگذاری شرکتهای و بنگاههای متعلق به گروه (۲) قانون و ۳۳ درصد دیگر مربوط به شرکتهای و بنگاههای گروه (۱) ماده (۲) قانون بوده است. اطلاعات واگذاری شرکتهای و بنگاهها به تفکیک هر گروه در جدول شماره ۴-۲ آمده است.

جدول شماره ۴-۲- آمار واگذاری به تفکیک طبقه بندی قانون سیاستهای اصل (۴۴) قانون اساسی

(ارزش به میلیارد ریال)

نسبت به کل	جمع کل	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵ لغایت ۱۳۸۰	شماره اصل ۴۴
۳۳٪	۴۵۹،۶۹۱	۵۱،۸۹۹	۱۱۷،۲۲۸	۴۵،۸۹۵	۴۵،۵۲۹	۳۲،۱۸۰	۳۴،۳۰۹	۴۰،۱۸۱	۵۹،۷۱۹	۳۱،۵۱۷	گروه (۱) ماده (۲) قانون
۶۷٪	۹۲۰،۷۷۲	۶۹۴	۳۳۵،۳۹۶	۸۴،۵۷۴	۹۱،۲۳۶	۲۸،۹۲۱	۲۲۰،۷۹۰	۳۸،۰۹۴	۹۸،۹۲۲	۲۲،۱۴۵	گروه (۲) ماده (۲) قانون
۱۰۰٪	۱،۳۸۰،۴۶۴	۵۲،۵۹۳	۴۵۲،۶۲۴	۱۳۰،۴۶۹	۱۳۶،۷۶۵	۶۱،۱۰۲	۲۵۵،۰۹۹	۷۸،۲۷۴	۱۵۸،۶۴۲	۵۳،۶۶۲	جمع

۲-۶- تعریف عملکرد

بهبود مستمر عملکرد سازمانها، نیروی عظیم هم‌افزایی^{۲۳} ایجاد می‌کند که این نیروها می‌تواند پشتیبان برنامه رشد، توسعه و ایجاد فرصت‌های تعالی سازمانی شود. دولتها و سازمانها و مؤسسات تلاش قابل توجهی را در این مورد اعمال می‌کنند. بدون بررسی و کسب آگاهی از میزان پیشرفت و دستیابی به اهداف و بدون شناسایی چالش‌های پیش روی

سازمان و کسب بازخور و اطلاع از میزان اجرای سیاست‌های تدوین شده و شناسایی مواردی که به بهبود جدی نیاز دارند، بهبود مستمر عملکرد میسر نخواهد شد.

موضوع ارزیابی عملکرد یکی از مباحث گسترده‌ای است که دامنه وسیعی از رشته‌ها و صاحب نظران بر آن اثرگذار بوده‌اند و گزارشها و مقالات جدیدی درباره آن نوشته شده است. به علاوه بازار نرم افزارهای کاربردی در این زمینه نیز رشد بسیاری کرده است^{۲۴}. اما با وجود مدل‌ها و چارچوبهای فراوان در این زمینه برخی مدل‌های مفهومی، محققان بیشترین اثر را بر روی شکل دهی این زمینه خاص داشته‌اند^{۲۵} که در این بخش به معرفی مدل‌ها و شاخص‌های ارزیابی عملکرد و نقاط قوت و ضعف هر یک خواهیم پرداخت. اما به منظور بررسی مدل‌های ارزیابی عملکرد و شاخص‌های ارزیابی عملکرد ارائه تعریفی از عملکرد و ارزیابی عملکرد ضروری به نظر می‌رسد. از واژه ارزیابی عملکرد تعاریف بسیاری ارائه شده است. از این واژه دو تعریف زیر ارائه شده است:

- ✓ فرایند کمی کردن کارایی و اثربخشی فعالیت‌های گذشته می‌باشد.
- ✓ ارزیابی عملکرد فرآیندی است که به سنجش و اندازه‌گیری، ارزش‌گذاری و قضاوت درباره عملکرد طی دوره‌ای معین می‌پردازد.

مروری بر فرهنگ‌های لغات نشان دهنده تنوع معانی واژه عملکرد است. به نظر می‌رسد منطقی است که ابتدا برگزیده‌ای از تمام این معانی ضمنی ارائه شود و از تجميع آنها بتوان یک تعریف قابل استفاده برای عملکرد ارائه داد:

- ✓ عملکرد، نتیجه یک عمل است (ارزش قابل اندازه‌گیری ایجاد می‌شود).
- ✓ عملکرد مقایسه نتایج با چند الگو یا مرجع انتخاب شده یا تحمیل شده داخلی یا خارجی است.
- ✓ عملکرد، مقایسه نتایج با انتظارات است.
- ✓ عملکرد، نیل به دستاوردها توسط فرد، گروه یا تیم، سازمان یا یک فرآیند است.
- ✓ در تعریف دیگری، عملکرد سازمانی به چگونگی انجام مأموریت‌ها و وظایف و فعالیت‌های سازمانی و نتایج حاصله از انجام آنها اطلاق می‌گردد. پروفیسور سینک و تاتل^{۲۶} عملکرد سازمان‌ها را تابعی از هفت معیار یا شاخص مرتبط با هم می‌دانند. که این معیارها و شاخص‌ها عبارتند از :

- اثربخشی
- کارایی
- کیفیت
- بهره‌وری
- کیفیت زندگی کاری
- نوآوری
- قابلیت سوددهی و بودجه بندی

²⁴Marr, B. and Schiuma, G. (2003), "Business performance Measurement: past, present and Future", Management Decision 41/8, pp 680-87

²⁵ Marr, B. and Neely, A. (2001), "Measuring E-business performance", Twelfth Annual Conference of the Production and Operations Management Society, Orlando FL

²⁶Tangen, S. (2004), "Professional practice performance Measurement: from philosophy to practice", International Journal of Productivity and performance Management, Vol.53No.8, pp726-37

اثر بخشی: همان نسبت خروجی واقعی به خروجی مورد انتظار است. اثربخشی در واقع میزان نیل به اهداف از پیش تعیین شده و به تعبیری دیگر، انجام دادن کار صحیح است.

کارایی: به چگونگی بکارگیری منابع جهت نیل به اهداف تعیین شده اطلاق می‌شود.

کیفیت: از پنج بُعد مورد توجه قرار می‌گیرد؛ کیفیت مدیریت منابع ورودی قبل از فعالیت، اطمینان از برابری ورودیها با نیازهای سازمان، اطمینان از فرآیند ارزش افزوده که خود بهبود بهره‌وری و نوآوری و کیفیت زندگی کاری را موجب می‌شود، اطمینان از برابر یا بیشتر بودن خروجیها در مقایسه با نیاز مشتریان داخلی و خارجی، و در نهایت اطمینان از مساوی یا بالاتر محتوای کیفی خروجی ها با توجه به خواسته‌های مشتریان

بهره‌وری: ترکیبی است از کارایی و اثربخشی

کیفیت زندگی کاری: به درجه رضایت‌مندی کارکنان از رفع نیازهای آنان توسط سازمان می‌پردازد.

نوآوری: تلاشی است خلاقانه برای عبور عملیات بطور پیوسته در سازمان

سودآوری: که به نسبت درآمدها و هزینه‌ها در مراکز سود اطلاق می‌شود. سودآوری متفاوت با بودجه‌بندی است، چرا که بودجه‌بندی به نسبت هزینه‌های واقعی به هزینه‌های مورد انتظار در مراکز هزینه اطلاق می‌شود.

۷-۲- تعریف ارزیابی عملکرد

از واژه ارزیابی عملکرد تعاریف بسیاری ارائه شده است. به منظور درک صحیح هر پدیده یا موضوع لازم است آن پدیده تعریف گردد تا برداشت و فهم مشترکی حاصل شود. موضوع ارزیابی عملکرد نیز از این قاعده مستثنی نیست.

- ✓ ارزیابی عملکرد عبارت است از: فرایند کمی کردن کارایی و اثربخشی فعالیت‌های گذشته
- ✓ ارزیابی عملکرد فرآیندی است که به سنجش و اندازه‌گیری، ارزش‌گذاری و قضاوت درباره عملکرد طی دوره‌ای معین می‌پردازد.
- ✓ ارزیابی عملکرد عبارتست از: اندازه‌گیری عملکرد از طریق مقایسه وضع موجود با وضع مطلوب یا ایده آل براساس شاخص‌های از پیش تعیین شده که خود واجد ویژگی‌های معین باشد.
- ✓ ارزیابی عملکرد در بعد سازمانی معمولاً مترادف اثربخشی فعالیت‌هاست. منظور از اثربخشی میزان دستیابی به اهداف و برنامه‌ها با ویژگی کاراً بودن فعالیت‌ها و عملیات است.
- ✓ ارزیابی عملکرد در بُعد نحوه استفاده از منابع در قالب شاخص‌های کارایی بیان می‌شود. اگر در ساده‌ترین تعریف، نسبت داده به ستاده را کارایی بدانیم، نظام ارزیابی عملکرد در واقع میزان کارایی تصمیمات مدیریت در خصوص استفاده بهینه از منابع و امکانات را مورد سنجش قرار می‌دهد.
- ✓ به طور کلی نظام ارزیابی عملکرد را می‌توان فرایند سنجش و اندازه‌گیری و مقایسه میزان و نحوه دستیابی به وضعیت مطلوب با معیارها و نگرش معین در دامنه و حوزه تحت پوشش معین با شاخص‌های معین و در دوره زمانی معین با هدف بازنگری، اصلاح و بهبود مستمر آن می‌باشد.
- ✓ بر اساس تعریف سینک و تاتل^{۲۷} از عملکرد سازمانها، ارزیابی عملکرد را می‌توان فرایند سنجش و اندازه‌گیری و مقایسه میزان و نحوه دستیابی به معیار یا شاخص‌های مرتبط با عملکرد سازمانها تعریف نمود.

²⁷Tangen, S. (2004), "Professional practice performance Measurement: from philosophy to practice", International Journal of Productivity and performance Management, Vol.53No.8, pp726-37

۸-۲- انواع ارزیابی عملکرد

ارزیابی را بر اساس نحوه انجام آن می‌توان به دو نوع تقسیم نمود:

✓ ارزیابی آینده نگر^{۲۷}

✓ ارزیابی گذشته نگر

ارزیابی آینده نگر^{۲۸}، همانطور که از نامش پیداست نوعی ارزیابی است که:

✓ قبل از تهیه برنامه انجام می‌شود.

✓ برای تعیین منطقی بودن یا حقانیت ایجاد برنامه صورت می‌گیرد.

بنابراین یک ارزیابی آینده نگر، مشخص می‌کند که آیا مسئله یا نیازی وجود دارد که حقانیت برنامه‌ریزی برای حل آن مسئله یا تامین آن نیاز را توجیه نماید و به این سوال نیز پاسخ دهد که در صورت عدم اجرای برنامه مورد بحث، جامعه با چه پیامدهای منفی مواجه می‌گردد.

ارزیابی گذشته نگر^{۲۹} همانطور که از نامش پیداست بر خلاف ارزیابی آینده نگر پس از اجرا یا تکمیل برنامه انجام می‌گیرد، ارزیابی گذشته نگر به دو دسته طبقه‌بندی می‌گردد:

✓ ارزیابی تکوینی

✓ ارزیابی تجمیعی

ارزیابی تکوینی^{۳۰} در مراحل اولیه اجرای یک برنامه انجام می‌شود و فرآیندها و مدیریت برنامه را از ابعاد زیر مورد بررسی قرار می‌دهد.

✓ کاراً هستند.

✓ نیازهای مشتریان را مرتفع می‌کنند، یعنی مرتبط و مناسب می‌باشند.

✓ به صورت مطلوب منابع را برای دستیابی به نتایج مورد نظر به کار می‌گیرند.

از طرفی دیگر، ارزیابی تجمیعی^{۳۱} ارزیابی است که:

در مراحل نهایی برنامه، یعنی بعد از اتمام مدت زمان مناسب، در فاصله زمانی مراحل اولیه اجرای برنامه تا زمان ارزیابی آن انجام می‌گیرد. این فاصله زمانی، مدت زمان کافی جهت تحقق نتایج مورد انتظار برنامه را به وجود می‌آورد. همچنین ارزیابی تجمیعی پس از تکمیل یک برنامه انجام می‌شود. غیر از موضوعاتی که ارزیابی تکوینی بر آن‌ها متمرکز است، ارزیابی تجمیعی موضوعاتی نظیر اثربخشی در تحقق اهداف برنامه و خط مشی‌های سازمانهای مربوط را

²⁸ EX-ante

²⁹ EX-post

³⁰ Formative

³¹ Summative

نیز در بر می‌گیرد. بنابراین ارزیابی از یک برنامه در حال اجرا می‌تواند تمام یا هر یک از موضوعات مورد بحث را بررسی نماید.

۲-۹- دلائل ارزیابی و اندازه‌گیری عملکرد

فرآیند ارزیابی عملکرد اهداف و دلائل متعددی را دنبال می‌کند که برخی از این دلائل و اهداف عبارتند از:

- ✓ بررسی میزان تحقق اهداف و استراتژی‌ها
- ✓ بررسی موثر بودن فرآیندها و راهکارهای اجرایی
- ✓ کنترل فعالیت‌ها
- ✓ انعکاس وضعیت سازمان به مدیران جهت تصمیم‌گیری
- ✓ دقیق بودن استنباط‌های مورد نظر در سازمان بر اساس شواهد آماری
- ✓ مقایسه درونی وضعیت سازمان با دوره‌های گذشته
- ✓ تعیین بازده عملکرد مدیران و دست‌اندرکاران
- ✓ تحلیل محیط داخلی سازمان و شناخت قوت‌ها و ضعف‌های عملکرد
- ✓ زمینه‌سازی طراحی نظام انگیزش عملکرد کارکنان
- ✓ آگاهی یافتن مدیران از اثر بخشی تصمیمات اخذ شده قبلی
- ✓ زمینه‌سازی برای تخصیص و کنترل بودجه

۲-۱۰- فرآیند ارزیابی عملکرد

هر فرآیندی شامل مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و اقدامات با توالی و ترتیب خاص منطقی و هدفدار می‌باشد. در فرآیند ارزیابی عملکرد نیز هر مدل یا الگویی که انتخاب شود، طی مراحل و رعایت نظم و توالی فعالیت‌هایی به شرح مراحل پنج‌گانه ذیل ضروری می‌باشد.

- ✓ مرحله اول: تدوین شاخص‌ها و ابعاد و محورهای مربوطه و تعیین واحد سنجش آنها
- ✓ مرحله دوم: تعیین وزن شاخص‌ها، به لحاظ اهمیت آنها و سقف امتیازات مربوطه
- ✓ مرحله سوم: استانداردگذاری و تعیین وضعیت مطلوب هر شاخص
- ✓ مرحله چهارم: سنجش و اندازه‌گیری از طریق مقایسه عملکرد واقعی پایان دوره ارزیابی، با استاندارد مطلوب از قبل تعیین شده
- ✓ مرحله پنجم: استخراج و تحلیل نتایج

- ✓ مرحله اول: تدوین شاخص‌ها، ابعاد و محورهای مربوطه و تعیین واحد سنجش آنها: شاخص‌ها مسیر حرکت سازمانها را برای رسیدن به اهداف مشخص می‌کند. نگاه اول در تدوین شاخص‌ها متوجه چشم‌انداز^{۳۲} و مأموریت^{۳۳} و اهداف کلان، راهبردهای بلندمدت و کوتاه‌مدت و برنامه‌های عملیاتی و به فعالیت‌های اصلی متمرکز می‌شود. به عنوان مثال منابع احصاء و اقتباس برای تدوین شاخص‌های ارزیابی عملکرد سازمانهای دولتی، قوانین و مصوبات مجلس و هیات

³² Vision

³³ Mission

دولت و برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و همچنین چشم‌انداز بیست ساله کشور و استراتژی توسعه صنعتی کشور می‌باشد. در بخش غیردولتی اساسنامه و برنامه‌های عملیاتی و سهم بازار و هر هدفی که مدنظر سازمان می‌باشد ملاک قرار می‌گیرد. برای شرکت‌های مادر یا بزرگ و گروه‌های صنعتی که چندین شرکت اقماری تحت پوشش دارند می‌توان شاخص‌هایی را در ابعاد عمومی مشترک و در ابعاد اختصاصی هریک از آنها با توجه به وظایف و فعالیت و تکنولوژی و محصول و منابع و مسئولیتی که دارند تدوین نمود. اگر سازمان‌ها به لحاظ استراتژی و نحوه تصمیم‌گیری با هم مقایسه شوند، استراتژی و تصمیم‌گیری کدام اثربخش است؟ سازمانی که به جوهر استراتژی یعنی به ابعاد تحول آفرین فرصت رقابتی تاکید و عمل می‌کند در مقایسه با سازمانی که استراتژی را در اشکال برنامه و فرآیند می‌بیند دارای استراتژی اثربخش‌تری است. سازمانی که سبک تصمیم‌گیری آن دارای نگرش جستجوگرانه باشد نه جانبدارانه، مشارکت‌کنندگان آن، نقش منتقد داشته نه نقش سخنگو و سازمانی که به نظریات اقلیت بهاء داده و آن را بررسی می‌کند اثربخش‌تر است.

✓ **مرحله دوم؛ تعیین وزن شاخص‌ها و اهمیت آنها و سقف امتیازات مربوطه:** اهمیت هر کدام از ابعاد و محور شاخص‌ها چقدر است؟ آیا شاخص‌ها اهمیت یکسان دارند یا دارای اهمیت‌های متفاوت می‌باشند؟ کدام شاخص از بیشترین و کدام یک از کمترین اهمیت برخوردار می‌باشند؟ برای تعیین ضرایب و اوزان شاخص‌ها روش‌هایی از جمله روش لیکرت، روش گروه غیرواقعی^{۳۴}، روش بورد^{۳۵}، روش انتخاب نظریات کارشناسان^{۳۶} را می‌توان نام برد.

✓ **مرحله سوم؛ استانداردگذاری و تعیین وضعیت عملکرد مطلوب شاخص‌ها برای پایان دوره ارزیابی:** تعیین معیار عملکرد و مقدار تحقق شاخص بصورت کمی یا کیفی و نرخ رشد عملکرد در سال‌های گذشته بصورت میانگین و یا میانگین متحرک برای دو یا چند سال گذشته با در نظر گرفتن اهداف خاص تعیین شده برای آن دوره و پدیده‌های مؤثر در نحوه تحقق آن شاخص، استخراج و معین می‌گردد. در تعیین وضعیت مطلوب عملکرد شاخص باید واقع‌گرایانه و غیر بلند پروازانه عمل کرد و توافق واحدهایی که وظیفه انجام و عمل به آن شاخص را بعهدہ دارند جلب نمود.

✓ **مرحله چهارم؛ سنجش و اندازه‌گیری شاخص‌ها از طریق مقایسه عملکرد واقعی پایان دوره ارزیابی:** با استاندارد مطلوب از قبل تعیین شده؛ برای هر شاخص، عملکرد واقعی با استفاده از مجموع واقعیت‌های موجود مشخص و با استاندارد عملکرد مطلوب مقایسه و نسبت به وضعیت تحقق اهداف آن شاخص بررسی می‌شود. یک نکته اینکه در نتایج عملکرد، معمولاً رویکرد و دیدگاه حاکم در ارزیابی عملکرد مورد توجه خاص قرار می‌گیرد. مثلاً؛ اگر ارزیابی عملکرد یک فرآیند مورد توجه باشد، نتایج این اندازه‌گیری منتهی به تعیین وضعیت مطلوب یا نامطلوب بودن عملکرد آن فرآیند می‌گردد. اگر فرآیند موجب افزایش ارزش افزوده برای سازمان شود عملکرد آن مطلوب و گرنه علت منفی بودن عملکرد فرآیند را باید بررسی کرد. برای علت‌یابی می‌توان از تکنیک طراحی آزمایشها^{۳۷} و برای کاهش خطا از شش سیگما^{۳۸} که در سازمان‌های پیشرو بیشتر عملی می‌باشد استفاده نمود. همچنین برای بهبود داخل فرآیند از روش بهبود مستمر فرآیند^{۳۹} و جهت بهبود کلی و عوامل خارجی فرآیند نیاز به مهندسی مجدد^{۴۰} است.

³⁴ Nominal Group Techniques (NGT) .

³⁵ Borda

³⁶ Expert choice

³⁷ Design of Experience (DOE)

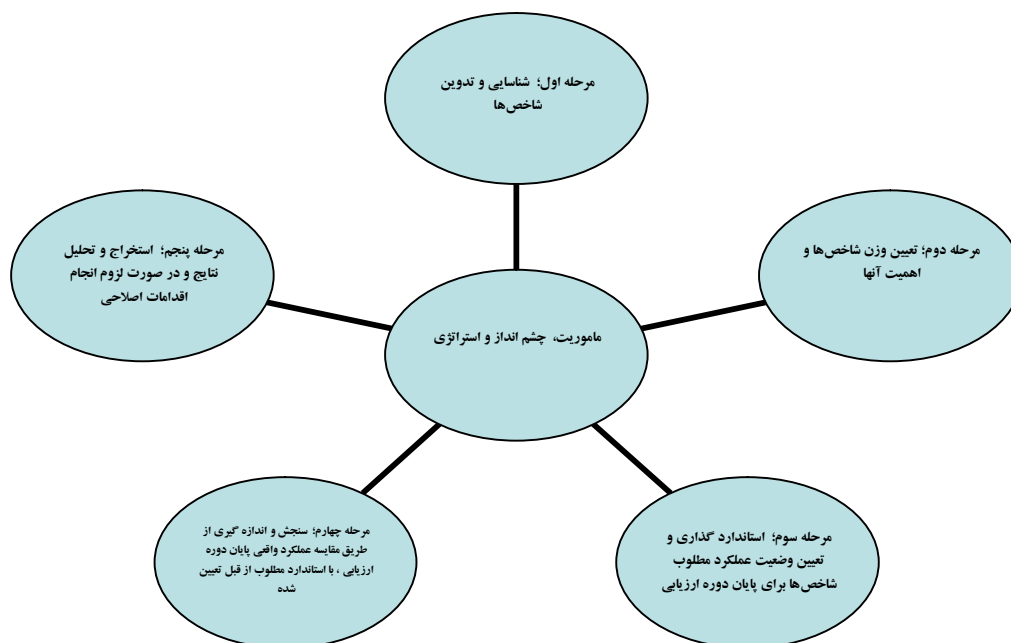
³⁸ Six sigma

³⁹ Continuous Process Improvement (CPI) .

⁴⁰ Business Process Reengineering (BRP) .

✓ **مرحله پنجم؛ استخراج و تحلیل نتایج:** در این مرحله و بر اساس مقایسه عملکرد واقعی با استانداردهای مطلوب از پیش تعیین شده تحلیل‌های لازم انجام و در صورت لزوم اقدامات اصلاحی جهت بهبود عملکرد در آن شاخص معین می‌شود.

نمودار فرآیند ارزیابی عملکرد

۲-۱۱- مدل یا الگو ارزیابی عملکرد

مدل‌های ارزیابی عملکرد: اندیشمندان مدیریت در سال‌های گذشته برای بهتر شدن فرآیند ارزیابی عملکرد سازمانها، سعی در ارائه چارچوب‌هایی برای ارزیابی عملکرد نموده‌اند که در مباحث مربوط به مدیریت ارزیابی عملکرد به آنها مدل یا الگوهای ارزیابی عملکرد گفته می‌شود. مدل یا الگوهای ارزیابی عملکرد را می‌توان از زوایای متفاوتی طبقه‌بندی نمود. دو طبقه‌بندی اصلی از مدل‌های ارزیابی عملکرد وجود دارد که عبارتند از: مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد و مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد.

✓ مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد

✓ مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد

در مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد، قضاوت و یادآوری عملکرد و کنترل ارزیابی شونده را هدف قرار داده و سبک دستوری دارد. این دیدگاه صرفاً معطوف به عملکرد دوره زمانی گذشته است و با مقتضیات گذشته نیز شکل گرفته است. استفاده از مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد که تنها بر شاخص‌های مالی متکی هستند می‌تواند موجب بروز مشکلاتی برای سازمان شود. از آنجا که شاخص‌های مالی با استراتژی‌های سازمان ارتباط پیدا نمی‌کنند ممکن است

با اهداف استراتژیک سازمان تضاد داشته باشند و موجب پدید آمدن مشکلاتی در تدوین استراتژی شوند. به عنوان مثال افراط در استفاده از نرخ برگشت سرمایه می‌تواند به بهبودهای کوتاه مدت منجر شود.

مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد نظیر کارایی هزینه و مطلوبیت ممکن است باعث فشار آمدن به مدیران در جهت توجه به نتایج کوتاه مدت شده و در نتیجه هیچگونه حرکتی به سمت بهبود صورت نگیرد. شاخص‌های مالی گزارش دقیقی درباره هزینه فرایندها، محصولات و مشتریان نمی‌دهند و تنها بر فرآیند کنترل بخشی به جای کل سیستم تاکید دارند. شاخص‌های مالی قادر به تشخیص هزینه‌های کیفی به شکل دقیق و مناسب نیستند و تنها تولید بیشتر را تشویق می‌کنند.

نواقص و کمبودهای مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد به انقلابی در مدیریت عملکرد منجر شد به طوری که محققان و کاربران به سمت خلق مدل‌هایی حرکت کردند که اهداف و محیط فعلی را مورد توجه قرار دهند و بدین ترتیب فرایندهای متعددی برای استفاده سازمان‌های مختلف ایجاد گردید.

در مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد، آموزش، رشد و توسعه ظرفیت‌های ارزیابی شونده، بهبود و بهسازی افراد و سازمان و عملکرد آن، ارائه خدمات مشاوره‌ای و مشارکت عمومی ذینفعان، ایجاد انگیزش و مسئولیت‌پذیری برای بهبود کیفیت و بهینه‌سازی فعالیت‌ها و عملیات را هدف قرار داده و مبنای آن را شناسایی نقاط ضعف و قوت و تعالی سازمانی تشکیل می‌دهد. خاستگاه این دیدگاه مقتضیات معاصر بوده و به ارزیابی سیستمی عملکرد با استفاده از تکنیک‌ها و روش‌های مدرن، می‌پردازد. حوزه تحت پوشش ارزیابی و اندازه‌گیری عملکرد می‌تواند سطح کلان یک سازمان، یک واحد در یک سازمان، یک فرآیند و کارکنان باشد.

ملاحظه می‌شود که مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد در مقایسه با مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد تفاوت‌های اساسی در ابعاد مختلف دارد. پیامد وجود مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد، بهبود کارکرد و نهایتاً اثربخشی فعالیت‌های سازمان است. در صورتی که سازمان‌ها با تمام وجود لمس نمایند که اهداف اساسی مرتبط با انجام ارزیابی در راستای رشد، توسعه و بهبود عملکرد و فعالیت‌های آنها است و پدیده قضاوت و می‌گیری در آن جایگاهی ندارد، در این صورت سازمان‌ها و کارکنان خود به استقبال برقراری نظام ارزیابی می‌روند و به طور مرتب در جهت بهبود مکانیزم‌های آن تلاش می‌نمایند. برآیند این تلاش‌ها ایجاد نظام خودارزیابی در سازمان‌ها است که پیامد وجود چنین نگرشی رشد، توسعه و بهبود عملکرد و نهایتاً تحقق اهداف سازمانی خواهد بود.

اسنپ^{۴۱} و همکارانش تفاوت‌های نگرش در مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد و مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد را از ابعاد مختلف به شرح جدول زیر طبقه‌بندی نموده‌اند.

تفاوت نگرش در مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد و مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد

عنوان	مدل‌های سنتی ارزیابی عملکرد	مدل‌های نوین ارزیابی عملکرد
مهمترین ویژگی	معطوف به قضاوت (یادآوری عملکرد)	معطوف به رشد و توسعه (بهبود عملکرد)
نقش ارزیابی کننده	قضاوت و اندازه‌گیری عملکرد	مشورت دهنده و تسهیل کننده عملکرد
دوره ارزیابی	گذشته	آینده
استانداردهای ارزیابی	نظر سازمان و مدیران مافوق	خود استاندارد گذاری
هدف عمده	کنترل ارزیابی شونده	رشد، توسعه و بهبود ظرفیت ارزیابی شونده
سبک مصاحبه پس از ارزیابی	دستوری (شبیه به محاکمه)	گفتگو
پیامدهای ارزیابی	تعیین و شناسایی موفق‌ترین و اعطای پاداش مالی به مدیران	ارائه خدمات مشاوره به منظور بهبود مستمر و روزافزون فعالیت‌ها
خروجی نظام	کنترل عملکرد	رشد، توسعه و بهبود عملکرد

۱۲-۲- تبیین مدل تعالی کسب و کار بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت (EFQM)

در دهه‌های ۵۰ و ۸۰ تلاش‌های افزایش کیفیت و بهره‌وری در کشورهای ژاپن و آمریکا با استفاده از مدل‌های ارزیابی عملکرد برای اعطاء جایزه دمینگ در ژاپن و جایزه ملی مالکوم بالدريج در ایالات متحده آمریکا آغاز گردید. بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت در سال ۱۹۸۸ در بروکسل (بلژیک) توسط ۱۴ شرکت بزرگ اروپایی تاسیس گردید. در سال ۱۹۹۱ مدل تعالی کسب و کار EFQM متولد شد و در سال ۱۹۹۲ اولین جایزه کیفیت اروپا توسط پادشاه اسپانیا در مجمع بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت واقع در مادرید اعطا گردید. تا سال ۱۹۹۵ بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت توجه اصلی خود را به سازمان‌های تجاری که دارای کسب و کار بزرگ بودند، معطوف نموده بود. ولی پس از آن مشخص گردید که این مدل برای بخش‌های عمومی و سازمان‌های کوچک (دولتی و خصوصی) نیز کاربرد دارد.

از سال ۲۰۰۵ تاکنون نیز با توجه به موفقیت مدل تعالی کسب و کار EFQM، بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت در حال توسعه چارچوب‌های خاص در موضوعات مدیریتی می‌باشد. بنا به گفته‌های آقای ژاک دلورز، رئیس وقت جامعه اروپا، داشتن کیفیت تنها یکی از پیش نیازهای موفقیت شرکتها و موفقیت رقابتی جامعه اروپا بوده و دستیابی به سرآمدی یا تعالی منوط به حرکت متوازن در تمامی زمینه‌های کسب و کار و مدیریت می‌باشد.

مدل تعالی کسب و کار EFQM در واقع الگویی برای ارزیابی عملکرد سازمان‌های مختلف ارائه می‌کند که هم حوزه‌های فرآیندی را مد نظر قرار می‌دهد و هم به نتایج و خروجی‌های سیستم اهمیت می‌دهد. ۹ حوزه یا معیار مطرح شده در این مدل، چارچوبی فراگیر و غیر تجویزی برای خود ارزیابی در اختیار سازمان‌ها قرار می‌دهد. ۵ معیار از این معیار یا حوزه‌ها گروه توانمندسازها^{۴۲} و ۴ معیار دیگر گروه نتایج^{۴۳} نامیده شده‌اند. توانمندسازها نشانگر مجموع فعالیت‌ها و هزینه‌های انجام شده است و نتایج نیز نشانگر دستاوردهائی است که سازمان کسب می‌کند. باید اشاره نمود که در این مدل، توانمندسازها منجر به کسب نتایج می‌شوند. با استفاده از این مدل می‌توان پیشرفت سازمان به سمت تعالی را ارزیابی کرد.

⁴² Enablers

⁴³ Results

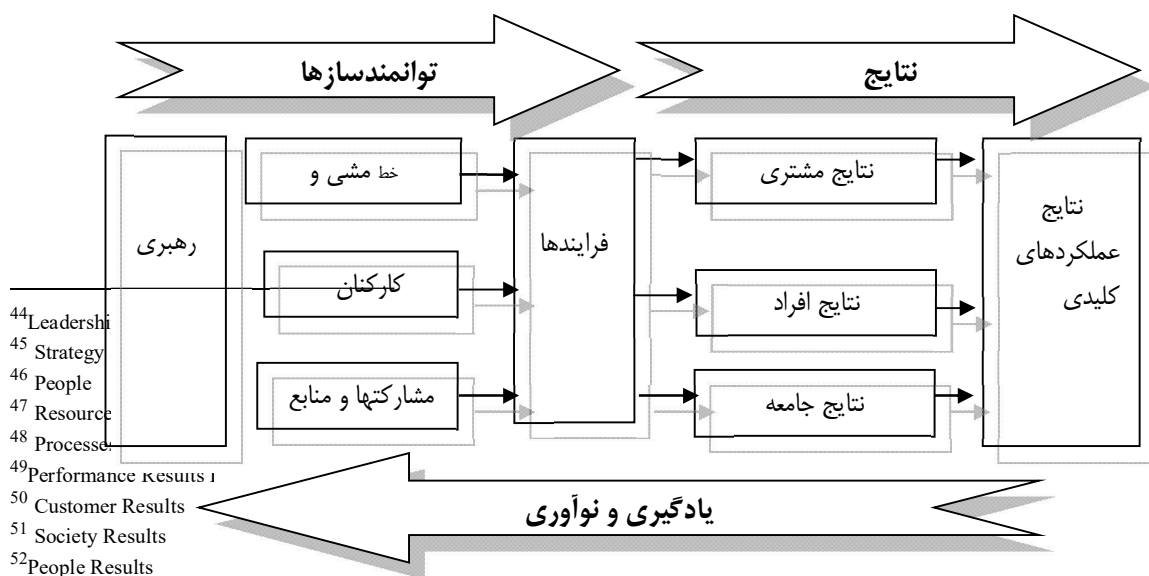
معیار یا حوزه توانمند سازها در این مدل عبارتند از:

- ✓ رهبری^{۴۴}
- ✓ تعیین خط مشی، استراتژی، برنامه‌ها، اهداف بلند مدت و کوتاه مدت و فرآیندها^{۴۵}
- ✓ دانش و توانایی بالقوه منابع انسانی یا کارکنان^{۴۶}
- ✓ حلقه‌های بیرونی زنجیره تأمین برای حمایت از خط مشی و راهبرد^{۴۷}
- ✓ بهبود فرآیندها^{۴۸} و ایجاد ساختار و سیستم متناسب برای مشتریان

۴ معیار یا حوزه نتایج در این مدل نیز عبارتند از:

- ✓ **نتایج عملکردهای کلیدی**^{۴۹}: انتظارات سهامداران به عنوان یکی از گروه‌های ذینفع (بیرونی) در نظر گرفته می‌شود و دستاوردهای مالی، غیرمالی و شاخص‌های عملکردی را مورد بررسی قرار می‌دهد.
- ✓ **نتایج برای مشتری**^{۵۰}: مشتریان به عنوان یکی از گروه‌های ذینفع در نظر گرفته شده و شاخص‌های مرتبط با آن مد نظر این حوزه قرار می‌گیرد.
- ✓ **نتایج برای جامعه**^{۵۱}: انتظارات جامعه به عنوان یکی از گروه‌های ذینفع بیرونی و شاخص‌های مرتبط با آن مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ **نتایج برای کارکنان**^{۵۲}: انتظارات کارکنان به عنوان یکی از ذینفعان سازمان مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

در این مدل برای ارزیابی هریک از حوزه‌های ۹ گانه فوق، معیارهای متعددی معرفی شده‌اند که سازمان‌ها می‌توانند با استفاده از آنها به ارزیابی عملکرد خود پرداخته و امتیاز نهایی خود را محاسبه نمایند. این مدل به شرکتها برای دستیابی به کیفیت جامع کمک می‌کند^{۵۳}. شکل زیر این مدل را نشان می‌دهد.

^{۵۳} نجمی منوچهر، حسینی سیروس (۱۳۸۲) «مدل سرآمدی EFQM/ ایده تا عمل»، انتشارات روناس، تهران.

ارزشها و مفاهیم بنیادین مدل تعالی کسب و کار بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت عبارتند از:

✓ نتیجه گرایی^{۵۴}: تعالی یا بالاترین درجه رشد در این ارزش عبارتست از؛ دستیابی به نتایجی که رضایت کلیه ذینفعان سازمان را در بر داشته باشد.

✓ مشتری مداری^{۵۵}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ خلق ارزشهای مطلوب مشتری

✓ رهبری و ثبات در مقاصد یا اهداف^{۵۶}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ رهبری دوراندیش و الهام بخش، همراه با ثبات در مقاصد

✓ مدیریت بر اساس فرآیندها و واقعیتها^{۵۷}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ مدیریت سازمان از طریق مجموعه‌ای از سیستمها، فرآیندها و واقعیتهای مرتبط و به هم پیوسته

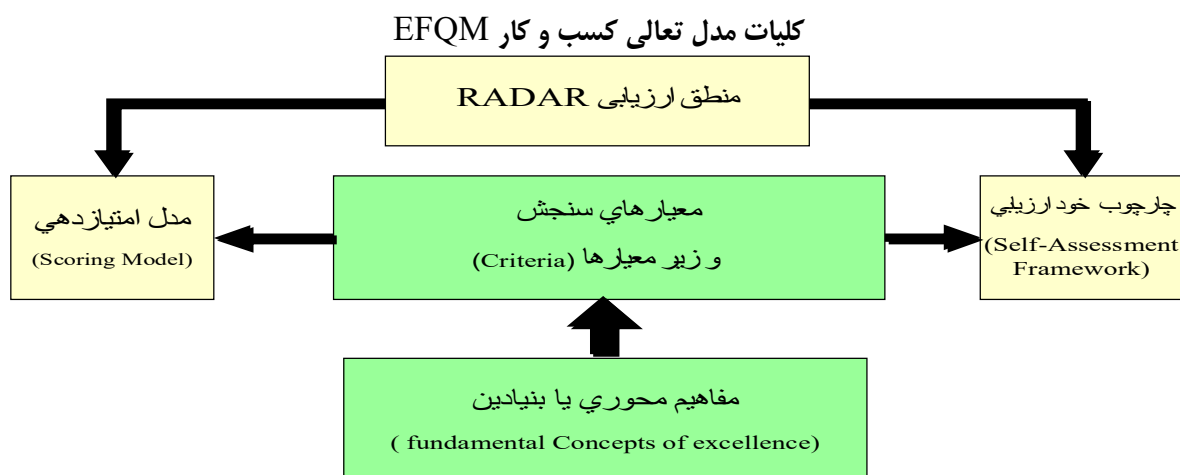
✓ مشارکت و توسعه نیروی انسانی^{۵۸}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ حداکثر نمودن مشارکت کارکنان از طریق توسعه و دخالت دادن آنها در امور

✓ یادگیری و بهبود و نوآوری مستمر^{۵۹}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ به چالش طلبیدن وضع موجود و ایجاد تغییر به منظور نوآوری و خلق فرصت‌های بهبود با استفاده از یادگیری

✓ توسعه مشارکت^{۶۰}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ توسعه و حفظ همکاری‌هایی که برای سازمان ارزش افزوده ایجاد می‌کند.

✓ مسئولیت اجتماعی سازمان^{۶۱}: تعالی در این ارزش عبارتست از؛ فراتر رفتن از چارچوب حداقل الزامات قانونی که سازمان در آن فعالیت می‌کند و تلاش برای درک و پاسخگویی به انتظارات ذینفعان سازمان در جامعه

نمودار زیر چارچوب و کلیات مدل تعالی کسب و کار EFQM را نمایش می‌دهد.

⁵⁴Results Orientation

⁵⁵Customer Focus

⁵⁶Leadership & Constancy of Purpose

⁵⁷Management by Processes and Facts

⁵⁸People Development & Involvement

⁵⁹Continuous Learning, Improvement & Innovation

⁶⁰Partnership Development

⁶¹Corporate Social Responsibility

همانگونه که ملاحظه می‌نماید در قلب مدل تعالی کسب و کار یا EFQM منطقی وجود دارد به نام RADAR که از چهار عنصر زیر و با استفاده از حروف اول نام هر یک از این چهار عنصر تشکیل شده و از سال ۲۰۰۰ به مجموعه مدل اضافه شده است:

✓ **نتایج (Results):** براساس منطق رادار، هر سازمان نیاز دارد نتایجی را که به عنوان بخشی از فرآیند دستیابی به خط مشی و راهبردهای خود، هدف‌گذاری نموده است، تعیین کند.

✓ **رویکرد (Approach):** سازمان باید مجموعه‌ای از رویکردهای با ثبات و یکپارچه را که منجر به نتایج می‌گردد، طرح‌ریزی و تدوین نماید.

✓ **استقرار (Deployment):** سازمان باید رویکردها را به طریق نظام‌مند به گونه‌ای که از استقرار کامل اطمینان حاصل شود، جاری نماید.

✓ **ارزیابی و بازنگری (Assessment and Review):** سازمان باید رویکردها را ارزیابی و بازنگری نماید.

در مدل تعالی کسب و کار EFQM، پنج عامل یا حوزه موجود در توانمندسازها در مجموع ۵۰۰ امتیاز و چهار عامل یا حوزه موجود در نتایج نیز دارای ۵۰۰ امتیاز می‌باشند. معیار یا حوزه‌های ۹ گانه مدل تعالی کسب و کار EFQM با ذکر امتیازات مربوطه عبارتند از:

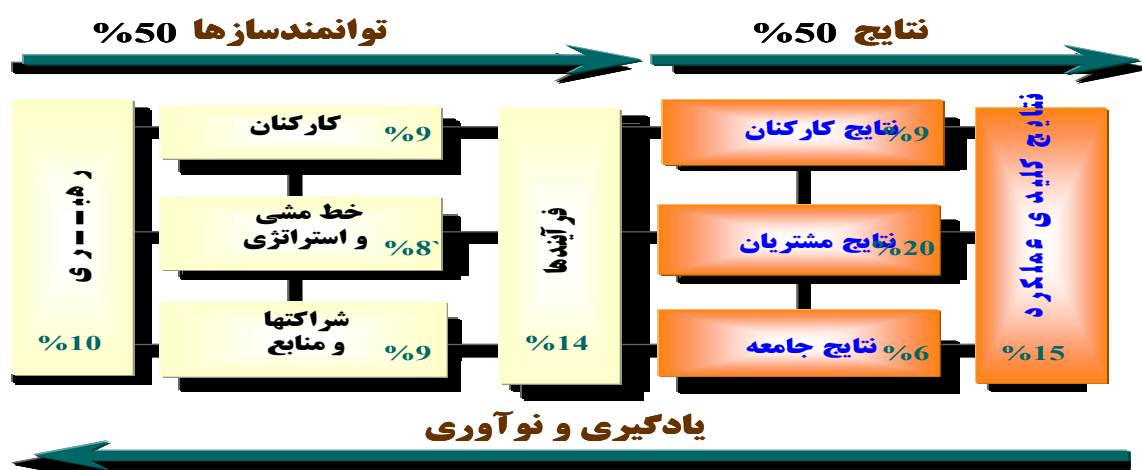
توانمند سازها؛ ۵۰۰ امتیاز شامل:

- ✓ رهبری ۱۰۰ امتیاز
- ✓ خط مشی و استراتژی ۸۰ امتیاز
- ✓ کارکنان ۹۰ امتیاز
- ✓ شراکتها و منابع ۹۰ امتیاز
- ✓ فرآیندها ۱۴۰ امتیاز

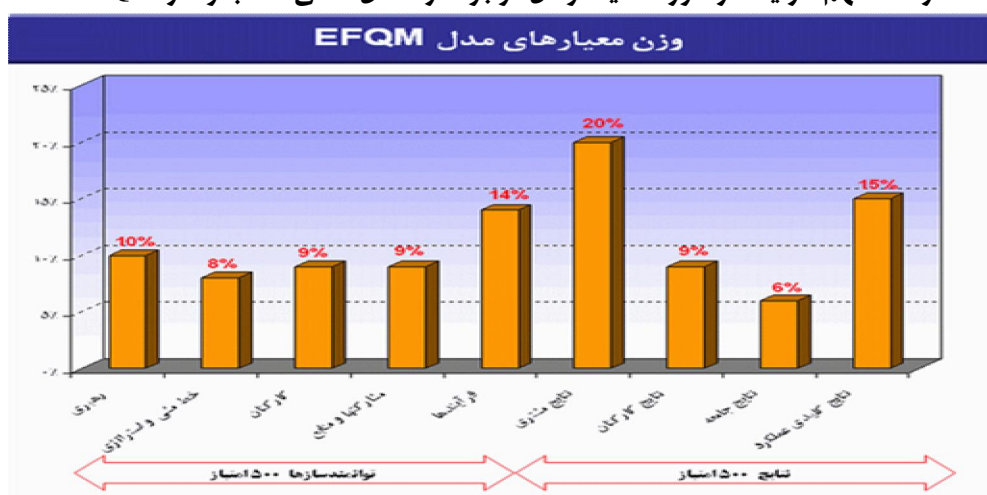
نتایج؛ ۵۰۰ امتیاز شامل:

- ✓ نتایج مشتریان ۲۰۰ امتیاز
- ✓ نتایج کارکنان ۹۰ امتیاز
- ✓ نتایج جامعه ۶۰ امتیاز
- ✓ نتایج کلیدی عملکرد ۱۵۰ امتیاز

شکل‌های زیر نحوه تقسیم امتیازات حوزه‌های مطرح در این مدل را نمایش می‌دهد.

درصد سهم هر یک از حوزه‌ها یا عوامل موجود در «مدل تعالی کسب و کار EFQM»

وزن حوزه‌ها یا عوامل موجود در «مدل تعالی کسب و کار EFQM»

مدل جایزه ملی دمنینگ ژاپن و مدل جایزه ملی مالکوم بالدريج ایالات متحده آمریکا دارای اشتراکات بسیاری با مدل تعالی کسب و کار بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت EFQM می‌باشند. مدل جایزه ملی دمنینگ ژاپن دارای ۶ معیار اصلی با امتیاز نهایی ۱۰۰ و مدل جایزه ملی مالکوم بالدريج ایالات متحده آمریکا دارای ۷ معیار اصلی با امتیاز نهایی ۱۰۰۰ می‌باشند. جدول زیر معیار یا حوزه‌های مطرح در این دو مدل ارزیابی عملکرد را به اختصار نمایش می‌دهد.

معیارهای موجود در دو مدل دمیگ و بالدریچ و امتیازات هر یک از آنها

معیارهای مدل دمیگ	معیارهای مدل مالکوم بالدریچ
مدیریت و خط مشی ۲۰ امتیاز	رهبری ۱۲۰ امتیاز
توسعه فرایندها و محصول ۲۰ امتیاز	طرح ریزی استراتژیک ۸۵ امتیاز
نگهداری و بهبود ۲۰ امتیاز	تمرکز بر مشتری و بازار ۸۵ امتیاز
تیم مدیریت فراگیر ۱۰ امتیاز	اندازه گیری و تحلیل و مدیریت دانش ۹۰ امتیاز
فناوری اطلاعات ۱۵ امتیاز	تمرکز بر نیروی کار ۸۵ امتیاز
توسعه منابع انسانی ۱۵ امتیاز	مدیریت فرآیند ۸۵ امتیاز
جمع ۱۰۰ امتیاز	نتایج ۴۵۰ امتیاز
	جمع ۱۰۰۰ امتیاز

جدول زیر نقاط قوت و ضعف مدل تعالی کسب و کار بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت EFQM را به اختصار نمایش می‌دهد.

نقاط قوت و ضعف مدل تعالی کسب و کار بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت EFQM

نقاط قوت	نقاط ضعف
✓ قابلیت شناسایی نقاط قوت و ضعف سازمان	✓ صرف زمان زیاد جهت پیاده سازی
✓ قابلیت مقایسه تطبیقی فرآیندهای سازمان با سایر سازمانها	✓ عدم قابلیت تجزیه و تحلیل قوی اطلاعات
✓ دارا بودن اصول و معیارهای مشخص و تعریف شده مشتری مداری	✓ توجه به عملکرد جاری سازمان به جای عملکرد آتی
✓ امتیازی بودن معیارها	✓ ناتوانی در اولویت بندی فعالیت های بهبود
✓ توجه به تمامی ذینفعان سازمان	✓ کلی گرایی در مدل و نبود اعتبار در برخی از بخش ها
✓ عینیت و مبتنی بر واقعیت بودن	✓ وجود برداشت های مختلف در سازمان های مختلف
✓ امکان پذیری و سنجش کمی	✓ اولویت دادن بیشتر به فرایندهای جاری سازمان و عدم توجه به برون داد هاو نتایج کلی سازمان
✓ ایجاد زبان مشترک و چارچوبی مفهومی برای مدیریت بهبود سازمان	
✓ توسعه مهارت های مدیریتی کارکنان	
✓ ارتباط مستحکم میان ۹ معیار	
✓ ارزیابی سازمان به روشی منسجم و منطقی در کلیه سطوح	
✓ مشارکت کارکنان و مسئولیت پذیری آنها در فعالیت های بهبود	
✓ کمک به طراحی و تدوین معیارهای مناسب برای انگیزش کارکنان	

۲-۱۳- اهمیت و ضرورت ارزیابی در خصوصی سازی

تضمین کننده موفقیت هر برنامه از جمله خصوصی سازی و دستیابی به اهداف عالیه آن، طراحی، تدوین و اجرای یک سیستم هدفمند و کامل نظارتی و ارزیابی است تا با بهره گیری از این سیستم بتوان نقاط مثبت را تقویت و عارضه ها و نکات منفی را به حداقل رساند. در عین حال نظارت و ارزیابی بایستی بگونه ای انجام گیرد که به دخالت دولت در بخش غیر دولتی منجر نشود و عملاً محدودیتهائی را برای تحقق اهداف خصوصی سازی بوجود نیاورد. لذا ضروری است

با طراحی، تدوین و اجرای مدل‌های علمی نظارت و ارزیابی و اجرای مستمر آنها در زمانهای مشخص و اخذ اطلاع هدفمند از عملکرد بنگاههای واگذار شده از حصول اهداف خصوصی سازی اطمینان حاصل گردد.

به عبارت روشن تر کاستی‌ها و نقاط تاریک خصوصی سازی و تجارب تلخ آن در سایه و پرتو نظام هدفمند و هوشمند ارزیابی می‌تواند محدود شود و متقابلاً نقاط مثبت آن تقویت گردد.

با تدوین و اجرای یک مدل مناسب ارزیابی در خصوصی سازی می‌توان علاوه بر اطمینان از اجرای صحیح برنامه خصوصی سازی به رتبه‌بندی شرکت‌های واگذار شده و الگو برداری از شرکت‌های موفق پس از واگذاری پرداخت، همچنین با شناسایی شاخص‌های ارزیابی می‌توان تنگناها و محدودیت‌های برنامه خصوصی سازی را مورد ارزیابی قرار داده و پیشنهادهای سیاستی متناسب با اوضاع اقتصادی جامعه ارایه نمود.

۲-۱۴- سابقه ارزیابی خصوصی سازی در ایران

اجرای برنامه خصوصی سازی در ایران به صورت متمرکز توسط سازمان خصوصی سازی به بیش از یک دهه قبل برمی‌گردد. در طول این مدت سازمان خصوصی سازی از طرق مختلف عملکرد شرکت‌های واگذار شده را ارزیابی نموده است و در سالهای اخیر نیز با تهیه گزارشات سالیانه، ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده را منتشر نموده‌است که در ادامه به آن پرداخته خواهد شد. در سنوات قبل از آن نیز که خصوصی سازی بصورت غیرمتمرکز و توسط دستگاههای اجرایی متعدد انجام می‌گردید، بعضاً گزارشاتی از عملکرد شرکت‌های واگذار شده تهیه شده‌است که به اختصار به سابقه آنها اشاره خواهد شد.

الف- مطالعه و بررسی وضعیت شرکت‌های واگذار شده توسط سازمان صنایع ملی ایران

این بررسی در دی ماه سال ۱۳۷۴ توسط سازمان صنایع ملی ایران و شرکت پژوهش و مهندسی ایران بر اساس اطلاعات ۴۲ شرکت صورت گرفت. در این مطالعه علاوه بر نتایج کیفی، نتایج کمی تولید، صادرات، اشتغال، سود و سرمایه گذاری ارزی مورد ارزیابی قرار گرفتند.

ب- ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۸۷

در این مطالعه، ۲۸ شرکت در قالب مدل بومی ارزیابی عملکرد طراحی شده بر اساس مدل EFQM در دو سال قبل از واگذاری و دو سال پس از واگذاری ارزیابی گردیدند. در این بررسی شاخص‌های زیر برای سنجش ارزیابی شرکت‌های واگذار شده استفاده گردید.

شماره	شرح معیارهای مدل ارزیابی	حداکثر امتیاز پیش بینی شده
۱	شاخصهای مالی و بورس	۱۵۵
۲	شاخصهای اقتصادی و بهره‌وری	۱۵۰
۳	مدیریت فرآیند و سیستمهای مدیریت کیفیت	۱۳۰
۴	آموزش و یادگیری کارکنان و مدیران	۱۲۵
۵	نوآوری و فن آوری و تحقیق و توسعه	۱۱۵
۶	بازار و مشتری	۱۲۵
۷	اشتغال‌زایی	۱۱۵
۸	مسئولیت اجتماعی و رضایت ذینفعان	۸۵
جمع امتیاز		۱۰۰۰

ج- ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۸۸

در این مطالعه از مدل EFQM اصلاح شده برای ارزیابی عملکرد ۳۳ شرکت از شرکتهای کنترلی واگذار شده استفاده گردید. این ارزیابی بر اساس اطلاعات ارائه شده از سوی شرکتهای مزبور بر مبنای همان مدل طراحی شده در سال قبل، با این تفاوت که در امتیازدهی به شاخصها تغییراتی بشرح زیر اعمال گردید.

توانمند سازها			نتایج کلیدی عملکرد		
شماره	شرح معیار	حداکثر امتیاز	شماره	شرح معیار	حداکثر امتیاز
۱	مالی و بورس	۱۷۳	۶	بازار و مشتری	۹۰
۲	اقتصادی و بهره‌وری	۱۷۵	۷	اشتغال‌زایی	۱۱۰
۳	سیستمهای مدیریت و کیفیت	۱۳۸	۸	مسئولیت اجتماعی و رقابت ذینفعان	۸۷
۴	نوآوری و فناوری و تحقیق و توسعه	۱۰۸	جمع امتیازات		
۵	آموزش و یادگیری کارکنان و مدیران	۱۱۹			
			۱۰۰۰		

د- ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۸۹

در سال ۱۳۸۹ تأکید بیشتری بر معیارهای کمی که قابلیت کنترل و مطابقت با صورتهای مالی شرکت را داشته باشند، صورت پذیرفت. با توجه به نقش و اهمیت معیارهای کمی مدلی جدید مشتمل بر ۳ معیار و ۲۰ زیر معیار طراحی گردید که عملکرد ۳۸ شرکت کنترلی بر اساس آن ارزیابی گردید.

شماره	شرح معیار	حداکثر امتیاز
۱	مالی	۳۲۵
۲	اقتصادی و بهره‌وری	۳۴۵
۳	اشتغال و دانش مداری پرسنل	۳۳۰
جمع امتیازات		۱۰۰۰

هـ- ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۰

در سال ۱۳۹۰ برای ارزیابی عملکرد تعداد ۱۰ شرکت تولیدی و خدماتی از مدلی مشتمل بر ۵ معیار و ۱۷ زیر معیار استفاده گردید. مدل بکار رفته علاوه بر معیارهای کمی از معیارهای کیفی نیز جهت ارزیابی شرکتهای کنترلی واگذار شده استفاده گردید. معیارهای بکار رفته در مدل به شرح زیر بوده است.

شماره	شرح معیار	حداکثر امتیاز
۱	اقتصادی یا فنی	۳۵
۲	سودآوری یا مالی	۱۵
۳	مصرف کنندگان یا مشتریان	۲۰
۴	امور اجتماعی	۱۰
۵	مدیریتی	۲۰
جمع امتیازات		۱۰۰

ی- ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۳

در سال ۱۳۹۳ مدل EFQM بومی شده برای ارزیابی عملکرد ۶۰ شرکت استفاده گردید. مدل بکار رفته مشتمل بر ۴ معیار و ۲۶ زیر معیار شامل ۲۳ معیار کمی و ۳ معیار کیفی می باشد. معیارهای بکار رفته در مدل به شرح زیر بوده که بصورت تفصیلی در فصل سوم ارائه خواهد گردید.

شماره	شرح معیار	حداکثر امتیاز
۱	مالی و بورس	300
۲	اقتصادی و بهره وری	300
۳	اشتغال و منابع انسانی	۲۵۰
۴	مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰
جمع امتیازات		۱۰۰۰

فصل سوم:

**معرفی مدل بومی ارزیابی عملکرد و تعیین شاخصهای
آن بر مبنای اهداف خصوصی سازی در ایران**

فصل سوم: معرفی مدل بومی ارزیابی عملکرد و تعیین شاخصهای آن بر مبنای اهداف خصوصی سازی در ایران

۳-۱- معرفی مدل مورد استفاده جهت ارزیابی

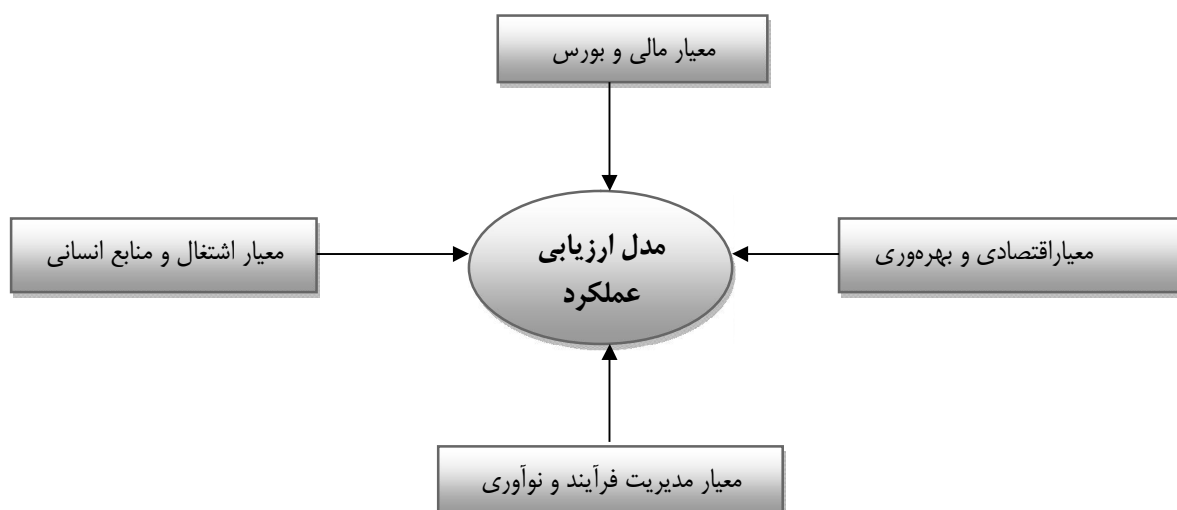
سازمان خصوصی سازی تنها نهاد واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت در سایر شرکتها به بخش خصوصی بمنظور افزایش بهره‌وری، توسعه توانمندیهای بخش خصوصی و تعاونی، افزایش رقابت‌پذیری، سیاستگذاری و بسترسازی برای حضور موفق بنگاههای داخلی در بازارهای جهانی می‌باشد. این سازمان بطور مستمر، بمنظور سیاستگذاری و انتخاب نحوه مطلوب واگذاری، توانمندسازی بخش خصوصی و شناسایی نقاط ضعف و قوت شرکتهای کنترلی واگذار شده را ارزیابی می‌نماید.

با توجه به نقش و اهمیت ارزیابی شرکتهای واگذار شده قبل و بعد از خصوصی سازی در سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و بمنظور ارائه گزارش جامع و قابل اتکاء از نظرات و تجربیات ۹ سازمان، مرکز و موسسه تخصصی، تحقیقاتی و پژوهشی (کمیته علمی) بشرح ذیل جهت طراحی مدل EFQM و انتخاب معیارها استفاده گردیده است:

- ۱- سازمان حسابرسی
- ۲- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی ایران
- ۳- سازمان ملی بهره‌وری ایران
- ۴- سازمان مدیریت صنعتی
- ۵- اتاق تعاون ایران
- ۶- مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
- ۷- موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی
- ۸- مرکز آمار ایران
- ۹- موسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران

لذا با توجه به محدودیتهای و با در نظر گرفتن نکات زیر:

- الف- اهداف واگذاری شرکتهای دولتی به بخش غیر دولتی
 - ب- ساختار و ویژگی های شرکتهای واگذار شده (جامعه مورد بررسی)
 - ج- ویژگی‌ها، نتایج و دستاوردهای حاصل از مدلهای ارزیابی عملکرد بررسی شده
 - د- محدودیتهای آماری و اطلاعاتی مترتب بر امکانات آماری شرکتهای واگذار شده
- مدل ارزیابی عملکرد خاص و ویژه برای ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده با همکاری و همفکری کمیته علمی طراحی گردید. مدل طراحی شده دارای چهار محور اصلی و کلی به شرح نمودار می‌باشد:

با این که شرکت‌های دولتی واگذار شده از دیدگاه‌ها و معیارهای مختلفی قابل بررسی، اندازه‌گیری، سنجش و تحلیل می‌باشند، با این حال آن گروه از جنبه‌ها و معیارها که با اهداف طرح از یک طرف و خصوصیات و ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری و سنجش شرکت‌ها تناسب و سازگاری داشته، بیشتر مورد توجه در طراحی مدل ارزیابی قرار گرفته است. معیارها و شاخصهای مورد نظر به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- معیار مالی و بورس
- ۲- معیار اقتصادی و بهره‌وری
- ۳- معیار اشتغال و منابع انسانی
- ۴- معیار مدیریت فرآیند و نوآوری

بر اساس موازین مطرح در مدل، مجموع امتیازات چهار محور مدل ارزیابی عملکرد معادل ۱۰۰۰ در نظر گرفته شده و حداکثر امتیاز هر یک از محورهای چهارگانه، بر اساس میانگین نظرات کسب شده از کارشناسان کمیته علمی به شرح جدول زیر منظور شده است.

امتیاز	معیارهای ارزیابی	ردیف
۳۰۰	معیار مالی و بورس	۱
۳۰۰	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۲
۲۵۰	معیار اشتغال و منابع انسانی	۳
۱۵۰	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۴
۱۰۰۰	جمع امتیازات	

۲-۳- پرسشنامه اطلاعاتی و آماری مدل

معیارهای پیش‌بینی شده در مدل ارزیابی عملکرد واحدهای دولتی واگذار شده، جنبه کلی دارند و برای اندازه‌گیری آنها ضرورت دارد که ابتدا اقلام اطلاعاتی (زیرمعیارهای) هر یک از آنها بررسی و شناسایی و در پرسشنامه اطلاعاتی مربوط منظور گردد. برای تحقق این منظور، پرسشنامه اطلاعاتی و آماری مدل، طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه از ۴ بخش به شرح زیر تشکیل شده است:

بخش اول- مشخصات عمومی

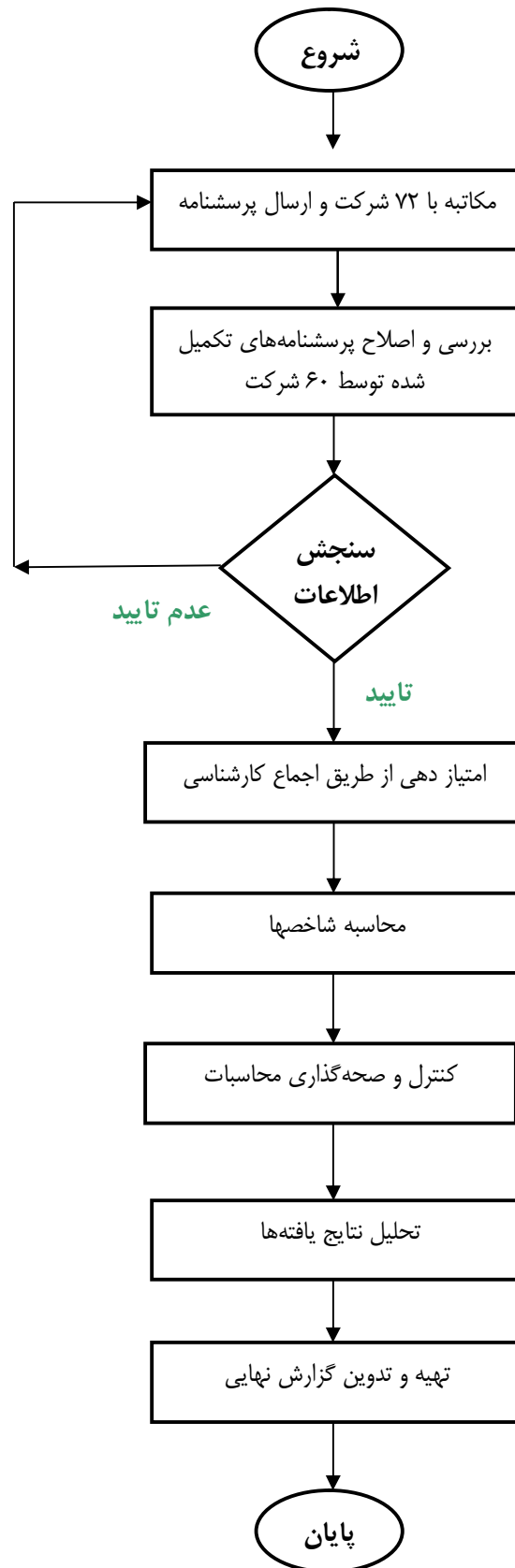
بخش دوم- اطلاعات مربوط به مدیران و کارکنان

بخش سوم- اطلاعات اقتصادی و مالی شرکت

بخش چهارم- سایر اطلاعات شرکت

نمونه‌ای از پرسشنامه و اطلاعات آماری در پیوست شماره ۱ ارائه می‌گردد. علاوه بر تکمیل پرسشنامه بازبینی و فرآیند تکمیل اطلاعات و محاسبه شاخص‌ها طبق نمودار صورت گرفته است:

مراحل ارزیابی عملکرد بر اساس مدل بومی شده

۳-۳- تعاریف و اصطلاحات

۱- کارکنان: منظور کسانی هستند که در سال‌های مورد نظر در استخدام تمام وقت شرکت بوده‌اند. پیمانکاران و کارکنان ساعتی از شمول کارکنان خارج هستند.

۲- حقوق و دستمزد کارکنان: مجموع حقوق و مزایای نقدی و غیرنقدی که از طرف شرکت به کارکنان پرداخت می‌شود مورد نظر می‌باشد. حق بیمه پرداختی به تامین اجتماعی (سهم کارفرما) و نیز کمک‌های غیرنقدی مانند هزینه غذا، ایاب و ذهاب، لباس و... نیز جزو حقوق و مزایا محسوب می‌شود. برای حقوق و مزایای پرداختی از اصطلاح جبران خدمات کارکنان استفاده می‌شود.

۳- ارزش ستانده: مجموع ارزش تولیدات ناخالص کالاها و خدمات شرکت (بدون کسر ارزش مصارف واسطه) در طول یک سال مالی می‌باشد که از حاصل ضرب مقدار تولید در قیمت یک واحد فروش، به اضافه ارزش موجودی کالای ساخته شده در انتهای دوره، منهای ارزش موجودی کالای ساخته شده در ابتدای دوره، به اضافه ارزش موجودی کالاهای در جریان ساخت در انتهای دوره، منهای ارزش موجودی کالاهای در جریان ساخت در ابتدای دوره به اضافه ارزش خالص درآمدهای غیر عملیاتی در همان سال می‌باشد.

۴- ارزش مصارف واسطه: مجموع ارزش کالاها و خدماتی که در جریان تولید هر سال مصرف می‌شود مصارف واسطه نامیده می‌شود. مصارف واسطه محاسبه شده در این تحقیق شامل: "آب، برق و سوخت"، "تعمیرات و نگهداری"، "بیمه"، "اجاره محل"، "حمل و نقل"، "هزینه آموزش"، "هزینه بازاریابی و تبلیغات" و "هزینه تحقیق و توسعه" می‌باشد.

۵- ارزش افزوده: مجموع ارزش خالص کالاها و خدمات تولیدی در هر سال ارزش افزوده نامیده می‌شود که از روش زیر محاسبه می‌گردد.

مصارف واسطه - ارزش ستانده = ارزش افزوده

۶- ترکیب اجزاء ارزش ورودی یا Input به شرح زیر می‌باشد.

مالیات و عوارض پرداختی + ارزش استهلاک + حقوق و دستمزد + مصارف واسطه = ارزش ورودی

۷- دارایی ثابت: شامل ارزش ماشین‌آلات، ساختمان، وسائط نقلیه و تجهیزات بادوام شرکت می‌باشد.

۸- بهره‌وری کل: از حاصل تقسیم ارزش ستانده به ارزش ورودی ها حاصل می‌شود.

۹- بهره‌وری نیروی کار: از حاصل تقسیم ارزش افزوده به تعداد کارکنان حاصل می‌شود.

۱۰- بهره‌وری سرمایه: از حاصل تقسیم ارزش افزوده به ارزش سرمایه‌های ثابت حاصل می‌شود.

۱۱- بهره‌وری انرژی: از حاصل تقسیم ارزش افزوده به مقدار و یا ارزش انرژی مصرفی حاصل می‌شود.

۱۲- بهره‌وری مواد مصرفی: از حاصل تقسیم ارزش افزوده به ارزش مصارف واسطه حاصل می‌شود.

۱۳- رقابت پذیری نیروی کار: از حاصل تقسیم ارزش افزوده به هزینه حقوق و دستمزد حاصل می‌شود.

۱۴- بازده دارایی ها (ROA): از حاصل تقسیم سود خالص به مجموع دارایی ها حاصل می‌شود.

۱۵- بازده حقوق صاحبان سهام (ROE): از حاصل تقسیم سود خالص به حقوق صاحبان سهام حاصل می‌شود.

۱۶- هزینه کل: قیمت تمام شده کالای فروش رفته + هزینه های فروش، اداری و عمومی + هزینه مالی

۱۷- سرانه هزینه آموزش: از حاصل تقسیم هزینه آموزش به تعداد کارکنان حاصل می شود.

۱۸- ترکیب دانش مداری: از حاصل تقسیم کارکنان با مدرک تحصیلی لیسانس و به بالاتر به تعداد کارکنان حاصل می شود.

۱۹- سالهای قبل از واگذاری: اطلاعات سه سال قبل از واگذاری شرکتها می باشد.

۲۰- سالهای بعد از واگذاری: اطلاعات سالهای بعد از واگذاری شرکتها تا پایان سال ۱۳۹۲ می باشد.

۲۱- سهام کتتری: حداقل میزان سهام مورد نیاز برای آنکه دارنده آن قادر به تعیین اکثریت اعضای هیئت مدیره شرکت باشد.

۲۲- بورس: سازمان بورس اوراق بهادار کشور ایران می باشد.

۲۳- رشد متوازن مثبت و هماهنگ: رشد مثبت کل امتیاز کسب شده پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی بشرط رشد مثبت همه ۴ معیار مورد بررسی.

۲۴- رشد نامتوازن مثبت: رشد مثبت کل امتیاز کسب شده پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی صرف نظر از رشد منفی برخی از معیارهای مورد بررسی.

۲۵- رشد نامتوازن منفی: رشد منفی کل امتیاز کسب شده پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی صرف نظر از رشد مثبت برخی از معیارهای مورد بررسی.

۴-۳- تعریف شاخصها و نحوه امتیازدهی

با توجه به ۴ شاخص ارزیابی معرفی شده در این مطالعه، نحوه امتیازدهی و ارزیابی این شاخصها بر اساس اطلاعات پرسشنامه و روش محاسبه هر معیار و زیر معیارهای آن براساس اطلاعات بدست آمده از صورتهای مالی و اطلاعات تکمیلی در ادامه توضیح داده می شود.

جدول ۱-۳- معیار اول: مالی و بورس

ردیف	زیر معیار	امتیاز پیش بینی شده	روش محاسبه امتیاز
۱	سود (زیان) سالانه	۴۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری سود سالانه تخصیص داده می‌شود.
۲	بازده دارایی‌ها	۴۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری بازده دارایی‌ها تخصیص داده می‌شود.
۳	بازده حقوق صاحبان سهام	۵۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری ارزش حقوق صاحبان سهام تخصیص داده می‌شود.
۴	ارزش شرکت	۳۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری ارزش حقوق صاحبان سهام تخصیص داده می‌شود.
۵	نسبت هزینه مالی به مجموع بدهی	۱۵	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت معکوس میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری هزینه مالی تخصیص داده می‌شود.
۶	نسبت بدهی	۱۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت معکوس میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری نسبت بدهی تخصیص داده می‌شود.
۷	خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی به فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات	۱۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری نسبت درآمدهای غیرعملیاتی به فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات تخصیص داده می‌شود.
۸	فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات	۲۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات تخصیص داده می‌شود.
۹	نسبت ارزش صادرات به فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات	۱۵	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری نسبت ارزش صادرات به فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات تخصیص داده می‌شود.
۱۰	نسبت سود عملیاتی به فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات	۴۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری نسبت سود عملیاتی به فروش خالص یا درآمد خالص حاصل از ارائه خدمات تخصیص داده می‌شود.
۱۱	باز پرداخت اقساط معوق	۳۰	امتیاز پیش‌بینی شده به نسبت معکوس میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری تسهیلات معوق تخصیص داده می‌شود.
جمع امتیازات پیش بینی شده		۳۰۰	—

جدول ۲-۳- معیار دوم: اقتصادی و بهره وری

ردیف	زیر معیار	حداکثر امتیاز پیش بینی شده	روش محاسبه امتیاز
۱	بهره وری کل	۶۰	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری شاخص بهره وری کل تخصیص داده می شود.
۲	بهره وری نیروی کار	۴۵	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری شاخص بهره وری نیروی کار تخصیص داده می شود.
۳	بهره وری سرمایه	۴۵	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری شاخص بهره وری سرمایه تخصیص داده می شود.
۴	بهره وری انرژی	۴۵	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری شاخص بهره وری انرژی تخصیص داده می شود.
۵	بهره وری مواد مصرفی	۴۵	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری شاخص بهره وری مواد مصرفی تخصیص داده می شود.
۶	شاخص رقابت پذیری نیروی کار	۳۵	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری شاخص رقابت پذیری نیروی کار تخصیص داده می شود.
۷	تغییرات سرمایه	۲۵	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری تغییرات سرمایه تخصیص داده می شود.
جمع امتیازات پیش بینی شده		۳۰۰	—

جدول ۳-۳- معیار سوم: اشتغال و منابع انسانی

ردیف	زیر معیار	امتیاز پیش بینی شده	روش محاسبه امتیاز
۱	تعداد کل کارکنان	۱۵۰	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری تعداد کل کارکنان تخصیص داده می شود.
۲	سرانه هزینه آموزش	۵۰	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری سرانه هزینه آموزش تخصیص داده می شود.
۳	ترکیب دانش مداری	۵۰	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری ترکیب دانش مداری تخصیص داده می شود.
جمع امتیازات پیش بینی شده		۲۵۰	—

جدول ۴-۳- معیار چهارم: مدیریت فرآیند و نوآوری

ردیف	زیر معیار	امتیاز پیش بینی شده	روش محاسبه امتیاز
۱	بکارگیری سیستمهای نوین و امتیازات	۲۰	اخذ گواهینامه های کیفیت، مدیریت و تولید، اخذ نشان استاندارد، داشتن واحد حسابرسی و برگزاری مستمر جلسه هیات مدیره
۲	استفاده از تکنولوژی جدید در خط تولید	۴۵	کل امتیاز برای استفاده از تکنولوژی جدید
۳	ارائه محصول جدید	۴۵	کل امتیاز برای ارائه محصول جدید
۴	هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه	۲۰	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه تخصیص داده می شود.
۵	هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش	۲۰	امتیاز پیش بینی شده به نسبت میانگین ارقام سالهای قبل و پس از واگذاری هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش تخصیص داده می شود.
جمع امتیازات پیش بینی شده		۱۵۰	

فصل چهارم:

بررسی وضعیت شرکت‌های مورد بررسی

فصل چهارم: بررسی وضعیت شرکتهای مورد ارزیابی

نکته بسیار مهم و اساسی که لازم است در تجزیه و تحلیل شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی مورد توجه قرار گیرد، محیط عمومی اقتصاد کشور است که بنگاه های اقتصادی بطور اعم و شرکتهای واگذار شده بطور اخص در آن محیط فعالیت می کنند. طبیعی است که وجود شرایط مطلوب اقتصادی بر عملکرد شرکتهای اثر مثبت و بالعکس، وجود شرایط نامطلوب اقتصادی تاثیر منفی بر عملکرد آنها خواهد داشت. در این بخش سعی شده است با استناد به چند شاخص مهم و مطرح کلان اقتصادی وضعیت عمومی اقتصاد ایران معرفی گردد. در این بخش پس از بررسی وضعیت اقتصادی ایران به تجزیه و تحلیل شاخصهای محاسبه شده شرکتهای پرداخته می شود.

۱-۴- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران

در دهه گذشته وضعیت اقتصادی ایران متأثر از بحران مالی و بازارهای جهانی و از یک سوهمچنین اتخاذ سیاستها و برنامه های اقتصادی جدید از سوی دیگر دستخوش تحولات عمده ای گردیده است. در این فصل سعی شده وضعیت عمومی اقتصاد ایران با استفاده از شاخصهای مهم اقتصادی نظیر رشد اقتصادی، ارزش افزوده گروههای اقتصادی، میزان سرمایه گذاری، نرخ اشتغال و بیکاری، تورم و بهره وری مورد بررسی قرار گیرد.

۱-۴-۱- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر رشد اقتصادی

تداوم بحران مالی طی سالهای ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ میلادی بسیاری از اقتصادهای توسعه یافته و در حال توسعه را در بر گرفت. اقتصاد ایران اگرچه به دلیل ارتباط ضعیف با نهادهای مالی و بازار سرمایه بین المللی تا حدودی از آثار دور اول بحران مالی جهانی در امان ماند، لیکن اثرات بحران جهانی با تاخیر چند ماهه بر بخش های اقتصادی کشور نمایان گردید. کاهش قیمت نفت و مواد اولیه و به تبع آن کاهش درآمدهای ارزی کشور از پیامدهای بحران جهانی بود که به همراه برخی از عوامل درون زا و برون زا عملکرد اقتصادی کشور را در سال ۱۳۸۸ تحت تاثیر قرار دادند.

همانگونه که در جدول ۱-۷ مشاهده می شود عملکرد اقتصادی ایران در سال ۱۳۸۹ در سایه خروج تدریجی اقتصادهای بزرگ از بحران مالی، بهبود شرایط بارندگی و توزیع مناسب آن در سطح کشور، افزایش قیمت نفت، رشد مثبت صادرات غیر نفتی و سایر عوامل سبب گردید که تولید ناخالص داخلی (به قیمت ثابت سال ۱۳۸۳) ۶/۵ درصد رشد نماید.

اقتصاد جهان در سال ۲۰۱۱ بر اثر مشکلات مالی در منطقه اروپا، ناآرامی های سیاسی و اجتماعی در برخی از کشورهای تولید کننده نفت و وقوع حوادث طبیعی که شوک های عمیقی بر فعالیتهای اقتصادی وارد نمود، مجدداً دچار رکود شد. عملکرد اقتصادی ایران در سال ۱۳۹۰ تحت تاثیر تشدید تحریم های تجاری و مالی، بحران مالی جهانی، اجرای قانون هدفمندکردن یارانه ها و اعمال سیاست های انبساطی قرار داشته است. تولید ناخالص داخلی کشور از

۲۰۶۸۹۱۲ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۹ با ۴/۳ درصد رشد به ۲۱۵۷۹۳۴ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۰ رسید که در مقایسه با رشد اقتصادی ۶/۵ درصدی سال قبل از آن و رشد ۸ درصدی اهداف برنامه پنجم توسعه کمتر بوده است.

تولید ناخالص داخلی سال ۱۳۹۱، تحت تاثیر تکانه‌های کم سابقه خارجی و داخلی با افت چشمگیری روبرو شد. تخلیه آثار سیاست‌های انبساطی چند سال اخیر، عدم حمایت کافی از بخش تولید پس از اصلاح قیمت حاملهای انرژی در گام اول اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، شوک‌های ارزی و تشدید تحریم‌های تجاری و مالی بین‌المللی باعث شد تا تولید رشد ۶/۸- درصدی را تجربه نماید و به ۲۰۱۱۵۵۴ میلیارد ریال کاهش یابد.

افزایش نرخ رشد اقتصاد جهانی در نیمه دوم سال ۲۰۱۳، رونق بازارهای مالی و تقویت اعتماد به بهبود شرایط اقتصاد جهانی، سبب اتخاذ سیاستهای کلان اقتصادی انبساطی تری نسبت به گذشته گردید که به بهبود تقاضای داخلی در اقتصادهای نوظهور و تقویت تولید و مصرف در بسیاری از کشورها انجامید. فعالیتهای اقتصادی و مالی در نیمه نخست سال ۱۳۹۲ در سکون نسبی و در نیمه دوم با ثبات نسبی دنبال شد. ارتقای انضباط پولی، حفظ ثبات نسبی بازار ارز و سایر اقدامات سبب گردید رشد تولید ناخالص داخلی در مقایسه با سال قبل رشدی برابر ۱/۹- درصد را تجربه نمود.

۲-۱-۴- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر ارزش افزوده

در این بخش سعی شده است تاثیر ارزش افزوده بخشهای مهم اقتصادی در تولید ناخالص داخلی مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به تقسیم بندی اطلاعات اقتصادی به ۴ گروه نفت، صنایع و معادن، کشاورزی و خدمات میزان تاثیر هر کدام از گروهها بر تولید ناخالص داخلی به تفکیک از سال ۹۲-۱۳۸۹ به تفصیل در جدول شماره ۱-۴ آمده است.

• ارزش افزوده گروه نفت

متوسط صادرات نفت خام در سال ۱۳۸۹ به سطح ۲ میلیون بشکه در روز کاهش یافت و صادرات فرآورده های نفتی نیز با ۲۶ درصد کاهش به ۸۱ هزار بشکه در روز رسید. در مقابل افزایش میانگین تقریبی بهای هر بشکه نفت خام به ۸۳/۹ دلار آمریکا رشد ۴/۲ درصدی ارزش افزوده این بخش را به همراه داشت. در سال ۱۳۹۰، ارزش افزوده گروه نفت به دلیل افت طبیعی تولید مخازن نفتی کشور ناشی از قرار گرفتن آنها در نیمه دوم عمرشان، محدود شدن دامنه مشارکت شرکت‌های نفتی در توسعه صنعت نفت و گاز کشور و اعمال تحریم‌های اقتصادی و مالی با یک درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۳۴۸۳۴۷ میلیارد ریال به قیمت ثابت سال ۱۳۸۳ رسید. تشدید تحریم‌های اقتصادی و مالی علیه کشور منجر به کاهش قابل توجه صادرات نفت خام و افت شدید تولید نفت در سال ۱۳۹۱ گردید. کاهش ۳۷/۴ درصدی ارزش افزوده گروه نفت نسبت به سال قبل در ۲۰ سال اخیر بی سابقه بوده است. در سال ۱۳۹۲ میانگین صادرات نفت خام با کاهش ۱۰/۹ درصدی نسبت به سال قبل به ۱/۶ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال میانگین تقریبی بهای تک محموله ای هر بشکه نفت صادراتی کشور با ۲/۲ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۱۰۵/۳ دلار آمریکا رسید.

• ارزش افزوده گروه صنایع و معادن

بررسی شاخصهای اقتصادی نشان می دهد که ارزش افزوده گروه صنایع و معادن در سال ۱۳۸۹ در حدود ۷/۹ درصد بوده است. ارزش افزوده این گروه در سال ۱۳۹۰ معادل ۵۶۱۵۵۴ میلیارد ریال بوده که از رشد ۵ درصدی نسبت به سال قبل برخوردار گردیده است. در این سال تحت تاثیر اجرای قانون هدفمند کردن یارانهها، افزایش قیمت حاملهای انرژی و نیز افزایش نرخ ارز در نیمه دوم سال نرخ رشد ارزش افزوده در مقایسه با سال قبل در حدود ۲,۹ درصد کاهش داشته است. در سال ۱۳۹۱، تشدید تحریمهای اقتصادی، افزایش نرخ ارز و افزایش هزینه کالاهای واسطه ای وارداتی موجب گردید تا ارزش افزوده این گروه با کاهش ۶/۴ درصدی بالغ بر ۵۲۵۵۹۱ میلیارد ریال گردد. رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن در این سال ۸/۱- درصد و بخش ساختمان ۶/۳- درصد بوده است. تداوم شرایط رکودی حاکم بر اقتصاد در سال ۱۳۹۲ با نرخ رشد منفی ۲/۹ سبب کاهش ارزش افزوده گروه صنایع و معادن گردید. در این سال بخش صنعت و معدن رشد ۳/۶- درصد و بخش ساختمان ۳/۱- درصدی را تجربه نموده اند.

• ارزش افزوده گروه کشاورزی

بهبود وضعیت اقلیمی در سال ۱۳۸۹ موجب افزایش تولید محصولات کشاورزی و بهبود شاخصهای عملکردی این بخش نسبت به سال گذشته گردید بطوریکه تولید انواع محصولات کشاورزی ۱۴/۸ درصد افزایش و ارزش افزوده آن به قیمتهای ثابت سال ۱۳۸۳ در حدود ۴/۹ درصد رشد داشته است. افزایش ارزش افزوده گروه کشاورزی در سال ۱۳۹۰ تحت تاثیر عواملی مانند کمبود بارش و پراکندگی نامناسب آن، اصلاح قیمت حاملهای انرژی، افزایش قیمت جهانی نهادهها و افزایش هزینه واردات اقلام وارداتی رشد ۰/۱- درصدی را تجربه و به ۱۲۰۶۵۸ میلیارد ریال رسید. در سال ۱۳۹۱، افزایش ۲/۸ درصدی بارندگی و ۲/۷ درصدی تسهیلات اعطایی به این بخش منجر شد تا ارزش افزوده گروه کشاورزی حدود ۳/۷ درصد رشد نماید. در سال ۱۳۹۲ ارزش افزوده گروه کشاورزی با رشد ۴/۷ درصدی به ۱۳۰۹۵۲ میلیارد ریال رسید.

• ارزش افزوده گروه خدمات

ارزش افزوده خدمات در سال ۱۳۸۹ با رشد ۶/۷ درصدی عمدتاً ناشی از افزایش رشد خدمات موسسات مالی و پولی به ۱۱۳۴۶۰۲ میلیارد ریال رسید. در سال ۱۳۹۰ ارزش افزوده گروه خدمات حدود ۵/۸ درصد رشد نمود. در سال ۱۳۹۱، ارزش افزوده گروه خدمات معادل ۱۲۱۳۴۲۱ میلیارد ریال به قیمت ثابت سال ۱۳۸۳ بود که رشد آن تحت تاثیر تحریمهای بین المللی و کاهش چشمگیر ارزش افزوده به ۱/۱ درصد محدود گردید. ارزش افزوده گروه خدمات در سال ۱۳۹۲ در حدود ۱/۵ درصد کاهش نشان می دهد.

جدول ۱-۴- عملکرد رشد اقتصادی و رشد ارزش افزوده بخشهای اقتصادی ایران طی سالهای ۹۲-۱۳۸۹

واحد: درصد

شرح	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (سال ۱۳۸۳)	۶,۵	۴,۳	-۶,۸	-۱,۹
تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (بدون نفت)	۷	۵,۴	-۰,۹	-۱,۱
گروه نفت	۴,۲	-۱	-۳۷,۴	-۸,۹
گروه صنایع و معادن	۷,۹	۵	-۶,۴	-۲,۹
گروه کشاورزی	۴,۹	-۰,۱	۳,۷	۴,۷
گروه خدمات	۶,۷	۵,۸	۱,۱	-۱,۵

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۳-۱-۴- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر سرمایه گذاری

همانگونه که در جدول ۲-۴ مشاهده می شود سرمایه گذاری ناخالص در طی سالهای ۹۲-۱۳۸۹ با کاهش رشد متوسط ۵/۹- درصدی از ۶۷۵۳۴۷ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۹ به ۴۹۶۱۷۸ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۲ کاهش یافته است. در سال ۱۳۹۰، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۳,۵ درصد رشد داشت و رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین آلات ۶/۶ درصد و در بخش ساختمان ۱ درصد بود. در سال ۱۳۹۱، کل سرمایه گذاری به دلیل کاهش واردات کالاهای سرمایه ای ناشی از محدودیت های ارزی و تحریم های اقتصادی، شرایط نامساعد فضای کسب و کار و بازده بالای سرمایه گذاری در بازارهای جانشین (طلا، ارز) افت شدید ۲۳/۸- درصدی را تجربه کرد. اقتصاد ایران تا قبل از سال ۱۳۹۱ در سال های ۱۳۵۸ و ۱۳۶۷ به ترتیب رشد منفی ۲۹/۵ و ۲۴/۵ درصدی را داشت که از این حیث تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سال ۱۳۹۱ در رتبه سوم طی دوره ۱۳۹۱-۱۳۳۸ قرار می گیرد.

در سال ۱۳۹۲ رشد سرمایه گذاری ناخالص به ۱۶/۱- درصد رسید که دلیل آن افزایش اطمینان به بهبود محیط اقتصادی کشور، رویکرد دولت به توانمندسازی بخش خصوصی، کنترل تورم در بخش تولیدکننده و مصرف کننده و تثبیت قیمت ارز می باشد.

جدول ۲-۴- تشکیل و رشد سرمایه ثابت ناخالص کل، ساختمان و ماشین آلات به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳

سال	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کل (میلیارد ریال)	رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کل (درصد)	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین آلات (میلیارد ریال)	رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین آلات (درصد)	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ساختمان (میلیارد ریال)	رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ساختمان (درصد)
۱۳۸۸	650330	-	277427	-	372903	-
۱۳۸۹	675347	۳,۸	299625	8	375722	۰,۸
۱۳۹۰	۶۹۹۰۶۲	۳,۵	۳۱۹۴۱۰	۶,۶	۳۷۹۶۵۲	۱
۱۳۹۱	۵۳۲۷۰۲	-۲۳,۸	۲۰۵۴۶۲	-۳۵,۷	۳۲۷۲۴۰	-۱۳,۸
۱۳۹۲	۴۹۶۱۷۸	-۶,۹	۱۷۲۴۷۷	-۱۶,۱	۳۲۳۷۰۰	-۱,۱

مأخذ: حساب های ملی بانک مرکزی

۴-۱-۴- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر بازار کار

جدول شماره ۳-۴ جمعیت فعال، بیکار، شاغل و نرخ مشارکت اقتصادی به تفکیک سهم اشتغال هر بخش در طی دوره ۹۲-۱۳۸۸ را نشان می دهد. همانگونه که مشاهده می شود جمعیت فعال کشور (عرضه نیروی کار) از ۲۳۸۴۱ هزار نفر در سال ۱۳۸۸ به ۲۳۸۳۵ هزار نفر در سال ۱۳۹۲ کاهش یافته است.

جمعیت شاغل کشور (تقاضای نیروی کار) طی سالهای ۹۲-۱۳۸۸ روند متناوبی داشته و از ۲۱۰۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۸۸ به ۲۱۳۴۷ هزار نفر در سال ۱۳۹۲ بالغ گردید، اما در سال طی سالهای ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ نزولی و از سال ۱۳۹۰ به بعد صعودی بوده است. سهم بخش‌های مختلف اقتصادی از اشتغال نیروی کار طی سالهای مورد بررسی در جدول شماره ۳-۷ آمده است.

با توجه به تعداد جمعیت فعال و جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر طی سالهای ۹۲-۱۳۸۸، نرخ مشارکت اقتصادی از ۳۸/۹ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۳۷/۶ درصد در سال ۱۳۹۲ کاهش یافت است.

جمعیت بیکار کشور در سال ۱۳۸۹ با ۱۳/۶ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۸۸ برابر با ۳۲۲۳ هزار نفر بود اما در سال ۱۳۹۰ کاهش ۱۰/۷ درصدی در تعداد بیکاران و در سال ۱۳۹۱ به علت رکود حاکم بر اقتصاد با ۲/۳ درصد افزایش به ۲۹۴۴ هزار نفر بالغ گردید. در سال ۱۳۹۲ به علت خروج نیروی کار از بازار و ایجاد ۱۸۶ هزار فرصت شغلی، تعداد بیکاران با ۱۵/۵ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۲۴۸۸ هزار نفر رسید.

نرخ بیکاری کشور در سال ۱۳۸۹ حدود ۱۱/۹ درصد بوده و در طی سالهای مورد بررسی از سالهای ۱۳۹۰ به بعد روند نزولی داشته است. بالاترین نرخ بیکاری مربوط به سال ۱۳۸۹ با ۱۳/۵ درصد می باشد.

جدول ۳-۴- شاخص‌های بازار کار طی دوره ۹۲-۱۳۸۸

واحد: هزار نفر - درصد

شرح	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
جمعیت فعال	۲۳۸۴۱	۲۳۸۷۵	۲۳۳۸۷	۲۴۱۰۵	۲۳۸۳۵
جمعیت شاغل	۲۱۰۰۰	۲۰۶۵۷	۲۰۵۰۹	۲۱۱۶۱	۲۱۳۴۷
سهم اشتغال بخش کشاورزی	۲۰/۹	۱۹/۲	۱۸/۶	۱۹/۴	۱۸/۳
سهم اشتغال بخش صنعت	۳۱/۸	۳۲/۲	۳۳/۴	۳۳/۴	۳۴/۳
سهم اشتغال بخش خدمات	۴۷/۳	۴۸/۶	۴۸	۴۷/۲	۴۷/۴
جمعیت بیکار	۲۸۳۷	۳۲۲۳	۲۸۷۸	۲۹۴۴	۲۴۸۸
نرخ مشارکت اقتصادی	۳۸/۹	۳۸/۳	۳۶/۹	۳۷/۷	۳۷/۶
نرخ بیکاری	۱۱/۹	۱۳/۵	۱۲/۳	۱۲/۲	۱۰/۴

مأخذ: مرکز آمار ایران

۴-۱-۵- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر تورم

تحریم‌های نفتی و بانکی، افزایش نرخ ارز، اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها به همراه عدم انضباط مالی و پولی و اعمال سیاست‌های پولی و اعتباری نامناسب، میزان تورم را بطور قابل ملاحظه‌ای افزایش داد. همانگونه که در جدول ۴-۴ مشاهده می شود روند صعودی نرخ تورم با اجرایی نمودن قانون هدفمندکردن یارانه‌ها در سال ۱۳۹۰ آغاز و از ۱۳/۲ درصد در فروردین ماه سال ۱۳۹۰ به ۲۱/۵ درصد در پایان سال رسید. اما موج دوم تورم که بر اثر افزایش نرخ ارز

از نیمه دوم سال ۱۳۹۰ شکل گرفت، باعث شد تا در سال ۱۳۹۱، نرخ تورم به ۳۰/۵ افزایش یابد. روند صعودی نرخ تورم در سال ۱۳۹۲ نیز ادامه داشته بطوری که از ۳۲/۳ درصد در فروردین ماه به ۳۴/۷ درصد در اسفندماه رسید.

جدول ۴-۴- نرخ تورم طی دوره ۹۲-۱۳۸۸

سال	تورم
۱۳۸۸	۱۰,۸
۱۳۸۹	۱۲,۴
۱۳۹۰	۲۱,۵
۱۳۹۱	۳۰,۵
۱۳۹۲	۳۴,۷

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۶-۱-۴- بررسی وضعیت عمومی اقتصاد ایران از منظر بهره‌وری

امروزه بهره‌وری علاوه بر یک نسبت تعریف شده برای سنجش فعالیت‌های اقتصادی، بصورت یک بینش فکری نیز عنوان می‌شود که می‌توان کارها و وظایف را بهتر از دیروز انجام داد. با توجه به اهمیت بهره‌وری در جوامع امروزی و قبول این بینش در فرهنگ ملی می‌تواند نقش عمده‌ای را در رشد و توسعه یک کشور ایفا نماید. بر اساس تعاریف فوق و نقش حیاتی آن در اقتصاد کشور، آمار شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی کار، سرمایه و انرژی در جدول شماره ۴-۵ نشان می‌دهد که در طی دوره ۶ ساله مورد بررسی شاخص بهره‌وری کل روند یکسانی نداشته و با فراز و نشیب همراه بوده است. بیشترین کاهش نرخ رشد را در سال ۱۳۹۱ با ۶/۸- و بیشترین رشد ۳/۴ در سال ۱۳۸۹ می‌باشد. آمار نشان می‌دهد که در سایر شاخصهای بهره‌وری وضعیت مطلوبی مشاهده نمی‌شود.

جدول ۴-۵- شاخصهای بهره‌وری طی دوره ۹۲-۱۳۸۷

شرح	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
شاخص بهره‌وری نیروی کار (بر اساس ارزش افزوده و تعداد شاغلان)	۱۱۹	۱۱۸	۱۲۷	۱۳۴	۱۲۴	۱۱۸
درصد تغییر شاخص بهره‌وری نیروی کار	۳,۵	-۱,۱	۸,۳	۵	-۷,۳	-۵,۲
شاخص بهره‌وری سرمایه (بر اساس ارزش افزوده و موجودی سرمایه)	۱۰۱	۹۸	۹۹	۹۹	۹۰	۸۷
درصد تغییر شاخص بهره‌وری سرمایه	-۴,۴	-۳,۶	۱,۵	-۰,۴	-۸,۸	-۳,۴
شاخص بهره‌وری انرژی	۱۲۰	۱۴۸	۱۳۹	۱۱۱	-	-
درصد تغییر شاخص بهره‌وری انرژی	-۳,۰۲	۲۳,۹۶	-۶,۲۶	-۲۰,۳۳	-	-
شاخص بهره‌وری کل (بر اساس ارزش افزوده، تعداد شاغلین و موجودی سرمایه)	۱۰۸	۱۰۷	۱۱۰	۱۱۱	۱۰۳	۹۹
درصد تغییر شاخص بهره‌وری کل	-۱,۱	-۱,۶	۳,۴	۰,۸	-۶,۸	-۴,۶

ماخذ: سازمان ملی بهره‌وری ایران

پس از بررسی اجمالی وضعیت اقتصادی ایران در طی سالهای ۹۲-۱۳۸۷ در این قسمت سعی شده است تا با اجرای مدل ارزیابی عملکرد طراحی شده برای شرکتهای مورد بررسی و ارزیابی عملکرد آنها در سه سال قبل از واگذاری و سالهای پس از واگذاری، حاصل مطالعات، محاسبات، طبقه بندی امتیازات و تحلیل ارزیابی هر یک از این شرکتهای در این بخش با در نظر گرفتن تعاریف و فرضیات زیر مورد تجزیه و تحلیل و ارزیابی قرار گیرند:

۱- امتیاز دهی، محاسبات و طبقه بندی انجام گرفته بر اساس تعاریف، مفاهیم و موازین مدل ارزیابی عملکرد در این پروژه می باشد. بدیهی است با تغییر تعاریف و روشهای محاسباتی مدل ارزیابی عملکرد و روش امتیازدهی معیارها و ارقام اطلاعاتی، نتایج و یافته های ارزیابی عملکرد متفاوت خواهد بود.

۲- تعاریف و روشهای امتیازدهی و ارزیابی عملکرد برای کلیه شرکتهای مورد بررسی به صورت یکسان و استاندارد انجام گرفته است تا بررسی تطبیقی نتایج ارزیابی عملکرد شرکتهای در سالهای قبل از واگذاری با سالهای پس از واگذاری، تا حد امکان به درستی امکان پذیر گردد.

۳- در مقایسه تطبیقی اطلاعات و شاخصهای قبل و بعد از واگذاری، از میانگین آمارهای سه سال قبل و سالهای بعد از واگذاری استفاده شده است. در مواردی که شرکت مورد بررسی برخی از اطلاعات مورد نیاز مدل را، علیرغم پیگیریهای متعدد ارائه نکرده است ارقام آن ارقام صفر در نظر گرفته شده است. عدم اعلام اطلاعات از سوی شرکتهای سبب کاهش امتیازات و به تبع آن کاهش رتبه در بین شرکتهای مورد بررسی گردیده است.

۴- شرکتهای مورد بررسی پاسخهای ارقام اطلاعاتی مربوط به سالهای پس از واگذاری را با دقت و حساسیت بیشتری ارائه نموده اند که دلیل آن را بایستی در تغییرات حاصل در شرکتهای و دور شدن از سالهای قبل از واگذاری و اشراف اطلاعاتی بیشتر به سالهای پس از واگذاری جستجو نمود. این موضوع باعث شده است که اطلاعات سالهای پس از واگذاری از غنای بیشتری برخوردار و نوعی اضافه برآورد برای سالهای پس از واگذاری محسوب شود. با این حال بایستی توجه داشت که این روش برای کلیه شرکتهای بصورت یکسان مورد استفاده قرار گرفته است.

۵- ذکر این نکته مهم ضروری است که مقایسه و ارزیابی عملکرد ۶۰ شرکت واگذار شده از بخش دولتی به بخش خصوصی در سه سال قبل و سالهای بعد از واگذاری در قالب چهار معیار و ۲۶ زیر معیار به هیچ وجه به مفهوم ارزیابی کامل خصوصی سازی در کشور محسوب نمی شود و فقط عملکرد تعداد محدودی از شرکتهای را در دو مقطع زمانی قبل و پس از خصوصی شدن نشان می دهد. برای ارزیابی خصوصی سازی ضروری است عوامل تکمیلی دیگری نیز برای مقطع زمانی بلند مدت تر مورد توجه و بررسی قرار گیرد.

۲-۴- ارزیابی عملکرد شرکتهای مورد بررسی

در این قسمت از گزارش، وضعیت ارزیابی عملکرد هریک از شرکتهای مورد بررسی، در سالهای قبل و پس از واگذاری، به تفکیک ۶۰ جدول بررسی و ارائه شده است.

در قسمت اول مشخصات کلی شرکت شامل نام، فعالیت اصلی، سال واگذاری، شیوه واگذاری ارائه شده است. در قسمت دوم امتیازات کسب شده در هریک از معیارهای ۴ گانه به تفکیک سالهای قبل و بعد از واگذاری بر حسب قیمتهای ثابت و جاری، به همراه درصد تغییرات و در قسمت سوم، تحلیل کلی از نتایج ارزیابی عملکرد شرکت در شرایط دولتی بودن و پس از واگذاری (خصوصی شدن) ارائه گردیده است. لازم به ذکر است چنانچه واگذاری در نیمه دوم سال انجام شده باشد سال بعد به عنوان اولین سال پس از واگذاری منظور شده است.

در ادامه جداول محاسبات مربوط به ۶۰ شرکت مورد بررسی در سالهای قبل و بعد از واگذاری معرفی می شوند:

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: گروه ملی صنعتی فولاد ایران
 فعالیت اصلی شرکت: تولید و فروش محصولات فولادی
 سال واگذاری: ۱۳۸۸
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت

بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۶۶	۱۸۹	۱۸۸	۶۶	۱۸۹	۱۸۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۷۱	۲۲۹	۲۲۲	۷۳	۲۲۷	۲۰۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۹	۱۲۱	-۶	۱۳۵	۱۱۵	-۱۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۲۵	۳۰	۲۱	۲۵	۳۰	۲۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۹۱	۵۶۹	۹۶	۲۹۹	۵۶۱	۸۸

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت گروه ملی صنعتی فولاد ایران یکی از شرکتهای مطرح در صنایع فولادسازی در کشور می باشد که در سال ۱۳۸۸ به بخش خصوصی واگذار گردید. این شرکت در سالهای قبل از واگذاری زیان ده بوده اما پس از خصوصی سازی عملکرد قابل قبولی داشته است. این شرکت ضمن بهبود شاخصهای مورد بررسی، بیشترین رشد را در شاخصهای اقتصادی و بهره وری داشته و روند رو به توسعه شرکت تا اوایل سال ۱۳۹۲ ادامه داشته است که رکود اقتصادی سالهای اخیر بخش مسکن سبب گردیده که روند رو به رشد شرکت متوقف گردد.

شرکت یاد شده در معیار مالی و بورس با استفاده بهینه داراییهای شرکت علاوه بر رشد بازده داراییها، رشد بازده حقوق صاحبان سهام و افزایش سهم سود عملیاتی به فروش سعی در کاهش هزینه مالی به مجموع بدهیها داشته است. در معیار اقتصادی و بهره‌وری با قیمتهای جاری به ترتیب بیشترین رشد به شاخص بهره‌وری نیروی کار، بهره‌وری سرمایه و رقابت پذیری نیروی کار، و به قیمتهای ثابت شاخص بهره وری سرمایه، رقابت پذیری نیروی کار و انرژی می باشد. گروه ملی یکبار قبل از واگذاری کاهش سرمایه داده بود که بلافاصله پس از خصوصی سازی از محل مطالبات و افزایش تعداد سهام سرمایه خود را افزایش داده است.

این شرکت در معیار اشتغال و نیروی انسانی با افزایش هزینه سرانه آموزش و بکارگیری کارکنان با مدرک تحصیلی بالاتر، کاهش ۵۲ درصدی تعداد کارکنان خود (متوسط تعداد کارکنان قبل از خصوصی سازی ۲۴۰۰ و متوسط کارکنان بعد از خصوصی سازی ۱۱۵۰ نفر) را از طریق افزایش بهره وری پوشش داده است.

گروه ملی صنعتی فولاد ایران در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری، ضمن اخذ گواهینامه های کیفیت و مدیریت، برقراری جلسات مستمر هیات مدیره، افزایش هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه و کاهش هزینه بازاریابی و تبلیغات عملکرد قابل قبولی را ارائه نموده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: مؤسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا
 فعالیت اصلی شرکت: انجام طرحهای پژوهشی

سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۶۰	۸۰	-۵۰	۱۶۰	۸۰	-۵۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۸۳	۱۱۷	-۳۶	۱۸۳	۱۱۷	-۳۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۳۵	۱۱۵	-۱۵	۱۴۰	۱۱۰	-۲۱
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۹۷	-	۰	۹۷	-
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۴۷۸	۴۰۹	-۱۵	۴۸۳	۴۰۴	-۱۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

موسسه آموزشی پژوهشی وزارت صنایع و معادن در سال ۱۳۶۷ با شخصیت حقوقی غیر تجاری و غیر انتفاعی در اداره کل ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی به ثبت رسید که بعد از واگذاری به موسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا تغییر نام داد. این موسسه در زمینه افزایش کارایی نیروی انسانی، اجرای طرحهای پژوهشی و تجهیز مراکز آموزشی و خدمات آموزشی و پژوهشی فعالیت می‌نماید. نتایج این بررسی نشان می‌دهد موسسه سینا بعد از خصوصی سازی عملکرد مناسبی نداشته است که مهمترین دلایل آن کاهش تقاضای برای آموزشهای بلند و به تبع آن کاهش تعداد دانشجویان بوده است که سبب گردیده درآمد موسسه کاهش یابد.

موسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا بیشترین کاهش رشد را در معیار مالی و بورس داشته است بنحوی که نرخ رشد بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، سود خالص به قیمت جاری منفی بوده است ولی سود عملیاتی به فروش ۱۰/۱ درصد رشد داشته است. سود خالص شرکت به قیمت ثابت و درآمد حاصل از خدمات آموزشی و پژوهشی نیز کاهش یافته است. علیرغم اقدامات مدیریتی در افزایش پروژههای تحقیق و توسعه و بهینه سازی آموزشهای کوتاه مدت، حذف دورههای آموزشی زیان ده و تمرکز برای ارائه دورههای آموزشی با حاشیه سود بالا، تغییری در بهره‌وری شرکت ایجاد ننموده و اکثر شاخصهای بهره‌وری شرکت منفی می‌باشد. در معیار اشتغال و نیروی انسانی این موسسه ۱۳ درصد نیروی کار و ۵۷ درصد هزینه آموزشی را کاهش داده ولی در استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر از کارشناسی رشد ۵۹ درصدی را تجربه نموده است.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری موسسه عملکرد مثبتی داشته است. موسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا با ایجاد مراکز جدید بعد از خصوصی سازی، ارائه تنوع در دورههای آموزشی، مکانیزه کردن فرآیندها و اجرای اتوماسیون موفق عمل نموده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: حمل و نقل بین المللی جمهوری اسلامی ایران
 فعالیت اصلی شرکت: حمل و نقل
 سال واگذاری: ۱۳۸۶
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۶۷	۱۸۸	۱۸۳	۷۳	۱۸۲	۱۵۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۷۰	۱۳۰	-۲۴	۱۷۸	۱۲۲	-۳۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۲	۱۰۸	۱۶	۹۲	۱۰۸	۱۶
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۵	-	۰	۱۵	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۲۹	۴۴۱	۳۴	۳۴۳	۴۲۷	۲۴

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت حمل و نقل بین المللی جمهوری اسلامی ایران بمنظور حمل و نقل کالا در داخل و خارج از کشور از طریق دریا، هوا و راه آهن در اوایل سال ۱۳۸۶ به بخش خصوصی واگذار گردید. بررسی صورتهای مالی شرکت نشان می دهد، شرکت در معیار مالی و بورس نسبت به سایر معیارها عملکرد بهتری داشته است. بطوریکه سود خالص سالانه، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و ارزش ویژه به قیمت جاری رشد داشته و رشد در آمد حاصل از ارائه خدمات به قیمت ثابت منفی می باشد. فعالیتهای شرکت نشان می دهد این شرکت پس از واگذاری به فروش اموال غیر منقول و کسب درآمدهای غیر عملیاتی متکی بوده و سود عملیاتی شرکت کاهش یافته است. این شرکت پس از واگذاری تغییری در سرمایه ثبت شده نداده و در سطح ۳۶ میلیارد ریال ثابت نگه داشته است.

شرکت مذکور از نظر معیار اقتصادی و بهره‌وری عملکرد مناسبی نداشته است. شاخص بهره‌وری کل، سرمایه، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار بر حسب قیمتهای جاری و ثابت رشد منفی داشته است. علیرغم نرخ رشد منفی شاخصهای بهره‌وری علی‌الخصوص شاخص بهره‌وری نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار این شرکت با افزایش ۵۹ درصدی نیروی کار و استخدام نیروی کار با مدارک تحصیلی پایین تر (کاهش ۵۵ درصدی در بکارگیری کارکنان با مدارک تحصیلی کارشناسی و بالاتر) مواجه بوده است. مدیران شرکت پس از خصوصی سازی توجهی به بازاریابی و تبلیغات برای کسب درآمد بیشتر نداشته و در این خصوص هزینه‌ای صورت نپذیرفته است. لازم به ذکر است که خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی شرکت حمل و نقل بین المللی جمهوری اسلامی ایران در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۹۲ از طریق فروش اموال غیر منقول افزایش زیادی داشته که اطلاعات سالهای مذکور در محاسبه شاخصها لحاظ نگردیده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: شرکت سهامی خاص ایران ایرتور
 فعالیت اصلی شرکت: حمل مسافر و بار
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۶۴	۹۱	-۴۴	۱۶۱	۹۴	-۴۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۹۴	۱۰۶	-۴۵	۲۰۲	۹۸	-۵۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۸	۱۳۲	۱۱	۱۲۵	۱۲۵	-۱
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۶۰	-	۰	۶۰	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۷۶	۳۸۹	-۱۸	۴۸۸	۳۷۷	-۲۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سهامی خاص ایران ایرتور در سال ۱۳۵۱ تاسیس و از سال ۱۳۵۲ فعالیت خود را شروع نمود. موضوع فعالیت شرکت طبق اساسنامه انجام پروازهای دربست و حمل و نقل مسافری می‌باشد که در اواخر سال ۱۳۸۹ به اشخاص حقوقی واگذار گردید. این شرکت با سابقه در صنعت هوایی کشور، با وجود بازارهای انحصاری عملکرد مناسبی نداشته و شرکتی زیان‌ده می‌باشد. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که ایران ایرتور علاوه بر زیان انباشته و کاهش ارزش ویژه در سایر معیارهای محاسبه شده نیز ضعیف عمل نموده است.

بیشترین کاهش نرخ رشد در معیار مالی و بورس مربوط به خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی به فروش، بازده داراییها و سود عملیاتی بر حسب قیمت‌های جاری می‌باشد. این شرکت در معیار اقتصادی و بهره‌وری همانند معیار مالی و بورس عمل نموده به نحوی که بهره‌وری کل، بهره‌وری نیروی کار، سرمایه و شاخص رقابت پذیری نیروی کار بر حسب قیمت‌های ثابت رشد منفی داشته‌اند. ایران ایرتور علیرغم بهره‌وری منفی و وجود زیان انباشته، متوسط تعداد کارکنان خود را بعد از خصوصی‌سازی نسبت به قبل از خصوصی‌سازی ۸ درصد افزایش داده است در حالی که بکارگیری نیروهای متخصص و با مدرک دانشگاهی در دوره مطالعه ۲- درصد رشد داشته است. با توجه به استفاده شرکت‌های خدمات هوایی از هواپیماهای جدید و نو و آموزش مداوم و مستمر پرسنل برای ارائه خدمات بهتر، شرکت ایران ایرتور بنا به محدودیتهای بین المللی نه تنها توفیقی در خرید یا اجاره هواپیماهای جدید نداشته است بلکه هزینه آموزش کارکنان خود را نیز بر حسب قیمت‌های ثابت ۲۲ درصد کاهش داده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران
 فعالیت اصلی شرکت: تولید، فروش، واردات و صادرات ماشین آلات صنعتی و ادوات کشاورزی شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۲۱۰	۷۵	-۶۴	۱۸۸	۹۷	-۴۹
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۹۲	۱۰۸	-۴۴	۱۹۵	۱۰۵	-۴۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۴۷	۱۰۳	-۳۰	۱۴۷	۱۰۳	-۳۰
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۱	۳۶	۲۲۸	۱۱	۳۶	۲۲۸
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۵۶۰	۳۲۲	-۴۳	۵۴۱	۳۴۱	-۳۷

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران در سال ۱۳۷۰ تأسیس و در سال ۱۳۸۵ به شرکت گسترش ماشین آلات عمرانی و زراعی ایران تغییر نام داد و مجدداً در سال ۱۳۸۶ نام شرکت به نام قبلی تغییر یافت. این شرکت پس از دوسال جهت تولید بکھو لودر، لودر تراکتوری، تریلر کشاورزی و ... به بهره‌برداری رسید. بررسی و تحلیل صورتهای مالی شرکت نشان می‌دهد که شرکت پس از واگذاری عملکرد ضعیفی داشته است بنحوی که در اکثر شاخصها رشد منفی داشته است. نرخ رشد شاخصها در معیار مالی و بورس منفی و بیشترین کاهش در سودخالص، بازده داراییها، سود عملیاتی به فروش و ارزش ویژه می‌باشد. این شرکت در معیار اقتصادی و بهره‌وری به قیمت ثابت و جاری رشدی منفی داشته است. با وجود منفی بودن شاخصهای رقابت‌پذیری نیروی کار و بهره‌وری کار این شرکت اقدام به افزایش تعداد کارکنان در حدود ۲/۸ درصد نموده است. شرکت ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران با بکارگیری نیروهای با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر بدون داشتن زیرساختهای لازم نظیر آموزشهای حین خدمت و ارتقاء توان کارکنان در قبل و پس از خصوصی سازی موفق عمل ننموده است. هر چند شرکت تلاش نموده تا از طریق تحقیق و توسعه و صرف هزینههای بازاریابی و تبلیغات این نقیصه را برطرف نماید. این شرکت در سالهای ۹۰ و ۱۳۸۶ دوبار از محل مطالبات حال شده و آورده نقدی شرکاء افزایش سرمایه داده است.

از نگاه مدیران شرکت مهمترین مشکلات و تهدیدات پیش روی شرکت نبود سرمایه در گردش، عدم استقرار دائم مدیران ارشد، افزایش بهای تمام شده محصولات تولیدی و هزینههای جذب نشده، کاهش کیفیت محصول و به تبع آن تسخیر بازار توسط رقبای شرکت، کاهش تولید و فروش و تحمیل افزایش هزینههای دستمزد و سربار می‌باشد. تزریق نقدینگی و تسویه برخی از تسهیلات با نرخ بالا، مشارکت و جذب سرمایه‌گذار خارجی، تعامل با شرکتهای داخلی و استفاده بهینه از منابع موجود با بعنوان راهکارهای عملی و پیشنهادات شرکت ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران جهت خروج از بحران می‌باشد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پالایش نفت تهران
 فعالیت اصلی شرکت: تولید فرآورده های نفتی
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۳۳	۱۲۲	-۸	۱۴۶	۱۰۹	-۲۵
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۷۲	۱۲۸	-۲۵	۱۸۲	۱۱۸	-۳۴
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۸	۱۳۲	۱۱	۱۲۶	۱۲۴	-۲
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۷	۲۳	۳۲	۱۷	۲۳	۳۲
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۴۴۰	۴۰۵	-۸	۴۷۱	۳۷۴	-۲۰

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پالایش نفت تهران بعنوان شرکت فرعی شرکت ملی پالایش و پخش فرآوردهای نفتی ایران در سال ۱۳۷۷ تاسیس گردید که اهم فعالیت آن احداث، راه اندازی و بهره برداری از کارخانجات صنعتی به منظور تولید، بازاریابی، فروش و صادرات محصولات نفتی و شیمیایی می باشد. شاخصها و معیارهای مورد بررسی نشان می دهد که پس از واگذاری ۹۰ درصد سهام شرکت به شرکتهای سرمایه گذاری استانی سهام عدالت، عملکرد این شرکت مثبت نبوده و اکثر شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس بر حسب قیمت جاری و ثابت رشد منفی داشته است. ولی چند شاخص از جمله نسبت خالص درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی به فروش، ارزش ویژه یا حقوق صاحبان سهام، فروش خالص شرکت به قیمت جاری و ثابت رشد مثبت داشته است. در سالهای پس از واگذاری شرکت سعی نموده است که با اخذ تسهیلات، کمبود مالی خود را تامین نماید. همین عامل سبب افزایش نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها گردیده است. شاخصهای بهره‌وری محاسبه شده بر اساس اطلاعات مندرج در صورتهای مالی و مقایسه قبل و بعد از خصوصی نشان می دهد که بهره‌وری شرکت به قیمت ثابت رشد منفی داشته است هر چند تمهیداتی جهت افزایش بهره‌وری نیروی کار و شاخص رقابت پذیری نیروی کار صورت گرفته است ولی تاثیری در توقف رشد منفی آن نداشته است. عملکرد شرکت نشان می دهد که کاهش متوسط رشد ۶/۲ درصدی در تعداد کارکنان، افزایش هزینه سرانه آموزش و استخدام افراد شاغل با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر تاثیری در افزایش بهره وری شرکت نداشته است. معیار مدیریت فرآیند و نوآوری نشان می دهد که این شرکت جلسات هیات مدیره را مستمرا برگزار نموده و واحد حسابرس داخلی را نیز در شرکت ایجاد نموده است. از دیدگاه مدیران شرکت مهمترین نقاط قوت وجود نیروی انسانی متخصص و با تجربه، قابلیت تولید برق و بخار بیش از نیاز واقعی و توانایی اجرای طرحهای مهندسی می باشند. در مقابل استفاده از تجهیزات و دستگاههای عملیاتی مستهلک شده، پایین بودن شاخصهای بهره‌وری، استفاده از آیین نامه ها و دستورالعملهای قدیمی، نبود کار تیمی، کاهش فشار گاز طبیعی در فصول سرد، احداث پالایشگاههای جدید و پیشرفته، تغییرات ناگهانی قیمت خوراک و تغییرات نرخ سود بانکی و نرخ ارز از مهمترین نقاط ضعف و تهدیدات پیش روی شرکت پالایش نفت تهران می باشد. نزدیکی و قرابت پالایشگاه به شهر تهران، نیروگاههای شبکه سراسری برق کشور، وجود تقاضا برای محصولات تولیدی بیش از توان تولید، وجود تقاضا برای محصولات جدید و دریافت سوخت گاز طبیعی یارانه ای از مهمترین فرصتهای پیش روی شرکت می باشد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: بین‌المللی توسعه و مهندسی پارس
 فعالیت اصلی شرکت: پیمانکاری عمومی صنعت نفت گاز پتروشیمی
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۶۳	۱۹۲	۲۰۴	۷۵	۱۸۰	۱۴۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۷۹	۱۲۱	-۳۲	۱۸۶	۱۱۴	-۳۹
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۲	۸۸	-۲۱	۱۱۲	۸۸	-۲۱
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۵	-	۰	۱۵	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۵۴	۴۱۶	۱۸	۳۷۳	۳۹۷	۷

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت مهندسی سنگ گداز در سال ۱۳۶۴ با هدف طراحی، مهندسی و ساخت تجهیزات و ماشین آلات صنایع کانی غیر فلزی تاسیس و برای اجرای پروژه‌های بزرگ صنعتی در داخل و خارج کشور در سال ۱۳۷۵ اساسنامه جدیدی برای شرکت تدوین و علاوه بر تغییر موضوع فعالیت شرکت و افزودن عملیات پیمانکاری عمومی نفت، گاز و پتروشیمی، نام شرکت نیز به شرکت بین‌المللی توسعه و مهندسی پارس تغییر یافت. عملکرد و صورتهای مالی شرکت نشان می‌دهد که در سه قبل از واگذاری شرکت زیان خالص سالانه داشته و پس از واگذاری علیرغم سود و زیان متناوب، شرکت در مجموع سود خالص داشته است. شرکت بهترین عملکرد را در معیار مالی و بورس داشته است بنحوی که سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش به قیمت ثابت از رشد مثبت برخوردار بوده و در مقابل حقوق صاحبان سهام و درآمد حاصل از ارائه خدمات شرکت به قیمت ثابت رشد منفی داشته اند. صورتهای مالی شرکت نشان می‌دهد که پس از انتقال سهام و مدیریت به بخش خصوصی، تمایل خریداران به استفاده از منابع داخلی و عدم استقراض از منابع بانکی و اخذ تسهیلات برای ادامه فعالیت شرکت بوده بنحوی که نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها و نسبت بدهی شرکت کاهش یافته است.

شاخصهای محاسبه شده در معیار اقتصادی و بورس نشان می‌دهد، مدیران شرکت علیرغم کاهش ۲۶ درصد نیروی کار نتوانسته‌اند نرخ رشد منفی بهره‌وری نیروی کار و شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار را متوقف نمایند هر چند رویه شرکت، استخدام کارکنان با مدرک تحصیلی و حقوق پایین‌تر بوده است. نرخ رشد شاخصهای بهره‌وری محاسبه شده به قیمت ثابت و جاری در دوره مورد مطالعه پس از خصوصی سازی کاهشی و منفی بوده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: خیبر
 فعالیت اصلی شرکت: فروش قطعات ماشین آلات راه سازی و تامین ملزومات کشتی
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۰	۱۳۰	۱۹	۱۲۷	۱۱۳	-۱۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۸	۱۹۲	۷۸	۱۱۷	۱۸۳	۵۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۷	۹۳	-۱۲	۱۰۷	۹۳	-۱۲
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۷	-	۰	۷	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۲۵	۴۲۲	۳۱	۳۵۱	۳۹۶	۱۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت ترخیص و خدمات صادرات و واردات خیبر بمنظور واردات ماشین آلات راهسازی، صنعتی، کشاورزی و قطعات یدکی و همچنین ترخیص کالا از گمرکات کشور در سال ۱۳۶۳ تاسیس و در سال ۱۳۶۵ به شرکت خیبر تغییر نام داد. این شرکت در اوایل سال ۱۳۸۷ به اشخاص حقوقی غیر دولتی واگذار شد و با توجه به حوزه فعالیت خریدار، ارائه خدمات مدیریت کشتی (ملزومات و خدمات جابجایی) نیز به فعالیت شرکت اضافه گردید.

محاسبه شاخصها و معیارها با استناد به صورتهای مالی شرکت نشان می‌دهد که بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی به فروش به قیمت ثابت از رشد مثبت برخوردار بوده لیکن سود خالص سالانه، ارزش ویژه و نسبت سود عملیاتی به فروش به قیمت ثابت رشد منفی داشته است. شرکت خیبر در اوایل سالهای واگذاری زیان عملیاتی داشته است ولی با گذشت زمان مدیران شرکت سعی در کسب و افزایش سود عملیاتی داشته که در این امر موفق عمل نموده‌اند. در سال ۱۳۹۲ علیرغم رشد سود عملیاتی نسبت به سال گذشته، شرکت مبادرت به فروش دارایی ثابت نمود که اقلام صورت حساب سود و زیان را شدیداً تحت الشعاع خود قرار داد. بمنظور محاسبه دقیق‌تر معیارهای مورد بررسی، اطلاعات سال ۱۳۹۲ درنظر گرفته نشده است. هر چند این اقدام می‌تواند یک رفتار سازمانی و مدیریتی در جهت فروش داراییها غیر مولد (که عموماً در شرکتهای دولتی زیاد است) به منظور تامین سرمایه در گردش یا انجام سرمایه گذاری جدید باشد.

عملکرد شرکت در معیار اقتصادی و بهره‌وری نشان از بهبود و رشد بهره‌وری کل، شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار و شاخص بهره‌وری سرمایه دارد. پس از خصوصی‌سازی نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر به تعداد کل کارکنان ۲۸ درصد رشد و تعداد کل کارکنان ۲۳ درصد کاهش یافته است که نشان می‌دهد ساختار و ترکیب نیروی انسانی توسط مدیران فعلی شرکت تغییرات عمده‌ای نسبت به قبل از خصوصی‌سازی داشته است. سرمایه شرکت نیز در سال ۱۳۸۹ از محل آورده نقدی و مطالبات حال شده افزایش چشمگیری داشته است. عدم اختصاص منابع مالی برای برگزاری دوره‌های آموزشی و درصدی از درآمدها جهت تبلیغات و بازاریابی از نکات ضعف و برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره نیز از نکات مثبت عملکرد مدیران شرکت می‌باشد.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۹

نام شرکت: ریل ابریشم پارس

شیوه واگذاری: مزایده

فعالیت اصلی شرکت: حمل و نقل دریایی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۸۱	۱۵۹	۹۵	۸۶	۱۵۴	۸۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۵۷	۱۴۳	-۹	۱۶۶	۱۳۴	-۱۹
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۹	۷۱	-۴۴	۱۲۹	۷۱	-۴۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۷	-	۰	۷	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۶۷	۳۸۰	۳	۳۸۱	۳۶۶	-۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت ریل ابریشم بمنظور حمل و نقل و جابجایی بار و مسافر با استفاده از امکانات حمل و نقل دریایی، توسعه تاسیسات ریلی، جاده‌ای و دریایی در سال ۱۳۸۳ بصورت شرکت سهامی خاص تاسیس گردید. شرکت ریل ابریشم با مشارکت ۵۰ درصدی راه آهن جمهوری اسلامی ایران و شرکت سیلک رود گروپ ثبت شده در کشور گرجستان ایجاد و در سال ۱۳۸۹ از طریق مزایده به بخش خصوصی ایرانی واگذار گردید. بررسی صورتهای مالی شرکت نشان می دهد که گردش مالی و حوزه فعالیت شرکت محدود بوده و جزء شرکتهای کوچک واگذار شده تلقی می گردد. شرکت ریل ابریشم قبل و بعد از خصوصی سازی زیان ده بوده و حتی تغییر مالکیت آن نتوانسته بر روند شرکت تاثیر گذار باشد. بررسیهای مالی نشان می دهد که پس از واگذاری مدیران شرکت تلاش خود را در جهت بهبود نسبتهای مالی و افزایش بهره‌وری شرکت متمرکز نموده‌اند. علیرغم زیان شرکت در سالهای پس از واگذاری، نرخ رشد سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش مثبت و درآمد حاصل از فروش محصولات و ارزش ویژه نرخ رشد منفی داشته‌اند. نسبت بدهی شرکت در سنوات پس از واگذاری افزایش یافته و این نسبت به حدود ۰/۶۸ بالغ گردیده است. در معیار اشتغال و نیروی انسانی، مدیران شرکت در سالهای پس از واگذاری بطور متوسط ۵۱ درصد تعداد کارکنان و ۲۰ درصد استخدام افراد تحصیلکرده با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر به تعداد کل کارکنان را کاهش داده است. تاثیر این تغییرات سبب رشد شاخصهای بهره‌وری کل و رقابت‌پذیری نیروی کار گردیده و در مقابل رشد منفی سایر شاخصهای بهره‌وری نظیر انرژی، نیروی کار و سرمایه را به همراه داشته است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری نیز شرکت در سالهای پس از واگذاری توفیق چندانی نداشته است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۷

نام شرکت: نیرپارس

شیوه واگذاری: مزایده

فعالیت اصلی شرکت: پیمانکاری عمومی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۶۵	۲۲۰	۲۴۱	۶۳	۲۲۲	۲۵۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۸۹	۲۲۱	۱۸۱	۹۳	۲۱۷	۱۶۱
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۸۹	۱۶۱	۸۰	۹۵	۱۵۵	۶۵
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۶	۱۱۴	۶۲۱	۱۶	۱۱۴	۶۲۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۴۹	۷۱۶	۱۸۸	۲۵۷	۷۰۸	۱۷۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت نیرپارس در سال ۱۳۳۷ بصورت شرکت سهامی خاص تاسیس گردید. موضوع اصلی فعالیت شرکت انجام عملیات پیمانکاری، ساخت و نصب اسکلت‌های فلزی و مهندسی ساخت و تجهیزات می‌باشد. کل سهام شرکت که تحت مالکیت دولت قرار داشت در اواخر سال ۱۳۸۶ به بخش خصوصی واگذار گردید.

معیارهای محاسبه شده جهت بررسی وضعیت شرکت قبل و بعد از خصوصی‌سازی نشان می‌دهد که شرکت نیرپارس در مجموع ۴ معیار اصلی عملکرد مثبتی داشته است. شرکت نیرپارس در ۳ سال قبل از واگذاری زیان بوده بنحوی که زیان انباشته آن از سرمایه شرکت پیشی گرفته بود. میانگین زیان خالص سالانه، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها و نسبت سود عملیاتی به فروش در ۳ سال قبل از واگذاری به قیمت ثابت و جاری منفی بوده است. نرخ رشد شاخصهای تعریف شده در معیار مالی و بورس پس از واگذاری بجز نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش مثبت و تغییرات معیارها چشمگیر بوده است.

محاسبات نشان می‌دهد که شرکت نیرپارس در شاخصهای بهره‌وری رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است. کاهش ۱/۲ درصدی تعداد کارکنان، افزایش سرانه هزینه آموزش و بکارگیری افراد تحصیلکرده رشد شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی کار، انرژی و سرمایه را به همراه داشته است. این شرکت قبل از خصوصی‌سازی در سال ۱۳۸۵ از محل مطالبات حال شده و مجدداً در سال ۱۳۸۷ از محل مطالبات، آورده نقدی سهامداران و مازاد تجدید ارزیابی داراییها افزایش سرمایه داده است.

بررسیها از برگزاری مستمر جلسات هیات مدیره، ایجاد واحد حسابرسی داخلی و اخذ گواهینامه‌های کیفیت و استاندارد حکایت دارند که تماماً بعنوان ابزارهای مدیریتی در افزایش بهره‌وری شرکت موثر و تاثیر گذار بوده است. در سالهای پس از واگذاری شرکت نیرپارس با ورود به حوزه فعالیتهای جدید و گسترش و تنوع بخشی خدمات از یکسو و بکارگیری تکنولوژی و فناوریهای جدید از شرکتهای موفق واگذار شده به بخش خصوصی می‌باشد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: هلیکوپتری ایران
 فعالیت اصلی شرکت: ارائه خدمات پروازی (با انواع هلی کوپتری)
 سال واگذاری: ۱۳۸۸
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۷۴	۱۸۱	۱۴۶	۸۸	۱۶۷	۹۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۱	۱۷۹	۴۸	۱۳۰	۱۷۰	۳۱
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۳۷	۱۱۳	-۱۷	۱۴۴	۱۰۶	-۲۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۲	۱۰۳	۴۵۶۱	۲	۱۰۳	۴۵۶۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۴	۵۷۶	۷۳	۳۶۴	۵۴۶	۵۰

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

سازمان خدمات هلیکوپتری بمنظور بهره‌گیری از ظرفیتهای مازاد و بلا استفاده جهت ارائه سرویسهای هوایی مورد نیاز سازمانهای غیر نظامی در سال ۱۳۵۹ تاسیس گردید و در سال ۱۳۸۳ به شرکت هلیکوپتری ایران تغییر نام داد. حوزه فعالیت شرکت پس از واگذاری به ارائه خدمات هلیکوپتری و هواپیمایی به اشخاص حقیقی و حقوقی، حمل و نقل و انجام امور تعمیراتی و آموزش گسترش یافته است. محاسبات نشان می‌دهد که شرکت هلیکوپتری ایران پس از خصوصی‌سازی عملکرد بهتری نسبت به قبل از خصوصی‌سازی داشته است بنحوی که رشد سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، نسبت سود عملیاتی به فروش و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی به فروش به قیمتهای جاری و ثابت مثبت بوده است. نسبت بدهی در سنوات پس از واگذاری افزایش یافته که نشان می‌دهد نرخ رشد میانگین مجموع بدهیها نسبت به میانگین مجموع داراییها بیشتر بوده است.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری، این شرکت با افزایش هزینه‌های تحقیق و توسعه، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و ایجاد واحد حسابرسی داخلی توانسته تغییرات قابل محسوسی را در شاخصهای بهره‌وری بوجود آورده، بنحوی که تمامی شاخصهای محاسبه شده نظیر بهره‌وری کل، نیروی کار، سرمایه، مصارف، انرژی و رقابت‌پذیری نیروی کار به قیمت ثابت و جاری رشد مثبت داشته باشند. این شرکت پس از خصوصی‌سازی ضمن دریافت انواع گواهینامه‌های بین‌المللی، خرید هلیکوپترهای جدید و افزایش هزینه بازاریابی و تبلیغات سعی در جذب مشتریان جدید و معرفی شرکت در سطح داخلی را دارد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: تولید سموم علف کش
 فعالیت اصلی شرکت: تولید و فرمولاسیون
 سال واگذاری: ۱۳۸۴
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۷۳	۸۲	-۵۳	۱۷۸	۷۷	-۵۶
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۲۰۲	۹۸	-۵۲	۲۱۴	۸۶	-۶۰
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۵	۹۵	-۱۰	۱۰۵	۹۵	-۱۰
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۳۵	-	۰	۳۵	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۸۰	۳۱۰	-۳۶	۴۹۷	۲۹۳	-۴۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت تولید سموم دفع آفات گیاهی جهاد شیمی در سال ۱۳۶۶ تاسیس و با تفکیک وظایف وزارتخانه‌های کشاورزی و جهاد سازندگی به شرکت تولید سموم علف کش در سال ۱۳۷۰ تغییر نام داد. این شرکت بمنظور تولید و فرمولاسیون علف کش‌ها، حشره کش‌ها و سایر سموم کشاورزی، خانگی و کودهای مورد استفاده کشاورزی ایجاد گردید. محاسبه معیارها و شاخصهای مورد مطالعه نشان می‌دهد که این شرکت قبل از واگذاری عملکرد بهتری نسبت به پس از خصوصی‌سازی داشته است. اکثر زیر معیارهای مالی و بورس پس از خصوصی‌سازی به قیمتهای ثابت و جاری رشدی منفی داشته و تنها نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش رشد مثبت داشته است. ارقام و اعداد استخراج شده از صورتهای مالی نشان می‌دهد که عملکرد شرکت در سالهای اولیه و سالهای اخیر به مراتب بهتر از عملکرد آن در سالهای میانی پس از واگذاری می‌باشد.

عملکرد مدیران شرکت در معیار اقتصادی و بهره‌وری علیرغم برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، کاهش ۳۶ درصدی تعداد نیروی کار و همچنین افزایش تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر نسبت به کل کارکنان تاثیری در بهبود این شاخصها نداشته است و رشد تمامی معیارهای بهره‌وری پس از خصوصی‌سازی منفی بوده است. این شرکت در سال ۱۳۸۲ قبل از واگذاری از محل مطالبات حال شده و آورده نقدی شرکاء افزایش سرمایه داده است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری مدیران شرکت جهت افزایش فروش و معرفی محصولات خود درصدی از فروش را بابت بازاریابی و تبلیغات هزینه نموده‌اند. عدم اختصاص درصدی از بودجه شرکت به بخش تحقیق و توسعه و ضرورت تحقیق بمنظور تولید محصولات سازگار با محیط زیست، از مهمترین نقاط ضعف عملکردی شرکت محسوب می‌گردد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی
 فعالیت اصلی شرکت: امکان سنجی مطالعاتی تحقیقاتی و پژوهشی
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۶۸	۱۸۷	۱۷۶	۶۴	۱۹۱	۱۹۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۱۷	۱۸۳	۵۷	۱۲۶	۱۷۴	۳۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۳	۸۷	-۲۳	۱۱۳	۸۷	-۲۳
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۷	-	۰	۷	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۹۸	۴۶۴	۶۴	۳۰۳	۴۵۹	۵۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی با تغییر نام شرکت راکد ریخته‌گری ماشین سازی تبریز در سال ۱۳۸۰ تاسیس گردید. هدف از تشکیل شرکت، پژوهش و مطالعه برای انتخاب مقدماتی طرحهای سرمایه‌گذاری در صنایع پتروشیمی و پایین دستی نفت، گاز و صنایع مرتبط و ارائه خدمات مشاوره‌ای به مجریان طرحها بوده است. شرکت گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی یکی از شرکتهای کوچک دولتی بوده که در سال ۱۳۸۹ به اشخاص حقوقی ایران واگذار گردید. در سالهای قبل از واگذاری با توجه به نحوه اداره و مدیریت شرکت براساس قانون شرکتهای دولتی، زیان خالص داشته است. پیش از واگذاری سهام شرکت به بخش خصوصی اکثر شاخصهای تعریف شده در معیار مالی و بورس شامل بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها و نسبت سود عملیاتی به فروش رشد منفی داشتند. معیارها و شاخصهای مورد مطالعه پس از واگذاری شرکت، نشان می‌دهد که وضعیت شرکت رو به بهبودی بوده و مدیران شرکت با اعمال سیاستهای مناسب سعی در افزایش بهره‌وری و سودآوری شرکت را دارند. محاسبات نشان می‌دهد که نرخ رشد اکثر شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس مثبت بوده و شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی انسانی و سرمایه نیز افزایش یافته‌اند. در معیار اشتغال و نیروی انسانی، کاهش ۳۱ درصدی در تعداد کارکنان (از متوسط ۱۷ به ۱۲ نفر پس از خصوصی‌سازی) و افزایش ۸ درصدی نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان داشته است. علیرغم بکارگیری کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر، نرخ رشد بهره‌وری نیروی کار کم و نرخ رشد رقابت‌پذیری نیروی کار در دوره مورد بررسی منفی بوده است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۹

شیوه واگذاری: مزایده

نام شرکت: توسعه راههای پارس

فعالیت اصلی شرکت: پیمانکاری

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۵۰	۹۰	-۳۹	۱۶۳	۷۷	-۵۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۲	۱۷۸	۴۵	۱۳۲	۱۶۸	۲۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۸	۹۲	-۱۵	۱۰۸	۹۲	-۱۵
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۵	-	۰	۱۵	-
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۳۸۰	۳۷۵	-۱	۴۰۳	۳۵۲	-۱۲

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت رهگستر در سال ۱۳۵۵ در قالب شرکت سهامی خاص تاسیس و در سال ۱۳۵۸ به سازمان توسعه راههای ایران و پس از واگذاری به شرکت آباد راه گستر پارس و مجدداً به توسعه راههای پارس تغییر نام داد. عمده فعالیت شرکت انجام کلیه امور راهسازی، مشارکت در ساخت و سرمایه‌گذاری جهت ساخت آزاد راهها با مشارکت موسسات مالی و بانکها می باشد. حدود ۹۷ درصد سهام این شرکت در اواخر سال ۱۳۸۸ از طریق مزایده به بخش خصوصی واگذار گردید. صورتهای مالی شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که عملکرد شرکت در معیار اقتصادی و بهره وری بهتر از معیار مالی و بورس می باشد به گونه ای که برخی از معیارهای بهره وری نظیر بهره وری کل، سرمایه، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار به قیمتهای ثابت و جاری رشد مثبت داشته است. در مقابل نرخ رشد سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سرمایه و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای ثابت و جاری منفی و متوسط نرخ رشد نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش مثبت بوده است. شرکت توسعه راههای پارس در سال ۱۳۹۲ مبادرت به فروش بخشی از داراییهای ثابت مشهود و لوازم یدکی نموده که خالص سایر درآمدها و هزینه های شرکت را در این سال افزایش داده است. در معیار اشتغال و نیروی انسانی این شرکت پس از خصوصی سازی متوسط تعداد نیروی کار خود را ۱۴ درصد کاهش داده و همزمان از کارکنان با مدرک تحصیلی پایین تر استفاده نموده است بنحوی که تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر به تعداد کل کارکنان ۱۶ درصد کاهش داشته است. مهمترین مشکلات فراروی شرکت از نگاه مدیران، کاهش تعداد طرحهای عمرانی، عدم تخصیص اعتبارات طرحهای عمرانی و ناموفق بودن شرکت در مناقصات و اخذ پروژه های جدید ذکر گردیده است. بمنظور حل مشکلات پیشنهاد گردیده که دولت توجه خاص به بودجه های عمرانی داشته و مطالبات معوقه پیمانکاران را در کوتاهترین زمان تسویه نماید.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: خدمات انفورماتیک راهبر
 فعالیت اصلی شرکت: خدماتی انفورماتیکی
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۷۳	۱۸۲	۱۴۹	۸۲	۱۷۳	۱۱۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۴۸	۱۵۲	۳	۱۵۶	۱۴۴	-۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۸۷	۱۱۳	۲۹	۸۷	۱۱۳	۲۹
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۲۰	۷	-۶۵	۲۰	۷	-۶۵
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۰۸	۴۵۴	۴۷	۳۲۵	۴۳۷	۳۴

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت خدمات انفورماتیک راهبر جهت ارائه خدمات انفورماتیکی، نصب و راه اندازی، پشتیبانی فنی و بهره برداری از سیستمهای رایانه‌ای و ماشینهای اداری در سال ۱۳۷۰ بصورت شرکت سهامی خاص تاسیس و در اوایل سال ۱۳۹۰ تمامی سهام این شرکت از طریق فرابورس به بخش خصوصی واگذار گردید. بررسی محاسباتی معیارهای مالی و بورس نشان می‌دهد وضعیت شرکت پس از خصوصی‌سازی بهبود یافته است به گونه‌ای که سود خالص سالانه، بازده حقوق صاحبان سهام و داراییها، درآمد حاصل از ارائه خدمات و نسبت سود عملیاتی به فروش رشد مثبتی را بر حسب قیمتهای ثابت و جاری داشته است. عملکرد شرکت نشان می‌دهد که نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها پس از خصوصی‌سازی افزایش یافته و بیانگر آن است که صاحبان سرمایه تمایل به دریافت وام بیشتر و کسب منابع مالی خارج از آورده و منابع خود را دارند.

شرکت انفورماتیک راهبر ضمن افزایش ۴۰ درصدی تعداد کارکنان و افزایش ۲ درصدی در ترکیب کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر پس از خصوصی‌سازی توانسته است متوسط نرخ رشد بهره‌وری نیروی کار، شاخص رقابت پذیری نیروی کار و بهره وری انرژی را افزایش دهد لیکن نرخ رشد شاخص بهره وری کل و سرمایه به قیمت ثابت و جاری پس از خصوصی سازی رشد منفی داشته است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری با توجه به نوع فعالیت خدماتی شرکت، عملکرد ضعیفی داشته است. این شرکت در سنوات پس از واگذاری تلاشی جهت اخذ گواهینامه‌های کیفیت و مدیریت ننموده و متعاقب آن نیز، بودجه ای را برای تحقیق و توسعه در نظر نگرفته است. در سالهای قبل از واگذاری، مدیران شرکت خدمات انفورماتیک راهبر درصدی از فروش را بابت تبلیغات و بازاریابی اختصاص داده بودند که بعد از خصوصی‌سازی و انتقال مالکیت به بخش غیردولتی بودجه‌ای برای آن در نظر گرفته نشده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: تأمین مواد معدنی صنایع فولاد
 فعالیت اصلی شرکت: استخراج سنگ آهک و دولومیت
 سال واگذاری: ۱۳۸۴
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۸۶	۱۵۴	۷۸	۱۰۸	۱۳۲	۲۳
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۶	۱۷۴	۳۷	۱۳۵	۱۶۵	۲۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۴	۸۶	-۲۴	۱۱۴	۸۶	-۲۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۴	-	۰	۱۴	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۲۶	۴۲۸	۳۱	۳۵۷	۳۹۷	۱۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

در پی اتمام عملیات طرح سنگ آهک چناره جهت استخراج آهک از معدن چناره اندیمشک، شرکت سهامی خاص سنگ آهک چناره در سال ۱۳۶۹ با هدف اکتشاف، استخراج، دانه بندی و پخت مواد معدنی تأسیس گردید. پس از اکتشافات اولیه و مشخص شدن توان شرکت در استحصال سنگهای معدنی ضمن تغییر نام شرکت در سال ۱۳۷۰ به تأمین مواد معدنی صنایع فولاد، حوزه فعالیت شرکت نیز گسترده‌تر شد. در اوایل سال ۱۳۸۴ مالکیت بیش از ۹۸ درصد سهام شرکت از طریق مزایده به بخش خصوصی منتقل گردید. بمنظور ارزیابی عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی کلیه اطلاعات مورد نیاز فراهم و عملکرد آن در قالب ۴ معیار اصلی و ۲۶ زیر معیار مورد بررسی قرار گرفت. محاسبات نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی عملکرد بهتری داشته است. بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای ثابت و جاری از رشد مثبتی برخوردار بوده و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش و نسبت بدهی از رشد منفی برخوردار بوده است. کاهش نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش و افزایش نسبت سود عملیاتی به فروش پس از خصوصی سازی عزم مدیران شرکت را در کسب سود از طریق عملیات و فعالیتهای مرتبط نشان می دهد. نسبت بدهی در دوره مورد مطالعه افزایش یافته که بیانگر افزایش بدهیها در مقایسه با افزایش داراییها می باشد.

در شاخصهای بهره وری، محاسبات نشان می دهد که کاهش ۴۶ درصدی تعداد کارکنان و رشد ۹۸ درصدی استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر تاثیر جزیی بر شاخصهای بهره وری داشته است. کاهش تعداد کارکنان بهره وری نیروی کار را افزایش داده است ولی تاثیری بر شاخص رقابت پذیری نیروی کار نداشته است. شاخصهای بهره‌وری سرمایه و مصارف واسطه نیز پس از خصوصی سازی رشد مثبت داشته‌اند. شرکت تأمین مواد معدنی صنایع فولاد پس از خصوصی سازی انواع گواهینامه‌های کیفیت و استاندارد را اخذ نموده و جلسات هیات مدیره بصورت مستمر برگزار می گردد. این شرکت در اولین سال واگذاری نسبت به افزایش سرمایه از محل حساب وجوه قابل انتقال به سرمایه اقدام نموده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پالایش نفت تبریز
 فعالیت اصلی شرکت: تولید فرآوردهای نفتی
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۴	۱۶۱	۷۰	۱۱۱	۱۴۴	۳۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۰	۱۸۰	۵۰	۱۲۹	۱۷۱	۳۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۰	۱۳۰	۸	۱۲۸	۱۲۲	-۵
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۴	۷۲	۴۱۴	۱۴	۷۲	۴۱۴
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۴۸	۵۴۲	۵۶	۳۸۲	۵۰۸	۳۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پالایش نفت تبریز در سال ۱۳۷۷ بعنوان شرکت فرعی شرکت ملی پالایش و پخش فرآوردههای نفتی ایران جهت احداث، راه‌اندازی و بهره‌برداری از کارخانجات صنعتی بمنظور تولید و فروش محصولات نفتی و شیمیایی و انجام عملیات پالایش و فرآوری تاسیس گردید. بر اساس تصمیمات دولت در خصوص انتقال سهام پالایشگاهها، در حدود ۴۰ درصد سهام این شرکت به سهام عدالت اختصاص یافت و مالکیت بیش از ۵۵ درصد سهام نیز در مالکیت بخش غیر دولتی می‌باشد. واگذاری سهام شرکت پالایش نفت تبریز در قالب سهام عدالت و بخش خصوصی از سال ۱۳۸۶ آغاز و در سال ۱۳۹۰ پایان یافت.

بررسیهای آماری نشان می‌دهد که شرکت پالایش نفت تبریز پس از خصوصی سازی به مراتب عملکرد بهتری نسبت به قبل از خصوصی‌سازی داشته است. سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت سود عملیاتی به فروش، فروش خالص و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی به فروش پس از خصوصی‌سازی به قیمت ثابت و جاری از رشد مثبت برخوردار بوده است. در مقابل نسبت بدهی و هزینه بهره به مجموع بدهیها نیز رشد داشته است. در مجموع شرکت در معیار مالی و بورس عملکرد قابل قبولی داشته است. در معیار اقتصادی و بهره‌وری کاهش ۱۱ درصدی تعداد کارکنان (از متوسط ۷۰۳ به ۶۲۴ نفر) از یکسو و استخدام و بکارگیری افراد با مدرک تحصیلی بالاتر موجبات رشد شاخص بهره‌وری نیروی کار و رقابت‌پذیری نیروی کار را فراهم نموده است. در مجموع شاخصهای بهره‌وری پس از خصوصی‌سازی رشد مثبت داشته اند.

مدیران شرکت با اخذ گواهینامه‌های استاندارد و کیفیت، ایجاد واحد حسابرسی داخلی و برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره ابزارهای لازم جهت حفظ و ارتقاء شرکت را مد نظر داشته و کاهش سرانه آموزش و تحقیق و توسعه از نکات منفی عملکرد شرکت محسوب می‌گردد.

از دیدگاه مدیران شرکت پایین بودن ظرفیت تولید در مقایسه با ظرفیت اقتصادی، ضعف تکنولوژی، ساختار و سیستمهای ناکارآمد موجود نقاط ضعف محسوب شده و بی ثباتی نرخ ارز و قیمت نفت خام، بحران کم آبی و وجود رقبای قوی داخلی و خارجی از مهمترین تهدیدات شرکت بشمار می‌آیند.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: صنایع تجهیزات نفت تهران
 فعالیت اصلی شرکت: فعالیت در کلیه زمینه های تجهیزات و ماشین آلات
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۲	۱۶۳	۷۷	۱۰۷	۱۴۸	۳۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۳۶	۱۶۴	۲۰	۱۴۴	۱۵۶	۹
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۱	۱۰۹	۲۰	۹۱	۱۰۹	۲۰
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۱	۲۴	۱۱۸	۱۱	۲۴	۱۱۸
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۰	۴۶۰	۳۹	۳۵۳	۴۳۷	۲۴

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت صنایع تجهیزات نفت جهت تولید و تامین انواع تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت، گاز و پتروشیمی از قبیل انواع شیرآلات و اتصالات در سال ۱۳۷۰ بصورت شرکت سهامی خاص ثبت گردید و در اواسط سال ۱۳۸۹ از طریق فرابورس به اشخاص حقوقی واگذار گردید. ارزیابی عملکرد نشان می دهد که مقایسه متوسط نرخ رشد شاخصها در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با ۳ سال قبل از واگذاری در ۴ معیار اصلی مورد بررسی، رشد مثبت داشته است. نرخ رشد مثبت سود سالانه، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و فروش خالص نشان می دهد که مدیران شرکت تمرکز خود را در کسب سود بیشتر به فعالیتهای عملیاتی معطوف نموده و توجه خاصی به کسب درآمدهای غیر عملیاتی نشان نداده‌اند. افزایش نسبت بدهی و هزینه مالی به مجموع بدهیها نشان می‌دهد که مدیران شرکت تمایل به جذب منابع مالی از منابع بانکی و استقراض از سایر منابع در مقابل استفاده از منابع داخلی شرکت و یا منابع حقوق صاحبان سهام را دارند.

در معیار اشتغال و نیروی انسانی شرکت تجهیزات نفت متوسط تعداد کارکنان خود را پس از خصوصی‌سازی ۲۸ درصد افزایش و نسبت تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان را در حدود ۱/۵ درصد کاهش داده است. تغییر در شاخصهای تعداد کارکنان و ترکیب دانش مداری شرکت موجب رشد اندک بهره وری نیروی کار و کاهش رقابت پذیری نیروی کار گردیده است. محاسبات نشان می دهد رشد شاخصهای بهره وری کل، نیروی کار، سرمایه، انرژی و مصارف پس از خصوصی سازی مثبت بوده است.

در ضمن جلسات هیات مدیره جهت شناسایی تهدیدات و حل موانع و استفاده از فرصتها، بطور مستمر در محل شرکت برگزار گردیده و مدیران شرکت بمنظور افزایش بهره وری و کسب درآمد حاصل از ارائه خدمات، گواهینامه های متعدد کیفیت و مدیریت را اخذ نموده‌اند. محاسبه معیارها و صورتهای مالی شرکت نشان می‌دهد که نسبت هزینه بازاریابی به فروش در سنوات پس از خصوصی‌سازی بر حسب قیمتهای ثابت کاهش داشته و علیرغم کاهش این نسبت، درآمد حاصل از ارائه خدمات شرکت روند صعودی داشته است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۹۰
شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: پایساز
فعالیت اصلی شرکت: تولیدی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۲۶	۱۵۹	۲۶	۱۳۶	۱۴۹	۹
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۷۲	۱۲۸	-۲۶	۱۸۲	۱۱۸	-۳۵
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۶	۱۴۴	۳۵	۱۱۳	۱۳۷	۲۲
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۱	۲۴	۱۱۸	۱۱	۲۴	۱۱۸
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۱۵	۴۵۵	۹	۴۴۲	۴۲۸	-۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سهامی استورک و رکسپور ایران در سال ۱۳۴۶ به صورت سهامی خاص تاسیس گردید که پس از چندین بار تغییر نام، به شرکت پایساز تغییر یافت. عمده فعالیت شرکت طراحی و ساخت مخازن، مبدل‌های حرارتی، تجهیزات نفت و گاز، صنایع پتروشیمی و نیروگاه‌های حرارتی می باشد. شرکت پایساز یکی از شرکتهای واگذار شده در ابعاد کوچک تولیدی بوده که در اوایل سال ۱۳۸۴ به بخش خصوصی واگذار و در سال ۱۳۸۶ مجدداً به دولت بازگشت. متعاقباً در اجرای قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ مجدداً ۹۷ درصد سهام این شرکت به بخش خصوصی واگذار گردید. تغییر مدیریت و مالکیت شرکت در سنوات پس از خصوصی سازی قطعاً بر عملکرد شرکت تاثیر منفی داشته است.

وضعیت نامساعد مالی و اقتصادی شرکت پایساز قبل از خصوصی سازی سبب گردید که پس از خصوصی سازی نیز عملکرد چندان موافقی نداشته باشد. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری نشان می‌دهد که سود خالص، فروش خالص و ارزش حقوق صاحبان سهام به قیمت جاری از رشد مثبت برخوردار بوده در حالیکه بر حسب قیمت‌های ثابت، سود و فروش خالص رشد منفی و ارزش ویژه رشد مثبت داشته اند. نسبت بدهی در این دوران کاهش یافته و این نسبت در حدود ۱/۱۹ می باشد که از نسبت محاسبه شده در متوسط صنعت بالاتر می باشد.

در شاخصهای بهره وری نیز شرکت عملکرد مثبتی نداشته است. محاسبه شاخصها بر حسب قیمت جاری و ثابت نشان می‌دهد که کلیه شاخصهای بهره‌وری منفی می باشد. علیرغم منفی بودن شاخصهای بهره وری، مدیران شرکت بطور متوسط ۱۳ درصد تعداد کارکنان را افزایش و نسبت تعداد کارکنان و کارمندان متخصص و تحصیلکرده به تعداد کل کارکنان در دوره مشابه نیز افزایش چشمگیری داشته است ولی تاثیری در ارتقاء بهره وری شرکت ایجاد ننموده است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری در دوران پس از واگذاری جلسات مستمر هیات مدیره برگزار و گواهینامه های مدیریت و کیفیت نیز اخذ گردیده است. در دوره مورد مطالعه نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش روند نزولی داشته است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: صدرا امید چابهار
 فعالیت اصلی شرکت: ساخت و تعمیر کشتی و سازه های دریایی
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: مذاکره

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۱	۱۴۴	۳۰	۹۹	۱۵۶	۵۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۲۳۹	۶۱	-۷۵	۲۴۷	۵۳	-۷۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۳	۸۷	-۲۳	۱۱۳	۸۷	-۲۳
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۵	۲۰	۳۷	۱۵	۲۰	۳۳
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۷۸	۳۱۲	-۳۵	۴۷۴	۳۱۶	-۳۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت اوراق کشتی و ساخت قطعه شناورها در سال ۱۳۷۷ با هدف ایجاد مراکز و کارخانجات تولیدی صنعتی، تاسیسات، ماشین الات و تجهیزات لازم در خشکی، رودخانه و دریا، تعمیر و نوسازی انواع شناورها تاسیس گردید که بعداً نام آن به شرکت صدرا امید چابهار تغییر یافت. ۹۵ درصد سهام این شرکت یکبار در اوایل سال ۱۳۹۰ از طریق مذاکره واگذار گردید که به دلیل عدم ایفای تعهدات خریداران مجدداً در سال ۱۳۹۳ (۹۵٪) از سهام شرکت از طریق مزایده به سایر اشخاص حقوقی واگذار گردید.

شرکت صدرا امید چابهار با هدف تولید و ساخت کشتی در جنوب کشور و تبدیل به شرکتی پیشرو در صنعت دریایی تاسیس گردید. از بدو تاسیس، شرکت با مشکلات متعدد مالی و مدیریتی مواجه بوده و این روند نیز پس از خصوصی سازی تشدید گردید. گزارشات و صورتهای مالی نشان می دهد که شرکت قبل از واگذاری با زیان خالص مواجه بوده و انتقال مالکیت و مدیریت به بخش خصوصی نیز نتوانسته تغییری در وضعیت شرکت و بهبود شرایط ایجاد نماید. با استناد به صورتهای مالی، شرکت صدرا امید چابهار در طی سالهای ۹۱ تا ۱۳۹۲ فعالیتی نداشته و هیچگونه تولید و یا خدماتی را ارائه ننموده است. علیرغم عدم فعالیت شرکت زیان خالص پس از واگذاری کاهش داشته و بازده داراییها و بازده حقوق صاحبان سهام بر حسب قیمتهای ثابت افزایش یافته و نسبت بدهی شرکت پس از خصوصی سازی بشدت افزایش یافته است. ناتوانی شرکت در تولید و ارائه خدمات، سبب کاهش فروش و به تبع آن کاهش نسبت سود عملیاتی به فروش گردد.

در معیار اقتصادی و بهره وری بیشترین کاهش رشد بترتیب در شاخصهای بهره وری نیروی کار، انرژی، سرمایه و بهره وری کل حادث گردیده است. مدیران شرکت بمنظور افزایش بهره وری نیروی کار ضمن تغییر ترکیب دانش مداری کارکنان، تعداد افراد شاغل شرکت را نیز کاهش داده که سیاستهای اتخاذ شده تاثیر مثبتی بر روند شرکت نداشته است. تعداد متوسط کارکنان در دوران مورد مطالعه ۳۹ درصد کاهش داشته است.

شرکت صدرا امید چابهار در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری مبادرت به برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره در محل شرکت نموده و واحد حسابرسی داخلی را نیز ایجاد نموده است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۹۰
شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: حفاری شمال
فعالیت اصلی شرکت: عملیات حفاری و اکتشافی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۴	۱۵۶	۳۸	۱۲۹	۱۴۱	۱۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۴۶	۱۵۴	۵	۱۵۵	۱۴۵	-۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۶	۱۴۴	۳۶	۱۱۴	۱۳۶	۱۹
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۲۸	۷۳	۱۶۱	۲۸	۷۳	۱۶۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۹۴	۵۲۷	۳۴	۴۲۶	۴۹۵	۱۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت حفاری شمال در ۱۳۷۷ تاسیس گردید و از اواخر سال ۱۳۸۱ فعالیت خود را پس از راه اندازی دکل جهت انجام عملیات حفاری از جمله اکتشافی و توسعه ای، تعمیر چاهها، جابجایی و مدیریت سکوها و خدمات مشاوره ای آغاز نمود. بررسیهای آماری و مقایسه نسبتهای بازدهی قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که فعالیت و عملکرد شرکت پس از خصوصی سازی روند رو به رشدی داشته است به نحوی که سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، درآمد حاصل از ارائه خدمات، نسبت ارزش صادرات به فروش و سود عملیاتی به فروش رشد مثبت داشته لیکن نرخ رشد نسب بدهی و نسبت خالص درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش منفی بوده است. افزایش هزینه های مالی نشان می دهد که صاحبان شرکت تمایل به جذب منابع مالی از موسسات اعتباری و بانکها داشته و از سرمایه خود منابعی را به شرکت تزریق ننموده و سرمایه شرکت در ۳ سال قبل و بعد از خصوصی سازی تغییری نکرده است.

تعداد و ترکیب افراد شاغل در شرکت حفاری شمال بعنوان یکی از مولفه های بهره‌وری و کارایی نشان می دهد که علیرغم افزایش معنی دار در هزینه سرانه آموزش و رشد ۱۱ درصدی استخدام افراد شاغل با مدارک تحصیلی بالاتر نسبت به تعداد کل کارکنان در سالهای پس از خصوصی سازی، فقط بر شاخص بهره وری نیروی کار اثر مثبت داشته و تأثیری بر شاخص رقابت پذیری نیروی کار نداشته است. همزمان با تغییرات در ترکیب نیروی کار و افزایش هزینه سرانه، مدیران شرکت تعداد کارکنان خود را بطور متوسط ۱۰ درصد افزایش داده در حالیکه محاسبات نشان می دهد که نرخ رشد شاخصهای بهره وری شرکت مطلوب نبوده است.

از نظر مدیران شرکت حفاری شمال مهمترین مشکلات و تهدیدها حفظ نیروی کار متخصص، طولانی شدن زمان وصول مطالبات و کاهش نقدینگی ذکر شده است و استفاده از تکنولوژی نوین حفاری، مشارکت با سرمایه‌گذاران خارجی و بازاریابی در کشورهای متحد و همسو از مهمترین مزیتها و فرصتهای موجود جهت رشد و توسعه شرکت عنوان گردیده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: تولیدی ادوات کشاورزی اراک
 فعالیت اصلی شرکت: تولید ادوات کشاورزی
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۷۴	۱۸۱	۱۴۴	۷۷	۱۷۸	۱۳۳
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۱	۱۷۹	۴۷	۱۲۹	۱۷۱	۳۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۷	۱۵۳	۵۷	۹۸	۱۵۲	۵۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۸	۸۷	۴۰۱	۱۷	۸۸	۴۰۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۱۰	۶۰۰	۹۳	۳۲۱	۵۸۹	۸۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

در سال ۱۳۵۱ شرکت ایران اگرپارتنس بصورت سهامی خاص تاسیس و در سال ۱۳۶۱ به شرکت تولیدی ادوات کشاورزی اراک تغییر نام داد. طبق اساسنامه فعالیت اصلی شرکت تولید و نصب انواع ماشین آلات، تجهیزات و ادوات کشاورزی می باشد. این شرکت پس از خصوصی سازی یکبار کاهش سرمایه و یکبار از محل اندوخته احتیاطی و سایر اندوخته ها افزایش سرمایه داده است.

ارزیابی عملکرد شرکت نشان می‌دهد که مقایسه متوسط نرخ رشد شاخصها در سنوات پس از واگذاری در مقایسه با ۳ سال قبل از واگذاری در ۴ معیار اصلی مورد بررسی رشد مثبت داشته است. نرخ رشد مثبت سود سالانه، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، فروش خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش شرکت نشان می‌دهد که مدیران شرکت تمرکز خود را به کسب سود بیشتر از طریق فعالیتهای عملیاتی متناسب با اهداف شرکت معطوف نموده‌اند. نسبت بدهی افزایش و هزینه مالی به مجموع بدهیها کاهش نشان می‌دهد. در مجموع شرکت در معیار مالی و بورس عملکرد قابل قبولی پس از واگذاری داشته است. در معیار اشتغال و نیروی انسانی مدیران شرکت متوسط تعداد کارکنان خود را پس از خصوصی سازی ۷ درصد افزایش داده بنحوی که استخدام کارکنان با سطح تحصیلی در مقطع کارشناسی و بالاتر نیز در حدود ۱۲ درصد رشد داشته است. متناسب با افزایش اشتغال کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر، هزینه سرانه آموزش در دوره مورد بررسی نیز افزایش نشان می‌دهد. تغییر ترکیب نیروی انسانی و بکارگیری سیستمهای نوین مدیریتی اعم از برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره جهت شناسایی تهدیدات و فرصتها، با استفاده از گزارشات واحد حسابرسی داخلی و اخذ گواهینامه‌ها و استانداردهای کیفیت و مدیریت، زمینه رشد شاخصهای بهره‌وری را ایجاد نموده است. اکثر شاخصهای بهره‌وری شرکت به قیمت ثابت نرخ رشد مثبت داشته اند. رشد شاخصهای بهره‌وری نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار نشان می‌دهد که مدیران شرکت در این خصوص عملکرد موفقی داشته اند. مدیران شرکت پس از واگذاری تکنولوژی و فناوری جدید برای تولید محصولات خود بکار گرفته و نرخ رشد نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش در دوران مورد مطالعه رشد مثبت داشته است. نکته ضعف شرکت در دوران پس از واگذاری کاهش نرخ رشد هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه شرکت بوده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: گروه مپنا
 فعالیت اصلی شرکت: فعالیت در حوزه ساخت تجهیزات صنعتی و احداث نیروگاه
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۳۲	۱۳۸	۵	۱۴۷	۱۲۳	-۱۷
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۸۲	۱۱۸	-۳۶	۱۹۰	۱۱۰	-۴۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۴	۱۵۶	۶۵	۱۰۲	۱۴۸	۴۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۱	۱۳۹	۱۲۲۰	۱۱	۱۳۹	۱۲۲۰
جمع امتیاز			۴۱۹	۵۵۱	۳۱	۴۵۰	۵۲۰	۱۵

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت مدیریت پروژه‌های نیروگاهی ایران- مپنا در سال ۱۳۷۲ بمنظور مدیریت و اجرای طرحهای نیروگاهی و صنعتی بصورت کلید در دست، انجام پروژه‌های حمل و نقل ریلی، تولید و انتقال برق، مدیریت و اجرای طرحهای بالا دستی و پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی، تعمیر و نگهداری و اجرای طرحها در قالب ترتیبات قراردادی تاسیس و در سال ۱۳۹۲ به گروه مپنا تغییر نام داد. با واگذاری سهام شرکتهای دولتی به بخش خصوصی ۲۶ درصد سهام در سال ۱۳۸۵ به سهام عدالت و ۲۰ درصد نیز در سال ۱۳۸۹ به بخش غیر دولتی منتقل گردید. گزارشات مالی و ارزیابی شاخصها و معیارهای ارزیابی عملکرد شرکت نشان می‌دهد که نرخ رشد نسبت سود عملیاتی به فروش و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش مثبت می باشد. زیر معیارهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس نشان می‌دهد شرکت پس از خصوصی‌سازی عملکرد موفقی نداشته است و اکثر شاخصها به قیمت ثابت شامل سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت صادرات به فروش رشد منفی داشته‌اند. نسبت بدهی و نسبت هزینه‌های مالی به مجموع بدهیها حکایت از تمایل سهامداران جدید به تامین و جذب منابع مالی از خارج شرکت در مقایسه با تامین سرمایه از منابع مالی خود را دارد. در معیار اقتصادی و بهره‌وری عملکرد گروه مپنا پس از خصوصی‌سازی در مقایسه با قبل از خصوصی‌سازی رشد منفی داشته است. این گروه با افزایش متوسط تعداد کارکنان (از ۶۴۰۰ نفر قبل از خصوصی‌سازی به ۱۰۱۵۰ پس از خصوصی‌سازی)، عدم تغییر ترکیب کارکنان و افزایش سرانه آموزش نتوانسته جهت و نرخ رشد شاخصهای بهره‌وری را تغییر دهد. محاسبات نشان می‌دهد که شاخص بهره‌وری کل، بهره‌وری نیروی کار، بهره‌وری سرمایه و شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار رشد منفی و تنها شاخص بهره‌وری انرژی رشد مثبت داشته است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری گروه مپنا ضمن بکارگیری تمامی ابزارهای نوین مدیریتی، افزایش هزینه‌های تحقیقاتی، افزایش هزینه بازاریابی و تبلیغاتی موفق به ارائه محصول جدید با فناوریهای پیشرفته با استفاده از خط تولید جدید گردیده است. در حوزه مدیریت فرآیند و نوآوری نشان می‌دهد که برنامه‌ها و استراتژی مدیران شرکت دستیابی به سهم بازار بیشتر در افق بلندمدت بوده و تلاش می‌نماید با بکارگیری ابزارها و منابع موجود تغییرات عمده‌ای را در بهبود عملکرد و توسعه شرکت ایفا نماید.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: کشت و صنعت شهید رجایی
 فعالیت اصلی شرکت: انجام عملیات کشاورزی
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۴۱	۱۹۹	۳۸۲	۵۲	۱۸۸	۲۶۵
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۳	۱۹۷	۹۲	۱۱۰	۱۹۰	۷۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۰	۹۰	-۱۸	۱۱۰	۹۰	-۱۸
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۶۰	-	۰	۶۰	-
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۲۵۴	۵۴۶	۱۱۵	۲۷۲	۵۲۸	۹۴

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

کلیه اراضی واقع در آبخور دز که تحت پوشش شرکتهای کشت و صنعت با سرمایه‌گذاری شرکتهای ایرانی و خارجی بود در سال ۱۳۵۸ در مالکیت و بهره برداری دولت قرار گرفت. در سال ۱۳۷۰ دولت جهت بهره برداری از اراضی یاد شده شرکت سهامی کشت و صنعت شهید رجایی را بصورت سهامی خاص بمنظور انجام عملیات کشاورزی، دامداری، ایجاد صنایع و فرآورده‌های کشاورزی و دامی و احیای اراضی به منظور کشت نباتات تاسیس نمود. در اجرای قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، دولت بیش از ۹۶ درصد سهام این شرکت را در اوایل سال ۱۳۸۹ به اتحادیه‌های تعاونی روستایی و کشاورزی واگذار نمود. صورتهای مالی شرکت در قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی به مراتب عملکرد بهتری نسبت به قبل از خصوصی سازی داشته است بنحوی که نرخ رشد سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت خالص هزینه‌ها و درآمدهای غیر عملیاتی به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای جاری مثبت بوده است. نسبت بدهی شرکت نشان می دهد که نرخ رشد متوسط مجموع بدهیهای شرکت در سالهای پس از خصوصی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی افزایش یافته است.

در معیار اقتصادی و بهره وری شرکت کشت و صنعت شهید رجایی با کاهش ۳۵ درصدی در تعداد کارکنان و افزایش تعداد افراد تحویل‌کرده با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر توانسته است تغییرات عمده ای در بهره وری شرکت ایجاد نماید بنحوی که شاخص بهره وری نیروی کار، بهره وری کل، بهره وری سرمایه، بهره وری انرژی و شاخص رقابت پذیری نیروی کار پس از خصوصی سازی رشد مثبت داشته است. شرکت کشت و صنعت شهید رجایی با استقرار واحد حسابرسی داخلی و برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره توانسته است با ابزارهای مدیریتی و بکارگیری تکنولوژی و فناوریهای جدید، موجبات افزایش بهره‌وری و به تبع آن منافع صاحبان سهام را از طریق کسب سود بیشتر و تقسیم سود تامین نماید. ضمناً این شرکت قبل از واگذاری یکبار سرمایه خود را کاهش داده است. مهمترین مشکلات و تهدیدها از نظر مدیران شرکت مستهلک بودن ماشین آلات و ادوات، کمبود نیروی انسانی متخصص، کمبود نهادهای تولیدی و عدم تناسب بین افزایش هزینه‌های تولید و افزایش قیمت محصولات تولید شده و نهایی می‌باشد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: ملی صنایع مس ایران
 فعالیت اصلی شرکت: اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معادن مس ایران
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۵	۱۵۵	۳۵	۱۳۲	۱۳۸	۵
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۵۲	۱۴۸	-۲	۱۶۴	۱۳۶	-۱۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۲	۹۸	-۳	۱۱۱	۹۸	-۳
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۲۰	-	۰	۲۰	-
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۳۶۹	۴۲۱	۱۵	۳۹۸	۳۹۲	-۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

در سال ۱۳۵۱ شرکت سهامی معادن مس سرچشمه کرمان تأسیس و در سال ۱۳۵۵ علاوه بر اصلاح اساسنامه نام شرکت نیز به شرکت ملی صنایع مس ایران تغییر یافت. هدف از تشکیل شرکت، اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معادن مس و تولید محصولات پر عیار شده سنگ مس و فلز مس می باشد. ۳۷ درصد سهام شرکت ملی مس در طی سالهای ۸۵ و ۱۳۸۶ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و حدود ۲۳ درصد سهام نیز تا سال ۱۳۸۹ به بخش غیر دولتی واگذار گردید. ارزیابی‌های صورت پذیرفته بر اساس صورتهای مالی شرکت در ۳ سال قبل از خصوصی سازی و سنوات پس از خصوصی سازی نشان می دهد که نرخ رشد سود ناخالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت صادرات به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش به قیمت ثابت در سنوات پس از خصوصی سازی منفی بوده است. در مقابل عملکرد شرکت در کاهش نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها و نسبت بدهی و افزایش نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش مناسب بوده است.

در معیار اقتصادی و بهره‌وری شرکت ملی صنایع مس ایران علیرغم کاهش ۱۰ درصدی در تعداد متوسط کارکنان پس از واگذاری (از ۵۴۰۰ به ۴۸۵۰ نفر) و رشد ۲۰ درصدی در استخدام و بکارگیری نیروهای تحصیل کرده و دانش آموخته، ایجاد واحد حسابرسی داخلی، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و اخذ استانداردها و گواهینامه های کیفیت و مدیریت نتوانسته است بهبودی در وضعیت شرکت ایجاد نماید. در وضعیت فعلی و با استناد به صورتهای مالی و محاسبات انجام شده شاخص بهره وری کل، بهره وری انرژی و شاخص رقابت پذیری نیروی کار رشد منفی داشته ولی نرخ رشد شاخص بهره‌وری نیروی کار و سرمایه مثبت بوده است. در ضمن شرکت ملی مس پس از خصوصی سازی دوبار از محل آورده نقدی شرکاء، مطالبات حال شده و اندوخته طرح و توسعه افزایش سرمایه داده است.

شرکت ملی صنایع مس ایران یکی از بزرگترین شرکتهای دولتی واگذار شده به بخش خصوصی بوده لیکن صاحبان سهام علیرغم تزریق منابع مالی و بکارگیری سیستمهای نوین مدیریتی و نوآوری نتوانسته اند عملکرد شرکت را بهبود بخشند که برخی از دلایل آن، عوامل و پارامترهای خارجی می باشد.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۹۰

شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: پتروشیمی شیراز

فعالیت اصلی شرکت: تولید محصولات پتروشیمی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۸۳	۱۵۷	۹۰	۹۶	۱۴۴	۴۹
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۴۶	۱۵۴	۵	۱۵۵	۱۴۵	-۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۳	۱۲۷	۳	۱۳۰	۱۲۰	-۸
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۲۵	۱۲۵	۴۰۹	۲۵	۱۲۵	۴۰۹
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۷۷	۵۶۳	۴۹	۴۰۶	۵۳۴	۳۲

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پتروشیمی شیراز در سال ۱۳۴۳ بصورت سهامی خاص تاسیس گردید. این شرکت یکی از شرکتهای زیر مجموعه صنایع ملی پتروشیمی است که جهت احداث و بهره برداری کارخانه صنعتی بمنظور تولید و صدور محصولات پتروشیمی و تبدیل مواد معدنی، شیمیایی و پتروشیمیایی ایجاد گردید. در اجرای سیاست خصوصی سازی در کشور حدود ۹۰ درصد سهام در دست دولت در اواخر سال ۱۳۸۹ به بخش غیر دولتی واگذار گردید. صورتهای مالی و محاسبه معیارهای مورد نظر نشان می‌دهد که عملکرد معیار مالی و بورس به مراتب بهتر از عملکرد این شرکت در سایر معیارهای مورد بررسی می باشد. نرخ رشد سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، نسبت خالص درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش، فروش خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش در ۳ سال پس از خصوصی سازی در مقایسه با ۳ سال قبل از واگذاری مثبت بوده است. نسبت بدهی که از تقسیم مجموع بدهیها به مجموع داراییها محاسبه می‌گردد در دوران مورد مطالعه رشد داشته است که نشان می‌دهد مدیران شرکت سعی در جذب منابع مالی از خارج شرکت در مقایسه با منابع داخلی شرکت و یا آورده نقدی سهامداران را داشته‌اند.

در سنوات پس از واگذاری، کاهش ۹ درصدی تعداد متوسط کارکنان، رشد ۱۵ درصدی نسبت تعداد کارکنان با سوادتر و مدرک تحصیلی بالاتر، ایجاد واحد حسابرسی داخلی، بکارگیری تکنولوژی جدید در خط تولید، تولید محصول جدید، اخذ گواهینامه‌های کیفیت و برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره برخی از شاخصهای بهره‌وری شرکت رشد مثبت داشته است. شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی کار و رقابت‌پذیری نیروی کار نرخ رشد مثبت و شاخصهای سرمایه و انرژی نرخ رشد منفی داشته‌اند. تحلیل شاخصها نشان می‌دهد که فعالیت مدیریت جهت ارتقاء رتبه شرکت و افزایش کارایی و بهره‌وری در یک راستا نبوده است. آمار و اطلاعات در دوره مورد بررسی نشان می‌دهد که هزینه سرانه آموزش، تحقیق و توسعه و هزینه بازاریابی و تبلیغات به قیمت ثابت پس از خصوصی سازی کاهش داشته است که می‌تواند در آینده مشکلاتی را برای شرکت ایجاد نماید. کاهش بهره‌وری سرمایه، انرژی مصرفی و مصارف واسطه در سنوات پس از خصوصی سازی نکته قابل تامل برای مدیران شرکت می باشد که نیاز به بازنگری مجدد دارد.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۳

نام شرکت: سیمان خوزستان

شیوه واگذاری: مزایده

فعالیت اصلی شرکت: تولید سیمان

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۱	۱۷۹	۹۷	۱۰۵	۱۶۵	۵۷
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۵	۱۷۵	۴۱	۱۳۵	۱۶۵	۲۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۸۹	۱۶۱	۸۰	۸۹	۱۶۱	۸۰
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۰	۳۰	۲۱۲	۱۰	۳۰	۲۱۲
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۱۵	۵۴۵	۷۳	۳۳۹	۵۲۱	۵۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

با توجه به نیاز مبرم کشور به سیمان، شرکت سیمان خوزستان در سال ۱۳۶۸ توسط دولت تاسیس گردید. این شرکت با هدف ایجاد کارخانجات تولید سیمان و صنایع جانبی وابسته به آن، اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معادن ایجاد و در اواخر سال ۱۳۸۲ به بخش خصوصی واگذار شد. مقایسه آماری سالهای قبل واگذاری (۸۲ تا ۱۳۸۰) با سالهای پس از واگذاری (۹۳ تا ۱۳۸۳) نشان می‌دهد که نرخ رشد سود خالص، حقوق صاحبان سهام، فروش خالص، نسبت صادرات به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمت ثابت رشد مثبتی را تجربه نموده و در مقابل نرخ رشد بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش رشد منفی داشته‌اند. شرکت سیمان خوزستان در کاهش هزینه های مالی و کاهش نسبت بدهی پس از خصوصی سازی عملکرد موفق داشته است بنحوی که نسبت بدهی این شرکت در سنوات پس از خصوصی سازی حدود ۰/۶۶ تقلیل یافته و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها نیز کاهش داشته است.

در معیار اقتصادی و بهره وری عملکرد شرکت مثبت ارزیابی گردیده است و بجز شاخص بهره وری انرژی که با افزایش شدید قیمت حاملهای انرژی در سالهای اخیر مواجه بوده نرخ رشد سایر شاخصها مثبت بوده است. شرکت سیمان خوزستان با افزایش متوسط ۱۴ درصدی در تعداد کارکنان خود پس از خصوصی سازی، رشد متوسط ۶۰ درصدی نسبت استخدام افراد با مدرک تحصیلی بالاتر به تعداد کل کارکنان و افزایش هزینه سرانه آموزش توانسته است که رشد بهره وری نیروی کار، شاخص رقابت پذیری نیروی کار و به تبع آن بهره وری کل را افزایش دهد. ضمناً این شرکت از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۸۸ بطور مستمر از محل مطالبات حال شده و سایر منابع نسبت به افزایش سرمایه اقدام نموده است.

مدیران شرکت با بکارگیری شیوه های مدرن مدیریتی نظیر برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، ایجاد واحد حسابرسی داخلی و اخذ گواهینامه های کیفیت و استاندارد و افزایش هزینه های بازاریابی و تبلیغات توان رقابتی شرکت سیمان خوزستان را پس از خصوصی سازی حفظ نموده اند.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پتروشیمی رازی
 فعالیت اصلی شرکت: تولید محصولات پتروشیمی
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۵۱	۲۱۹	۳۲۹	۶۱	۲۰۹	۲۴۴
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۹۴	۲۰۶	۱۱۹	۹۹	۲۰۱	۱۰۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۶	۱۳۴	۱۵	۱۲۴	۱۲۶	۲
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۴	۲۶	۸۶	۱۴	۱۶	۸۴
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۷۵	۵۸۵	۱۱۲	۲۹۸	۵۶۲	۸۹

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پتروشیمی رازی در سال ۱۳۵۴ تاسیس و در اواخر سال ۱۳۸۶ به کنسرسیومی از اشخاص حقوقی ایرانی و خارجی واگذار گردید. طبق اساسنامه موضوع فعالیت شرکت احداث، راه اندازی و بهره برداری کارخانجات صنعتی بمنظور تولید، بازاریابی و صادرات محصولات پتروشیمی می باشد. بررسی عملکرد و مقایسه ارزیابی کمی و کیفی شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی با استناد به صورتهای مالی، بیانگر رشد مثبت در شاخصهای تعریف شده در ۴ معیار مورد بررسی بوده و حکایت از بهبود وضعیت مالی و مدیریتی شرکت دارد.

در معیار مالی و بورس رشد مثبت اکثر شاخصها نظیر بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و فروش خالص حاکی از جذب نیروهای متخصص و ارتقاء سطح آموزشی کارکنان در شرکت می باشد به گونه ای که کسب سود عملیاتی و به تبع آن سود خالص نشان از تمرکز مدیران بر شرح خدمات و انجام امور مرتبط برای کسب سودآوری و فروش است. اصلاح ساختار تولیدی و بهره گیری از سیستمهای نوین مدیریتی رشد قابل توجهی را در بهره وری شرکت داشته است. وجود واحد حسابرسی داخلی و برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره ضمن کمک به شناخت نقاط ضعف و قوت، حداقل زمان و هزینه را جهت بهبود عملکرد به شرکت تحمیل خواهد نمود.

رشد منفی و کاهش بودجه تحقیق و توسعه، تمایل سهامداران به تقسیم سود و عدم سرمایه گذاری مجدد از نکات منفی عملکرد شرکت می باشد.

ارزیابی های صورت پذیرفته نشان می دهد که شرکت پتروشیمی رازی یکی از شرکتهای برتر و موفق بعد از خصوصی سازی بوده که در اکثر معیارهای مورد بررسی رشد مثبتی را تجربه نموده است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۹

نام شرکت: پتروشیمی ارومیه

شیوه واگذاری: مزایده

فعالیت اصلی شرکت: تولید محصولات پتروشیمی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۴۱	۱۱۴	-۱۹	۱۴۲	۱۱۳	-۲۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۷۱	۱۲۹	-۲۵	۱۸۰	۱۲۰	-۳۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۸	۹۲	-۱۴	۱۰۸	۹۲	-۱۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۲۰	-	۰	۲۰	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۲۰	۳۵۵	-۱۵	۴۲۹	۳۴۶	-۲۰

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پتروشیمی ارومیه بعنوان یکی از واحدهای تولیدی شرکت پتروشیمی تبریز بوده که در سال ۱۳۷۷ بصورت یک شخصیت حقوقی مستقل بصورت سهامی خاص تاسیس گردید. طبق اساسنامه، موضوع فعالیت شرکت احداث، تولید، بازاریابی و فروش مواد شیمیایی و پتروشیمی می باشد. در سال ۱۳۸۶ حدود ۳۰ درصد سهام شرکت پتروشیمی ارومیه به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و ۷۰ درصد مابقی در اوایل سال ۱۳۸۹ از طریق مزایده به بخش غیر دولتی واگذار گردید. با انتقال سهام و مدیریت شرکت به بخش خصوصی و مقایسه آماری عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که شرکت پیش از واگذاری زیان خالص داشته و با تداوم این روند پس از خصوصی سازی، زیان انباشته شرکت بحدی افزایش یافت که شرکت پتروشیمی ارومیه مشمول مفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت گردید. در معیار مالی و بورس، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام، فروش محصولات، بازده داراییها، سود خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش در دوره مورد مطالعه بر حسب قیمتهای ثابت منفی و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش مثبت بوده است. نسبت بدهی شرکت نیز رشد مثبت و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها نرخ رشد منفی داشته است.

عملکرد شرکت در معیار اشتغال و نیروی انسانی نشان می دهد که متوسط تعداد کارکنان پس از خصوصی سازی به طور متوسط ۷ درصد و نسبت استخدام افراد با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان ۳۲ درصد کاهش داشته است. کاهش تعداد کارکنان و عدم انتخاب استراتژی مناسب توسط مدیران شرکت نشان می دهد که شاخصهای بهره وری پس از خصوصی سازی نرخ رشد منفی داشته است. نرخ رشد منفی شاخصهای بهره وری کل، انرژی، سرمایه، نیروی کار و شاخص رقابت پذیری نیروی کار نشان می دهد که شرکت در معیار اقتصادی و بهره وری با مشکلات عدیده ای مواجه می باشد بنحوی که با استقرار واحد حسابرسی داخلی، اخذ گواهینامه های کیفیت و برگزاری جلسات مسمتر هیات مدیره تغییری در بهبود وضعیت شرکت ایجاد نگردیده است.

از نگاه مدیران، استخدام و بکارگیری نیروی انسانی متخصص و فنی از نقاط قوت و استفاده از تکنولوژی قدیمی و مستهلک بودن ماشین آلات و تجهیزات از مهمترین نقاط ضعف شرکت پتروشیمی ارومیه عنوان شده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: تولید پمپهای بزرگ و توربین آبی
 فعالیت اصلی شرکت: تولید پمپهای نفتی و توربین و قطعات یدکی
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۷	۱۵۸	۶۳	۱۱۷	۱۳۸	۱۹
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۳۵	۱۶۵	۲۳	۱۴۳	۱۵۷	۱۰
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۸۴	۱۱۶	۳۷	۸۴	۱۱۶	۳۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۶	۲۹	۴۱۰	۶	۲۹	۴۱۰
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۲۲	۴۶۸	۴۶	۳۵۰	۴۴۰	۲۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت تولید پمپهای بزرگ و توربین آبی در سال ۱۳۷۱ تاسیس و تا سال ۱۳۷۷ شرکت در مرحله قبل از بهره برداری قرار داشت که در سال ۱۳۸۰ موفق به اخذ پروانه بهره برداری گردید. فعالیت اصلی شرکت طراحی، مونتاژ و تولید انواع پمپ و توربین آبی می‌باشد. این شرکت در سال ۱۳۸۸ طبق مفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت مجبور به کاهش سرمایه گردید و در سال ۱۳۹۱ مجدداً از محل مازاد تجدید ارزیابی ها مبادرت به افزایش سرمایه نمود. در اوایل سال ۱۳۸۷ در حدود ۹۵ درصد سهام شرکت به شخصیت حقوقی واگذار گردید. در طی سالهای ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۵ شرکت زیان ده بوده و شاخصهای اقتصادی و مالی شرکت وضعیت مناسبی نداشته بنحویکه متوسط سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام و بازده دارایی‌های شرکت قبل از خصوصی سازی منفی بوده و این شاخصها پس از واگذاری مثبت گردیده است.

صورت‌های مالی و محاسبات نشان می‌دهد که نرخ رشد متوسط سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش پس از خصوصی سازی مثبت و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش منفی بوده است. در سنوات مورد بررسی، نسبت بدهی پس از خصوصی سازی رشد داشته و این نسبت در حدود ۰/۶۷ درصد بوده است.

وضعیت شرکت در معیار اقتصادی و بهره وری نشان می دهد که شاخص بهره وری نیروی کار به قیمت ثابت علیرغم نرخ رشد مثبت استخدام و بکارگیری نیروی کار با تحصیلات کارشناسی و بالاتر و افزایش متوسط کارکنان از ۱۲۰ به ۱۶۰ نفر پس از خصوصی سازی منفی بوده است در حالیکه شاخص رقابت پذیری نیروی کار در دوره مطالعه شده نرخ رشد مثبتی داشته است. بهره‌وری کل، سرمایه و انرژی پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی ساری نرخ رشد مثبت و تغییرات سرمایه نرخ رشد منفی داشته است.

شرکت تولید پمپهای بزرگ و توربین آبی پس از خصوصی با افزایش تبلیغات و بازاریابی سعی در افزایش فروش خود داشته که با استناد به صورت‌های مالی موفق عمل نموده است. مدیران شرکت بمنظور پویایی در عملکرد شرکت و تداوم موفقیت‌های شرکت ضمن برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، گواهینامه های استاندارد و کیفیت را نیز مراجع ذیصلاح دریافت نموده اند.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۶

نام شرکت: سیمان داراب

شیوه واگذاری: بورس

فعالیت اصلی شرکت: تولید انواع سیمان و مصالح ساختمانی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۲	۱۷۸	۹۳	۱۱۰	۱۶۰	۴۶
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۷	۱۷۳	۳۶	۱۳۶	۱۶۴	۲۱
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۲	۱۲۸	۵	۱۳۰	۱۲۰	-۸
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۹	۳۸	۳۶۷	۸	۳۹	۳۶۷
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۵۰	۵۱۷	۴۸	۳۸۴	۴۸۳	۲۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سیمان داراب بصورت سهامی عام در سال ۱۳۶۶ تأسیس و در سال ۱۳۸۲ به بهره برداری رسید. موضوع فعالیت شرکت تأسیس کارخانجات بمنظور تولید انواع سیمان و مصالح ساختمانی، اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معادن می باشد. در سال ۱۳۸۵ حدود ۵۰ درصد سهام این شرکت به سهام عدالت و ۱۹ درصد نیز در اوایل سال ۱۳۸۶ از طریق عرضه در بورس به بخش غیر دولتی واگذار گردید.

بمنظور بررسی عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی با اتکاء به محاسبات و شاخصهای محاسبه شده بیانگر نرخ رشد مثبت سود خالص سالانه، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت خالص درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش و نسبت صادرات به فروش می باشد و فروش خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای ثابت نرخ رشد منفی داشته است. کاهش، نرخ رشد سود عملیاتی شرکت پس از خصوصی سازی معلول شرایط نامساعد اقتصادی و بازار از یکسو و یا تصمیمات ضعیف مدیران از سوی دیگر بوده که از نکات ضعف عملکردی شرکت محسوب می گردد. در ضمن نسبت هزینه تامین منابع مالی به مجموع بدهیهای شرکت پس از خصوصی سازی علیرغم کاهش نسبت بدهی رشد مثبت داشته است. معیار اشتغال و نیروی انسانی بیانگر آن است که مدیران شرکت تعداد نیروی کار خود را ۱/۲ درصد و هزینه سرانه آموزش را ۴۲ درصد کاهش، لیکن استخدام و بکارگیری نسبت نیروی کار با مدرک تحصیلی بالاتر به تعداد کل کارکنان را ۱۹ درصد افزایش داده‌اند. با تغییرات صورت گرفته در ترکیب اشتغال و نیروی انسانی بعنوان یکی از مولفه های بهره وری، شاخصهای بهره وری نرخ رشد مثبت داشته اند. شاخصهای مورد محاسبه در معیار اقتصادی و بهره وری نشان می دهد که اکثر شاخصهای مورد بررسی در این معیار از نرخ رشد مثبتی برخوردار بوده است. سرمایه شرکت نیز در سال ۱۳۹۰ از محل سود انباشته و افزایش تعداد سهام افزایش یافته است.

شرکت سیمان داراب با بکارگیری شیوههای مدیریتی و اخذ گواهینامه کیفیت، ایجاد واحد تحقیق و توسعه و صرف هزینههای تبلیغاتی و بازاریابی تلاش می نماید تا بعنوان یکی از شرکتهای پیشرو سیمانی در کشور مطرح گردد.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۷
شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: صنایع سیمان دشتستان
فعالیت اصلی شرکت: تولید سیمان خاکستری

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۴	۱۵۶	۳۶	۱۳۰	۱۴۰	۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۳۳	۱۶۷	۲۵	۱۴۷	۱۵۳	۵
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۷	۱۲۳	-۳	۱۳۴	۱۱۶	-۱۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۲۱	۸۴	۳۱۲	۲۱	۸۴	۳۱۲
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۹۵	۵۳۰	۳۴	۴۳۲	۴۹۳	۱۵

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت صنایع سیمان بوشهر بصورت سهامی خاص در سال ۱۳۷۰ برای تولید سیمان، طراحی و ساخت ماشین آلات و تجهیزات مربوط به کارخانه سیمان تاسیس و در سال ۱۳۸۳ به شرکت صنایع سیمان دشتستان تغییر نام داد. در اجرای سیاستهای واگذاری سهام شرکتهای دولتی به بخش خصوصی، در سال ۱۳۸۵ حدود ۳۴ درصد از سهام شرکت در قالب سهام عدالت و حدودا ۲۹/۲۷ درصد سهام، اواخر سال ۱۳۸۶ به بخش غیر دولتی واگذار گردید.

بمنظور مقایسه عملکرد شرکت سیمان دشتستان قبل و بعد از خصوصی سازی به صورتهای مالی استناد گردیده و محاسبه شاخصها نشان می‌دهد که بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، نسبت صادرات به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش نرخ رشد مثبت و سود خالص، فروش خالص و نسبت خالص درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش بر حسب قیمت ثابت نرخ رشد منفی داشته است. نرخ رشد شاخص بهره وری نیروی کار این شرکت با افزایش متوسط ۱۱ درصدی تعداد کارکنان پس از خصوصی سازی منفی بوده است. در دوره مورد مطالعه هزینه سرانه آموزش و استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی کارشناسی و بالاتر کاهش داشته است. هرچند شاخصهای بهره وری کل، سرمایه و شاخص رقابت پذیری نیروی کار رشد مثبت داشته است.

در سالهای پس از واگذاری بر حسب قیمتهای ثابت نرخ رشد نسبت هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه منفی و نرخ رشد نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش مثبت بوده است. مدیران شرکت توانسته‌اند با استفاده از ابزارها و سیستمهای نوین مدیریتی و اخذ گواهینامه‌های استاندارد و کیفیت تولید، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و ایجاد واحد حسابرسی داخلی اقدامات عملی و سازنده‌ای را جهت ارتقاء شرکت بکار گرفته و پس از واگذاری سهام به بخش غیر دولتی مدیران شرکت توانسته‌اند با بکارگیری تکنولوژی و فناوری جدید ظرفیت تولیدی شرکت را افزایش دهد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: آلومینیوم ایران
 فعالیت اصلی شرکت: تولید و ساخت انواع محصولات آلومینیومی و آلیاژهای مربوط
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۲۰۹	۶۱	-۷۱	۲۱۲	۵۸	-۷۳
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۴۴	۱۵۶	۸	۱۵۴	۱۴۶	-۵
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۴	۱۰۶	۱۳	۹۴	۱۰۶	۱۳
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۷	۱۰	-۴۱	۱۷	۳	-۴۱
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۴۶۴	۳۳۳	-۲۹	۴۷۷	۳۲۰	-۳۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت آلومینیوم ایران در سال ۱۳۴۶ تاسیس و از سال ۱۳۵۱ بهره برداری از آن آغاز گردید. هدف از تاسیس شرکت ایجاد کارخانجات تولید و ساخت انواع محصولات آلومینیومی و آلیاژهای مربوطه، اکتشاف، استخراج و بهره برداری از معادن جهت تامین و تهیه مواد اولیه و کمکی مورد نیاز می باشد. همزمان با تصمیمات اتخاذ شده جهت انتقال سهام به بخش غیر دولتی، در سال ۱۳۸۵ در حدود ۳۰ درصد سهام این شرکت به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و ۴۰ درصد سهام در اوایل سال ۱۳۸۷ به شرکتهای خصوصی واگذار گردید. در سال ۱۳۹۱ مدیران شرکت بمنظور خروج از مفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت، سرمایه شرکت را از محل مطالبات اندوخته توسعه و تکمیل و صدور سهام جدید افزایش داده‌اند.

شرکت آلومینیوم ایران یکی از شرکتهای مطرح در گروه فلزات اساسی در کشور می باشد. این شرکت در سالهای قبل از واگذاری سودده بوده اما در ۲ سال اول واگذاری زیان خالص داشته است. شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس بر حسب قیمتهای ثابت غالباً نرخ رشد منفی داشته است. شرکت یاد شده در معیار مالی و بورس ضعیفترین عملکرد را در مقایسه با سایر معیارها داشته است. فروش خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش و سایر شاخصها نرخ رشد منفی داشته و در مقابل نرخ رشد نسبت بدهی شرکت و نسبت هزینه های مالی به مجموع بدهیها مثبت بوده است. در معیار اقتصادی و بهره وری با قیمتهای ثابت به ترتیب بیشترین کاهش رشد به شاخص بهره وری نیروی کار، انرژی، کل و رقابت پذیری نیروی کار می باشد. این شرکت در معیار اشتغال و نیروی انسانی با افزایش ۲۰ درصدی تعداد متوسط کارکنان و کاهش ۸ درصدی تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر نسبت به تعداد کل کارکنان نتوانسته است در معیار اقتصادی و بهره وری عملکرد مثبتی داشته باشد و تمام شاخصهای بهره وری شرکت رشدی منفی داشته اند.

شرکت آلومینیوم ایران در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری مبادرت به اخذ گواهینامه های کیفیت و مدیریت نموده ولی نتوانسته است هماهنگیهای لازم جهت برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، ایجاد واحد تحقیق و توسعه و واحد حسابرسی داخلی را بعمل آورد و از این منظر نیز عملکرد مطلوبی نداشته است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۲

نام شرکت: سیمان هگمتان

شیوه واگذاری: مزایده

فعالیت اصلی شرکت: تولید سیمان خاکستری

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۷۴	۱۹۶	۱۶۷	۸۸	۱۸۲	۱۰۷
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۷	۱۹۳	۸۰	۱۱۶	۱۸۴	۵۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۰	۱۶۰	۷۹	۱۰۱	۱۴۹	۴۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۹	۲۵	۱۷۳	۹	۲۵	۱۷۳
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۸۰	۵۷۵	۱۰۶	۳۱۵	۵۴۰	۷۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سیمان هگمتان در سال ۱۳۶۸ بمنظور ایجاد و تاسیس کارخانجات تولید سیمان و صنایع جانبی وابسته به آن، اکتشاف، استخراج و بهره برداری از کلیه معادن مورد نیاز این صنعت از قبیل سنگ آهک، خاک رس، سنگ گچ، سنگ آهن تاسیس گردید. پس از واگذاری ۸۳ درصد سهام این شرکت در اواخر سال ۱۳۸۱ به بخش خصوصی، وضعیت و عملکرد شرکت در ۳ سال قبل و سنوات پس از سال ۱۳۸۲ با استناد به صورتهای مالی و شاخصهای محاسباتی مقایسه و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. محاسبات نشان می دهد که غالب شاخصهای محاسبه شده در معیار مالی و بورس نظیر سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، فروش خالص، نسبت صادرات به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش نرخ رشد مثبت داشته اند. نرخ رشد بهره وری نیروی کار و شاخص رقابت پذیری نیروی کار این شرکت با افزایش متوسط ۶۶ درصدی تعداد کارکنان پس از خصوصی سازی، افزایش ۴۸ درصدی هزینه سرانه آموزش و استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر مثبت بوده است. بررسی عملکرد شرکت نشان می دهد که مدیران شرکت در افزایش بهره وری کل، سرمایه و انرژی و سایر شاخصها موفق عمل نموده و نرخ رشد شاخصها روند مثبت و صعودی داشته است. این شرکت در طی سالهای ۸۳ تا ۱۳۸۷ در ۴ مرحله از محل آورده نقدی شرکاء، مطالبات حال شده و سایر منابع افزایش سرمایه داده است که نشان از پویایی و عملکرد مطلوب شرکت دارد.

در سالهای پس از واگذاری بر حسب قیمتهای ثابت نرخ رشد نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش مثبت بوده است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری مدیران شرکت توانسته اند با استفاده از ابزارها و سیستمهای نوین مدیریتی، اخذ گواهینامه های استاندارد و کیفیت تولید، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و ایجاد کمیته حسابرسی داخلی، بهره وری شرکت را افزایش دهند. محاسبه شاخصها نشان می دهد که شرکت عملکرد خوبی در کسب سود خالص و افزایش فروش خالص داشته است. در معیار اقتصادی و بهره وری نیز رشد مثبت شاخصها عملکرد موفق مدیران پس از واگذاری را نشان می دهد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پالایش نفت شیراز
 فعالیت اصلی شرکت: پالایش فرآورده های نفتی و نفت خام
 سال واگذاری: ۱۳۹۱
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۵۹	۱۸۱	۲۰۹	۷۱	۱۶۹	۱۴۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۱۹	۱۸۱	۵۳	۱۲۶	۱۷۴	۳۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۰	۱۳۰	۸	۱۲۹	۱۲۱	-۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۳۲	۲۸	-۱۵	۳۲	۲۸	-۱۵
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۰	۵۲۰	۵۸	۳۵۸	۴۹۲	۳۷

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پالایش نفت شیراز بعنوان شرکت فرعی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران بمنظور احداث، راه اندازی و بهره برداری از کارخانجات صنعتی جهت تولید و صدور انواع محصولات نفتی و شیمیایی در سال ۱۳۷۷ تاسیس گردید. حدود ۴۰ درصد سهام این شرکت پس از ابلاغ و اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) در طی سالهای ۸۶ تا ۱۳۸۸ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و مابقی سهام به اشخاص حقوقی انتقال یافته است. شاخصها و معیارهای مورد بررسی بمنظور ارزیابی عملکرد شرکت پالایش نفت شیراز نشان می دهد که پس از واگذاری شرکت عملکرد مثبتی داشته و اکثر شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس بر حسب قیمت جاری و ثابت رشد مثبت داشته اند. سود خالص، فروش خالص، نسبت خالص درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی به فروش، ارزش ویژه یا حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش رشد مثبت داشته است. در سالهای پس از واگذاری شرکت سعی نموده است که هزینه مالی تسهیلات دریافتی به مجموع بدهیها را کاهش و رشد نسبت بدهی را متوقف نماید. شاخصهای بهره وری محاسبه شده بر اساس اطلاعات مندرج در صورتهای مالی و مقایسه قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که شاخصهای بهره وری شرکت به قیمت ثابت و جاری رشد مثبت داشته است. کاهش ۱۱ درصدی متوسط تعداد کارکنان و کاهش هزینه سرانه آموزش از یکسو و افزایش ۳۶ درصدی تعداد کارکنان با مدارک تحصیلی کارشناسی و بالاتر نسبت به تعداد کل کارکنان از سوی دیگر تاثیر چندانی در افزایش بهره وری کل شرکت نداشته ولی موجب بهبود شاخصهای بهره وری نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار گردیده است. محاسبات نشان می دهد که عملکرد شرکت در معیار اقتصادی و بهره وری قابل قبول می باشد.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری جلسات هیات مدیره مستمراً در محل شرکت برگزار گردیده و واحد حسابرسی داخلی را نیز دائر نموده اند. در ضمن مدیران شرکت جهت بهبود عملکرد و افزایش بهره وری گواهینامه های کیفیت و استاندارد را از مراجع ذیصلاح دریافت نموده است. نسبت هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه و نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش در سالهای پس از واگذاری نرخ رشد منفی داشته است. عدم اختصاص درصدی از فروش به بخش تحقیق و توسعه نقطه ضعف عملکرد شرکت محسوب می گردد و ضروری است که مدیران شرکت به نقش و اهمیت تحقیق و توسعه بعنوان عامل محرک و پویایی شرکت توجه خاصی داشته باشند.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: کابل‌های مخابراتی شهید قندی
 فعالیت اصلی شرکت: تولید انواع کابل‌های مخابراتی و سایر
 سال واگذاری: ۱۳۸۴
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۲۰۸	۹۲	-۵۶	۲۲۰	۸۰	-۶۴
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۷۰	۱۳۰	-۲۳	۱۸۰	۱۲۰	-۳۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۵۱	۹۹	-۳۴	۱۵۶	۹۴	-۴۰
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۴	۸۱	۱۹۸۳	۴	۸۱	۱۹۸۳
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۵۳۳	۴۰۲	-۲۴	۵۶۰	۳۷۵	-۳۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت کابل‌های مخابراتی شهید قندی در سال ۱۳۶۳ بمنظور ایجاد کارخانه برای تولید انواع کابل‌های مخابراتی تاسیس گردید. این شرکت به موازات انجام عملیات تولید و فروش داخلی محصولات خود، به منظور دستیابی به بازارهای خارجی قراردادهایی را با نیز با شرکتهای مخابراتی کشورهای خاورمیانه در دستور کار دارد. ۵۱ درصد سهام این شرکت در اوایل سال ۱۳۸۴ از طریق بورس به بخش خصوصی واگذار گردید. این شرکت قبل از خصوصی سازی در سال ۱۳۸۲ و پس از خصوصی سازی در سال ۱۳۸۵ از محل مطالبات حال شده سهامداران سرمایه خود را افزایش داده است. بمنظور ارزیابی عملکرد شرکت کابل‌های مخابراتی شهید قندی با استناد به صورتهای مالی، محاسبات نشان می دهد که اکثر شاخصها در معیار مالی و بورس بر حسب قیمتهای ثابت نرخ رشد منفی داشته اند. سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش پس از خصوصی سازی منفی و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش و نسبت ارزش صادرات به فروش مثبت بوده است. در سنوات مورد بررسی، نسبت بدهی پس از خصوصی سازی کاهش و در مقابل نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها افزایش یافته است. عملکرد شرکت در معیار اشتغال و نیروی انسانی حاکی از سیاست مدیران در کاهش ۲۶ درصدی در تعداد متوسط نیروی کار، ۲۰ درصد افزایش در نسبت استخدام و بکارگیری نیروی کار با تحصیلات کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان و کاهش هزینه سرانه آموزش پس از خصوصی سازی می باشد. در معیار اقتصادی و بهره وری نیز رشد اکثر شاخصهای مورد بررسی منفی بوده است. شاخصهای بهره وری کل، سرمایه، نیروی کار، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار در دوره مطالعه شده نرخ رشد منفی داشته است. مدیران بمنظور بهبود عملکرد شرکت ضمن برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، گواهینامه های استاندارد و کیفیت را نیز از مراجع ذیصلاح دریافت و واحد حسابرسی داخلی را نیز ایجاد نموده اند که این اقدامات نتوانسته تاثیری در عملکرد شرکت داشته باشد. هزینه تبلیغات و بازاریابی شرکت نیز پس از خصوصی سازی جهت دستیابی به بازارهای جدید و افزایش سطح فروش افزایش داشته است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: راهبران پتروشیمی
 فعالیت اصلی شرکت: دوره های آموزشی جهت کارکنان شرکت نفت و پتروشیمی و سایر
 سال واگذاری: ۱۳۸۸
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۷۷	۷۸	-۵۶	۱۸۵	۷۰	-۶۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۹	۱۳۱	-۲۳	۱۷۶	۱۲۴	-۲۹
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۴	۹۶	-۷	۱۰۴	۹۶	-۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۷	-	۰	۷	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۵۰	۳۱۲	-۳۰	۴۶۵	۲۹۷	-۳۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت راهبران پتروشیمی در سال ۱۳۷۷ بمنظور برنامه ریزی، طراحی، برگزاری دوره های آموزشی تخصصی، فنی و مهندسی برای کارکنان شرکت ملی صنایع پتروشیمی و سایر سازمانها تاسیس گردید. این شرکت در اواخر سال ۱۳۸۷ به بخش غیر دولتی واگذار و عمدتاً در ارائه خدمات آموزشی و مشاوره ای به کارکنان شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکتهای گروه پتروشیمی و نفت فعال بوده است. نتایج این بررسی نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی عملکرد مناسبی نداشته است که مهمترین دلایل آن کاهش تقاضای برای آموزشهای ارائه شده از سوی شرکت و به تبع آن کاهش تعداد دانشجویان بوده است که سبب گردیده درآمد شرکت کاهش یابد.

شرکت راهبران پتروشیمی بیشترین کاهش رشد را در معیار مالی و بورس داشته است بنحوی که نرخ رشد بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، سود خالص و سایر شاخصها به قیمت جاری و ثابت منفی بوده است. در دوره مورد مطالعه نسبت بدهی شرکت افزایش یافته و این نسبت پس از خصوصی سازی به ۱/۲۲ رسیده است. در معیار اشتغال و نیروی انسانی، نرخ رشد متوسط تعداد کارکنان پس از واگذاری ۰/۷ درصد افزایش و نسبت استخدام کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان ۲۸ درصد کاهش را نشان می دهد.

با توجه به ترکیب نیروی انسانی و نبود آموزشهای لازم حین خدمت برای کارکنان شرکت که بطور مستقیم در برگزاری دوره‌های آموزشی مشارکت دارند سبب گردیده که شرکت از کارایی و بهره‌وری مناسبی برخوردار نباشد بنحویکه عملکرد شرکت در معیار اقتصادی و بهره وری مناسب نبوده و اکثر شاخصهای بهره وری محاسبه شده، نرخ رشد منفی داشته اند. نرخ رشد شاخصهای بهره وری کل، نیروی انسانی، انرژی و شاخص رقابت پذیری نیروی کار پس از خصوصی سازی منفی بوده است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری شرکت عملکرد مثبتی نداشته است. شرکت راهبران پتروشیمی پس از خصوصی سازی تلاشی در جهت برگزاری دوره های آموزشی با متدها و روشهای نوین نداشته است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: خدمات مهندسی خط و ابنیه فنی راه آهن
 فعالیت اصلی شرکت: تهیه و تولید انواع تراورس و خدمات ریلی
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: مذاکره

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۹۷	۴۸	-۷۶	۲۰۳	۴۲	-۷۹
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۴	۱۳۶	-۱۸	۱۷۲	۱۲۸	-۲۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۸۷	۱۱۳	۳۲	۸۶	۱۱۴	۳۲
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۵	-	۰	۱۵	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۴۸	۳۱۲	-۳۰	۴۶۱	۲۹۹	-۳۵

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت تراورس نوین بصورت سهامی خاص در سال ۱۳۷۱ تاسیس و پس از چندین نوبت تغییر نام در سال ۱۳۸۶ به شرکت خدمات مهندسی خط و ابنیه فنی راه آهن تغییر یافت. فعالیت اصلی شرکت تهیه و تولید انواع تراورس بتونی، چوبی و فلزی، انجام عملیات روسازی، نوسازی و بازسازی خطوط راه آهن می باشد. ۹۵ درصد سهام این شرکت در اوایل سال ۱۳۸۹ به بخش خصوصی واگذار گردید. شرکت خدمات مهندسی خط و ابنیه فنی راه آهن پیش از واگذاری عملکرد مناسبی نداشته است ولی پس از واگذاری وضعیت مالی شرکت با استناد به صورتهای مالی وخیم تر نیز گردیده است. محاسبات نشان می‌دهد که شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس بیشترین کاهش را در مقایسه با سایر معیارها داشته و نشان می‌دهد که عملکرد شرکت در کسب سود، فروش محصولات و افزایش حقوق صاحبان سهام مناسب نبوده است. اکثر شاخصهای مالی و بورس نظیر سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام و بازده داراییها، فروش خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش رشد منفی داشته‌اند. نرخ رشد نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها پس از واگذاری مثبت بوده است. افزایش شدید نرخ رشد نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها بیانگر عدم اعطای تسهیلات به شرکت با نرخ پایین می باشد و نشان می‌دهد که شرکت منابع مالی و تسهیلات مورد نیاز خود را بمراتب با نرخ بالاتر از بازار تهیه می‌نماید.

وضعیت شرکت در معیار اقتصادی و بهره‌وری نشان می‌دهد که علیرغم منفی بودن نرخ رشد شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار، مدیران شرکت مبادرت به استخدام افراد بیشتری نموده‌اند. بطور متوسط پس از خصوصی سازی ۲۹ درصد تعداد کارکنان و ۴۲ درصد نسبت نیروی کار با تحصیلات کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان افزایش یافته است. افزایش استخدام با وجود نرخ رشد منفی بهره‌وری شرکت نشان می‌دهد که مدیران پس از واگذاری سیاست مناسبی را در اینخصوص اتخاذ ننموده‌اند. برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و اخذ گواهینامه‌های استاندارد و کیفیت از مراجع ذیصلاح نیز نتوانسته تغییرات مثبتی را در شرکت ایجاد نماید.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: بازرگانی پتروشیمی بین الملل
 فعالیت اصلی شرکت: بازرگانی مواد و محصولات پتروشیمی
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۳۸	۲۱۷	۴۷۴	۴۵	۲۱۰	۳۶۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۷۱	۱۸۴	۱۵۷	۸۴	۱۷۱	۱۰۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۸۳	۱۱۷	۴۱	۸۳	۱۱۷	۴۱
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۸	۲۸	۲۶۹	۸	۲۸	۲۶۹
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۲۰۰	۵۴۶	۱۷۳	۲۲۰	۵۲۶	۱۳۹

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت تجاری پتروشیمی در سال ۱۳۷۹ با مالکیت شرکت ملی صنایع پتروشیمی با عنوان شرکت تجاری پتروشیمی در جزیره جرسی انگلستان با مسئولیت محدود ثبت و در همان سال به شرکت بازرگانی پتروشیمی بین الملل تغییر نام داد. طبق اساسنامه فعالیت اصلی شرکت، تجارت بین المللی فرآورده های نفتی، گاز مایع، مواد شیمیایی و پتروشیمیایی می باشد. سازمان خصوصی سازی کل سهام این شرکت را در ابتدای سال ۱۳۹۰ از طریق فرابورس به اشخاص حقوقی واگذار نمود که سهامداران جدید در همان سال محل ثبت شرکت را از جزیره جرسی به جزیره لایبوان مالزی منتقل نمودند.

عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی با استناد به صورتهای مالی و محاسبه شاخصها نشان می دهد که عملکرد پس از خصوصی سازی به مراتب بهتر از قبل از خصوصی سازی می باشد بنحوی که بر حسب قیمتهای ثابت نرخ رشد سود خالص، بازده حقوق صاحبان سرمایه، بازده داراییها، فروش خالص، نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش و ارزش ویژه مثبت و در مقابل نسبت سود عملیاتی به فروش رشد منفی داشته است. نسبت بدهی افزایش و نرخ رشد نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها کاهش داشته است که نشان می دهد نرخ رشد میانگین مجموع بدهیها نسبت به میانگین مجموع داراییها بیشتر بوده است. این شرکت با افزایش هزینه های تحقیق و توسعه، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و دریافت انواع گواهینامه های بین المللی تغییرات قابل محسوسی را در شاخصهای بهره وری داشته است بنحوی که تمامی شاخصهای محاسبه شده نظیر بهره وری کل، نیروی کار، سرمایه، مصارف، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار به قیمت ثابت و جاری رشد مثبت داشته اند. این شرکت پس از خصوصی سازی ضمن افزایش هزینه بازاریابی و تبلیغات سعی در جذب مشتریان جدید و معرفی شرکت در سطح بین المللی را داشته است. در معیار اشتغال و نیروی انسانی، مدیران شرکت تعداد متوسط کارکنان را ۵۹ درصد افزایش داده در حالیکه نسبت تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان بدون تغییر می باشد.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۹۰

نام شرکت: بیمه دانا

شیوه واگذاری: بورس

فعالیت اصلی شرکت: خدمات بیمه ای

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۰۶	۱۴۹	۴۱	۱۱۹	۱۳۶	۱۴
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۱۹	۱۸۱	۵۲	۱۳۶	۱۶۴	۲۰
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۱	۱۲۹	۶	۱۲۹	۱۲۱	-۶
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۲	۲۸	۱۳۸	۱۲	۲۸	۱۳۸
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۵۸	۴۸۷	۳۶	۳۹۶	۴۴۹	۱۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سهامی بیمه دانا از ادغام ۱۰ شرکت ملی شده در سال ۱۳۶۷ تاسیس گردید. طبق اساسنامه موضوع شرکت، فعالیت در کلیه رشته‌های بیمه‌ای می‌باشد. پیرو تصمیمات متخذه جهت انتقال سهام به بخش غیر دولتی، ۵۵ درصد سهام بیمه دانا در اوایل سال ۱۳۹۰ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت منتقل گردید.

ارزیابی عملکرد شرکت سهامی بیمه دانا نشان می‌دهد که مقایسه متوسط نرخ رشد شاخصها در ۳ سال پس از واگذاری در مقایسه با ۲ سال قبل از واگذاری در ۴ معیار اصلی مورد بررسی رشد مثبت داشته است. نرخ رشد مثبت سود سالانه، بازده داراییها و ارزش شرکت نشان می‌دهد که مدیران شرکت تمرکز خود را به کسب سود بیشتر از طریق فعالیتهای عملیاتی و خالص درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی معطوف نموده اند. کاهش نسبت بدهی و هزینه مالی به مجموع بدهیها نشان می‌دهد که مدیران شرکت تمایل به جذب منابع مالی از منابع داخلی شرکت و یا منابع حقوق صاحبان سهام را داشته و هزینه‌های مالی در سالهای پس از واگذاری روند نزولی داشته است. این شرکت متوسط تعداد کارکنان خود را پس از خصوصی‌سازی ۴ درصد افزایش داده بنحوی که استخدام کارکنان با سطح تحصیلی در مقطع کارشناسی و بالاتر نیز در حدود ۴ درصد رشد داشته است. متناسب با افزایش اشتغال کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر، هزینه سرانه آموزش در دوره مورد بررسی ۳۸ درصد کاهش نشان می‌دهد. شاخصهای بهره وری نشان می‌دهد که بهره وری کل، نیروی انسانی و رقابت پذیری نیروی کار نرخ رشد مثبت و بهره وری سرمایه و انرژی نرخ رشد منفی داشته اند. شرکت در سال ۱۳۹۲ از محل اندوخته‌های شرکت افزایش سرمایه داده است در ضمن جلسات هیات مدیره جهت شناسایی تهدیدات و حل موانع و استفاده از فرصتها، با استفاده از گزارشات واحد حسابرسی داخلی بطور مستمر در محل شرکت برگزار گردیده و گواهینامه ها و استانداردهای کیفیت و مدیریت نیز توسط شرکت اخذ گردیده است. بر حسب قیمتهای ثابت درآمد حاصل از ارائه خدمات و نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش در سالهای پس از واگذاری رشدی منفی داشته است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۴

شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: سیمان آرتا اردبیل

فعالیت اصلی شرکت: تولید سیمان

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۰۰	۱۷۰	۷۰	۱۱۷	۱۵۳	۳۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۲	۱۷۸	۴۷	۱۳۱	۱۶۹	۲۹
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۴	۱۴۶	۴۰	۱۰۴	۱۴۶	۴۰
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۷	۵۳	۶۶۶	۷	۵۳	۶۶۶
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۳	۵۴۷	۶۴	۳۵۹	۵۲۱	۴۵

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سیمان آهک اردبیل و آذرشهر در سال ۱۳۶۶ تاسیس و در سال ۱۳۸۹ به سیمان آرتا اردبیل تغییر نام داد. هدف از تاسیس شرکت نصب، راه اندازی و بهره برداری از کارخانجات سیمان و آهک و سایر مصالح و مواد ساختمانی و صنایع وابسته به آن می باشد. ۵۱ درصد از سهام این شرکت در اواخر سال ۱۳۸۳ به بخش خصوصی واگذار گردید. سرمایه شرکت پس از خصوصی سازی یک بار در سال ۱۳۸۹ از محل سود انباشته و اندوخته طرح توسعه افزایش یافته است. صورتهای مالی و شاخصهای محاسباتی نشان می‌دهد که وضعیت و عملکرد شرکت سیمان آرتا اردبیل پس از خصوصی سازی بر حسب قیمتهای ثابت بهبود یافته است بنحویکه اکثر شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس شامل سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، فروش خالص، نسبت صادرات به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش نرخ رشد مثبت داشته است. در طی دوره مورد بررسی هزینه مالی به مجموع بدهیها و نسبت بدهی شرکت نیز کاهش نشان می‌دهد.

در معیار اقتصادی و بهره وری، نرخ رشد شاخص بهره وری نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار این شرکت با کاهش متوسط ۱۷ درصدی تعداد کارکنان پس از خصوصی سازی، افزایش هزینه سرانه آموزش و افزایش ۲۸ درصدی در نسبت استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر به تعداد کل کارکنان مثبت بوده است. شاخصهای بهره وری سرمایه و انرژی نیز روند صعودی و مثبتی را نشان می دهد. محاسبه شاخصهای مندرج در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری، مدیران شرکت توانسته اند با استفاده از ابزارها و سیستمهای نوین مدیریتی و اخذ گواهینامه های استاندارد، ایمنی، بهداشت و کیفیت تولید، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و ایجاد واحد حسابرسی داخلی اقدامات موثری را در جهت ارتقاء شرکت انجام دهند. مدیران شرکت با تمرکز بر اهمیت تحقیق و توسعه، ضمن افزایش بودجه تحقیقاتی، بمنظور حفظ توان رقابتی شرکت نسبت هزینه بازار یابی و تبلیغات به فروش را نیز افزایش داده‌اند. در سنوات پس از واگذاری کاهش نسبت بدهی و هزینه های مالی شرکت در مقایسه با وضعیت شرکت قبل از واگذاری قابل ملاحظه بوده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران
فعالیت اصلی شرکت: تولید موتورهای دیزلی

سال واگذاری: ۱۳۹۰
شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۰۱	۱۵۴	۵۲	۱۱۵	۱۴۰	۲۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۶	۱۹۴	۸۲	۱۱۵	۱۸۵	۶۸
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۷۸	۱۲۲	۵۷	۷۸	۱۲۲	۵۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۳	۱۴	۱۵	۱۳	۱۴	۱۵
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۹۸	۴۸۴	۶۲	۳۲۱	۶۱	۴۴

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران بمنظور ایجاد کارخانه تولید موتورهای دیزلی در سال ۱۳۷۰ در اداره ثبت شرکتها بصورت سهامی خاص ثبت گردید. این شرکت در ابتدای تاسیس در پی مشارکت با شرکتهای مطرح در زمینه تولید موتورهای دیزلی بود که در نهایت قراردادی برای دریافت لیسانس منعقد نمود.

در اواخر سال ۱۳۸۹ مالکیت بیش از ۹۹ درصد سهام شرکت از طریق فرابورس به بخش خصوصی منتقل گردید. بمنظور ارزیابی عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی کلیه اطلاعات مورد نیاز فراهم و عملکرد آن در قالب ۴ معیار اصلی و ۲۶ زیر معیار مورد بررسی قرار گرفت. محاسبات نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی عملکرد بهتری داشته است. سود خالص، نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای ثابت و جاری از رشد مثبت و فروش خالص شرکت رشد منفی داشته اند. در دوره مورد مطالعه نسبت بدهی افزایش و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها کاهش داشته است. افزایش نسبت بدهی نشان می دهد که نرخ رشد بدهیها از نرخ رشد داراییها بیشتر بوده است. افزایش نسبت سود عملیاتی به فروش شرکت پس از خصوصی سازی نشان می دهد که مدیران شرکت ضمن بهبود فرآیند تولید، کسب سود را از طریق عملیات و فعالیتهای مرتبط متمرکز نموده اند. از بعد بهره وری، محاسبات نشان می دهد که افزایش ۲۷ درصدی تعداد کارکنان و رشد نسبت استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر نسبت به تعداد کل کارکنان بر شاخصهای بهره وری تاثیر معناداری داشته است. افزایش تعداد کارکنان از یکسو بهره وری نیروی کار را کاهش و از سوی دیگر شاخص رقابت پذیری نیروی کار را افزایش داده است. شاخصهای بهره وری کل، سرمایه و مصارف واسطه نیز پس از خصوصی سازی رشد مثبت داشته اند. شرکت صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران پس از خصوصی سازی جلسات هیات مدیره را بصورت مستمر برگزار نموده و هزینه بازاریابی و تبلیغات خود را در سنوات پس از واگذاری کاهش داده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: بازرسی مهندسی و صنعتی ایران
 فعالیت اصلی شرکت: بازرسی کالا
 سال واگذاری: ۱۳۸۴
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۵	۱۲۵	۹	۱۳۴	۱۰۶	-۲۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۳۶	۱۶۴	۲۱	۱۴۷	۱۵۳	۴
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۹	۱۳۱	۱۰	۱۲۹	۱۲۱	-۶
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۹	۲۶	۱۷۰	۹	۲۶	۱۷۰
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۷۹	۴۴۶	۱۸	۴۱۹	۴۰۶	-۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت بازرسی مهندسی و صنعتی ایران در سال ۱۳۶۵ تاسیس گردید. موضوع فعالیت اصلی شرکت ارائه خدمات بازرسی قبل از حمل کالا، خدمات بازرسی حین ساخت ماشین آلات و تجهیزات صنعتی و خدمات کیفیت و استاندارد می باشد. در اوایل سال ۱۳۸۴ بیش از ۹۹ درصد سهام شرکت با برگزاری مزایده به بخش خصوصی واگذار و مابقی سهام در قالب سهام ترجیحی به کارکنان شرکت واگذار گردید.

صورت‌های مالی و محاسبه شاخصها بمنظور مقایسه عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که نرخ رشد شاخصهای محاسبه شده در معیار مالی و بورس نظیر سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، درآمد حاصل از ارائه خدمات و نسبت سود عملیاتی به فروش به قیمت ثابت منفی بوده است ولی نسبت خالص درآمد و هزینه های غیر عملیاتی به فروش و ارزش ویژه رشد مثبت داشته است. نسبت بدهی شرکت پس از خصوصی سازی کاهش نشان می دهد که بیانگر کاهش مجموع بدهی شرکت در مقابل مجموع داراییها می باشد.

در معیار اقتصادی و بهره وری، نرخ رشد اکثر شاخصهای بهره وری منفی می باشد. تعداد کارکنان شرکت در دوران پس از واگذاری ۲۴ درصد رشد مثبت و نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان و هزینه سرانه آموزشی رشد منفی داشته است. تاثیر تغییرات اعمال شده از سوی مدیران در معیار اشتغال و نیروی انسانی در رشد منفی شاخصهای بهره وری شرکت منعکس گردیده است. شاخصهای بهره وری کل، نیروی انسانی و رقابت پذیری نیروی کار که مستقیماً به کمیت و کیفیت نیروی انسانی مرتبط می باشند تاثیر منفی گذاشته است. محاسبات نشان می دهد که شاخصهای بهره وری سرمایه و انرژی در سنوات پس از خصوصی سازی رشد مثبت داشته است. این شرکت در سال ۱۳۸۲ و همچنین در سال ۱۳۸۹ از محل مطالبات حال شده افزایش سرمایه داده است.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری شرکت بازرسی مهندسی و صنعتی ایران ضمن برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، گواهینامه‌های تایید صلاحیت بازرسی و خدمات مشاوره ای را در نیز طی سالهای پس از واگذاری دریافت نموده است. وجود رقبای معتبر و متخصص در بازرسی کالاها مهمترین تهدید و افزایش تبلیغات و ورود به بازارهای جدید بهترین راهکار عملی و فرصت برای رشد و توسعه شرکت معرفی شده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پاتله
فعالیت اصلی شرکت: تولید سازه های فلزی و مخازن
سال واگذاری: ۱۳۸۵
شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۴	۱۶۱	۷۱	۸۲	۱۷۳	۱۱۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۴	۱۹۶	۸۸	۱۰۸	۱۹۲	۷۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۳	۹۷	-۶	۱۰۳	۹۷	-۶
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۷	-	۰	۷	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۰۱	۴۶۱	۵۳	۲۹۳	۴۶۹	۵۹

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پاتله در سال ۱۳۵۵ بمنظور ساخت، نصب و فروش انواع سازه‌ها و تجهیزات فلزی کارخانجات مختلف نظیر پالایشگاهها، نیروگاهها، صنایع شیمیایی، پتروشیمی، فولاد، صنایع معدنی و پروژه های عمرانی و صنعتی تاسیس گردید. در اجرای قانون سیاستهای کلی اصل ۴۴ حدود ۸۵ درصد سهام این شرکت در اواخر سال ۱۳۸۵ از طریق مزایده به بخش خصوصی واگذار گردید.

بررسی و تحلیل صورتهای مالی نشان می دهد که شرکت پاتله پیش از واگذاری زیان ده بوده و این روند در ۲ سال اول پس از واگذاری متوقف و سپس مجدداً زیان ده گردیده است. پس از واگذاری نرخ رشد شاخصهای بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت سود عملیاتی به فروش، فروش خالص و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینههای غیرعملیاتی به فروش مثبت و نرخ رشد ارزش ویژه منفی می‌باشد. با توجه به زیان دهی شرکت، بازده حقوق صاحبان سهام و بازده داراییهای شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی منفی بوده است. در دوران مورد مطالعه، متوسط نسبت سود عملیاتی به فروش و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش منفی و نرخ رشد آن مثبت بوده است. نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها کاهش و نسبت بدهی شرکت افزایش یافته است.

در معیار اقتصادی و بهره وری به قیمت ثابت و جاری اکثر شاخصهای بهره وری رشد مثبت داشته است. با وجود کاهش ۱۲ درصدی در تعداد نیروی کار و افزایش به همین نسبت در نسبت استخدام افراد تحصیلکرده با مدرک کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان نرخ رشد شاخصهای بهره وری کل، نیروی کار، سرمایه، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار مثبت بوده است. این شرکت پس از خصوصی سازی در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری عملکرد ضعیفی داشته است.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۹

نام شرکت: بازرگانی پتروشیمی

شیوه واگذاری: مزایده

فعالیت اصلی شرکت: بازرگانی محصولات پتروشیمی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۱	۱۷۹	۹۷	۱۰۰	۱۷۰	۷۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۱۱	۱۸۹	۶۹	۱۱۸	۱۸۲	۵۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۸	۱۲۲	-۴	۱۳۷	۱۱۳	-۱۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۷	۲۷	۲۵۶	۷	۲۷	۲۵۶
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۷	۵۱۸	۵۳	۳۶۳	۴۹۲	۳۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت بازرگانی پتروشیمی بعنوان شرکت اصلی در سال ۱۳۶۹ در ایران ثبت گردید که عمده فعالیت آن خدماتی و بازرگانی می‌باشد. این شرکت دارای شرکتهای فرعی متعددی می باشد که معروف ترین آنها بازرگانی پتروشیمی انگلستان، اینتراکم، بازرگانی پتروشیمی امارات، بازرگانی پتروشیمی شانگهای و ... می باشد. ۱۰۰ درصد سهام این شرکت در مالکیت شرکت ملی صنایع پتروشیمی قرار داشت که در اواخر سال ۱۳۸۸ بیش از ۵۲ درصد و مابقی سهام را نیز در طی سالهای ۹۲ تا ۱۳۹۳ در قالب سهام صنایع پتروشیمی خلیج فارس به بخش خصوصی واگذار نمود.

محاسبات نشان می‌دهد که شرکت بازرگانی پتروشیمی پس از خصوصی‌سازی عملکرد بهتری نسبت به قبل از خصوصی‌سازی داشته است بنحوی که رشد سود خالص، بازده داراییها، نسبت سود عملیاتی به فروش، درآمد خالص از ارائه خدمات و نسبت صادرات به فروش به قیمتهای جاری و ثابت مثبت ولی نرخ رشد نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش و بازده حقوق صاحبان سهام منفی بوده است. نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها افزایش و نسبت بدهی شرکت کاهش نشان می‌دهد. بعبارتی افزایش نرخ رشد میانگین هزینه مالی به میانگین مجموع بدهیها بیشتر بوده است. در معیار اقتصادی و بهره وری این شرکت با افزایش هزینه‌های بازاریابی و تبلیغات، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و اخذ گواهینامه‌های مدیریت تغییرات قابل محسوسی را در شاخصهای بهره وری داشته است بنحوی که تمامی شاخصهای محاسبه شده نظیر بهره وری کل، نیروی کار، سرمایه، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار به قیمت ثابت و جاری رشد مثبت داشته‌اند.

در معیار اشتغال و نیروی انسانی این شرکت پس از خصوصی‌سازی با افزایش ۰/۹ درصدی در تعداد کارکنان و تغییر ترکیب نیروی کار از طریق افزایش ۵ درصدی در نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی بالاتر نسبت به تعداد کل کارکنان عملکرد مناسبی نداشته است. کاهش هزینه سرانه آموزشی نیز از نقاط ضعف مدیریتی شرکت محسوب می گردد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: تولید تجهیزات سنگین - هپکو
 فعالیت اصلی شرکت: طراحی، تولید، ساخت، مونتاژ ماشین آلات سنگین راه سازی
 سال واگذاری: ۱۳۸۶
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۸۶	۱۱۴	-۳۹	۲۱۱	۸۹	-۵۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۳	۱۳۷	-۱۶	۱۶۹	۱۳۱	-۲۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۹	۹۱	-۱۶	۱۰۹	۹۱	-۱۶
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۵	۶۷	۱۲۴۷	۵	۶۷	۱۲۴۷
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۶۳	۴۰۹	-۱۲	۴۹۴	۳۷۸	-۲۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت تولید تجهیزات سنگین - هپکو در سال ۱۳۵۱ برای ساخت، تولید و مونتاژ ماشین آلات سنگین ویژه راهسازی، کشاورزی و صنعتی و ساخت قطعات و تجهیزات بصورت سهامی خاص تاسیس گردید. در اواخر سال ۱۳۸۵ حدود ۶۱ درصد از سهام این شرکت به بخش خصوصی واگذار گردید. آخرین افزایش سرمایه شرکت قبل از خصوصی در سال ۱۳۸۴ از محل مطالبات و آورده نقدی سهامداران صورت گرفت و پس از خصوصی سازی مدیران شرکت بمنظور خروج از مفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت دوبار از محل سایر اندوخته ها و مازاد تجدید ارزیابی مبادرت به افزایش سرمایه نموده اند.

شرکت هپکو یکی از شرکتهای مطرح در گروه ماشین آلات و تجهیزات در کشور می باشد. این شرکت تا اواخر سال ۱۳۸۷ سودده بوده اما دو سال پس از واگذاری شرکت به بخش خصوصی زیان ده گردیده است. مطالعات و آمارها نشان می دهد که شرکت در سالهای اولیه واگذاری عملکرد قابل قبولی داشته است اما در روند بلند مدت عملکرد مناسبی نشان نمی دهد. شرکت یاد شده در معیار مالی و بورس ضعیفترین عملکرد را در مقایسه با سایر معیارها داشته است. فروش خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش و سایر شاخصها رشد منفی داشته و در مقابل نرخ رشد نسبت منابع درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش مثبت بوده است. نیاز مالی شرکت در سالهای پس از واگذاری و عدم تزریق منابع مالی از سوی صاحبان سهام، منجر به اخذ تسهیلات از منابع بانکی و سایر تامین کنندگان منابع مالی گردید که این عامل سبب رشد اندک نسبت بدهی شرکت و رشد قابل توجه نسبت هزینه های مالی به مجموع بدهیها شده است. در معیار اقتصادی و بهره وری به قیمت ثابت اکثر شاخصهای بهره وری شرکت رشد منفی داشته اند. مدیران شرکت علیرغم کاهش ۱۹ درصدی تعداد کارکنان و استخدام بیشتر تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی پایین تر نسبت به تعداد کل کارکنان نتوانستند مانع روند نزولی شاخصهای بهره وری کل، نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار گردند. این شرکت با تولید محصولات جدید برای بخش کشاورزی، افزایش هزینه های بازاریابی و تبلیغات و اخذ گواهینامه های کیفیت و تولید نتوانست موفقیتی در افزایش سهم خود در بازارهای داخلی و یا خارجی کسب نماید.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۸
شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: بانک صادرات
فعالیت اصلی شرکت: بانکداری

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۹	۱۴۶	۴۷	۱۱۳	۱۳۲	۱۶
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۰	۱۴۰	-۱۳	۱۶۸	۱۳۲	-۲۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۶	۱۵۴	۶۱	۹۶	۱۵۴	۶۱
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۴۰	-	۰	۴۰	-
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۳۵۵	۴۸۰	۳۵	۳۷۷	۴۵۸	۲۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

بانک صادرات ایران در سال ۱۳۳۱ با نام بانک صادرات و معادن تاسیس و در سال ۱۳۴۲ کلمه معدن از نام بانک حذف و بانک صادرات ایران با نامی جدید در صنعت بانکداری مشغول فعالیت گردید. بانک صادرات ایران در سال ۱۳۵۸ به موجب قانون ملی شدن بانکها، دولتی شد. طبق اساسنامه، موضوع فعالیت بانک صادرات ایران انجام کلیه عملیات و معاملات بانکی می باشد. با شروع برنامه خصوصی سازی در کشور، ۴۰ درصد سهام این بانک در سال ۱۳۸۷ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و ۲۴/۵ درصد نیز از اوایل سال ۱۳۸۸ به بخش غیر دولتی واگذار گردید. بانک صادرات از بدو تاسیس تاکنون در چندین نوبت از محل سود انباشته، تجدید ارزیابی دارایی ها و آورده نقدی افزایش سرمایه داده است.

معیارهای محاسبه شده جهت بررسی وضعیت بانک صادرات ایران قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که در مجموع ۴ معیار اصلی عملکرد قابل توجهی نداشته است. در معیار مالی و بورس میانگین سود خالص سالانه، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، درآمد حاصل از ارائه خدمات و نسبت سود عملیاتی به فروش در ۳ سال پس از خصوصی سازی به قیمت ثابت و جاری مثبت بوده است. نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیهای بانک پس از خصوصی سازی نیز افزایش یافته است.

محاسبات نشان می دهد که بانک صادرات ایران در شاخصهای بهره وری عملکرد موفق نبوده است. افزایش ۴ درصدی تعداد کارکنان، افزایش سرانه هزینه آموزش و افزایش تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان تأثیری بر افزایش بهره وری کل نداشته است بنحوی که بهره وری کل، انرژی و شاخص رقابت پذیری نیروی کار پس از خصوصی سازی نرخ رشد منفی داشته اند. در مقابل شاخص بهره وری نیروی انسانی و سرمایه نرخ رشد مثبت داشته اند.

بانک صادرات ایران ضمن برگزاری مستمر جلسات هیات مدیره، واحد حسابرسی داخلی را نیز بمنظور شناسایی نقاط ضعف و قوت و دریافت گزارشات مورد نیاز راه اندازی نموده است. این بانک در سنوات پس از خصوصی سازی گواهینامه های کیفیت و مدیریت خلاق را نیز دریافت نموده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: بانک تجارت

سال واگذاری: ۱۳۸۹

فعالیت اصلی شرکت: بانکداری

شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۹	۱۵۶	۵۹	۱۱۳	۱۴۲	۲۵
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۲۲	۱۷۸	۴۶	۱۳۱	۱۶۹	۲۹
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۸	۱۰۲	۳	۹۹	۱۰۱	۳
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۸	۸۷	۳۹۶	۱۸	۸۷	۳۹۶
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۷	۵۲۳	۵۵	۳۶۱	۴۹۹	۳۸

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

بانک تجارت در سال ۱۳۸۵ از ادغام بانکهای ایران و خاورمیانه، اعتبارات ایران و ... و شرکتهای شهریار، ایرانیان، کار و ... تاسیس گردید. موضوع اصلی فعالیت بانک طبق اساسنامه افتتاح و نگهداری انواع سپرده های قرض الحسنه، پس انداز و سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت و بلند مدت، اعطای تسهیلات مالی و اعتباری می باشد. با شروع برنامه خصوصی سازی در کشور، ۴۰ درصد سهام این بانک در سال ۱۳۸۷ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و ۲۰ درصد سهام نیز طی سالهای ۸۸ تا ۱۳۹۰ به بخش غیر دولتی واگذار گردید. بانک تجارت پس از خصوصی سازی دوبار در سالهای ۸۹ و ۱۳۹۰ از محل مطالبات حال شده، سود انباشته و سود تقسیم نشده افزایش سرمایه داده است.

عملکرد بانک تجارت پس از خصوصی با استناد به صورتهای مالی و محاسبات نشان می دهد که در مجموع ۴ معیار اصلی عملکرد قابل قبولی داشته است. در معیار مالی و بورس میانگین سود خالص سالانه، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، ارزش ویژه و نسبت درآمد و هزینه های غیر عملیاتی به فروش در سالهای قبل از خصوصی سازی به قیمت ثابت و جاری مثبت بوده است. نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیهای بانک در مدت مورد بررسی کاهش نشان می دهد و بیانگر روند نزولی بدهیها و هزینه مالی جهت تامین منابع مالی می باشد. نکته قابل اهمیت در شاخصهای بانک نشان می دهد که نرخ رشد نسبت سود عملیاتی به فروش در سنوات پس از خصوصی سازی منفی بوده است که می تواند سودآوری و عملکرد این بانک را در آینده تحت تاثیر خود قرار دهد.

در معیار اشتغال و نیروی انسانی بانک تجارت ۴/۷ درصد تعداد کارکنان خود را کاهش و ۴۰ درصد تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان را افزایش داده است. تغییر ترکیب نیروی انسانی و بکارگیری سیستمهای نوین مدیریتی موجب روند صعودی و مثبت شاخصهای بهره وری گردد بنحوی که اکثر شاخصهای مورد بررسی در معیار اقتصاد و بهره وری نرخ رشد مثبت داشته اند. بانک تجارت ضمن ایجاد واحد حسابرسی داخلی، جلسات هیات مدیره را بطور مستمر برگزار نموده و گواهینامه های مدیریت مالی، تایید توانمندی در ایفای تعهدات مالی و کیفیت را اخذ نموده است. این بانک با ایجاد واحد تحقیق و توسعه و صرف هزینه های بازاریابی و تبلیغات سعی در حفظ توان رقابتی خود را دارد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: مهندسی برق مشانیر

سال واگذاری: ۱۳۹۰

فعالیت اصلی شرکت: مهندسین مشاور برق

شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۰	۱۴۵	۳۱	۱۲۳	۱۳۲	۷
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۵۰	۱۵۰	۱	۱۵۵	۱۴۵	-۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۳۵	۱۱۵	-۱۵	۱۴۱	۱۰۹	-۲۳
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۴	۱۳	-۷	۱۴	۱۳	-۷
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۴۰۹	۴۲۳	۳	۴۳۳	۳۹۹	-۸

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت خدمات مهندسی آب و برق در سال ۱۳۵۰ جهت انجام خدمات مشاوره ای و مهندسی در صنایع برق و آب شروع بکار نمود. در سال ۱۳۵۹ بنا به ضرورت زمانی جهت ایجاد واحدهای جداگانه برای آب و برق، شرکت خدمات مهندسی برق - مشانیر با تغییر نام شرکت مذکور برای ارائه کلیه خدمات مهندسی، مشاوره و پیمانکاری طرحها و پروژه های مربوط به گروه انرژی و مهندسی نفت و گاز و سایر صنایع تاسیس گردید. با اجرای قانون سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی حدود ۴۲ درصد از سهام شرکت در سال ۱۳۸۵ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و ۵۴ درصد سهام نیز در فرابورس به بخش خصوصی واگذار گردید.

صورتیهای مالی و محاسبه شاخصها بمنظور مقایسه عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که نرخ رشد شاخصهای محاسبه شده در معیار مالی و بورس نظیر سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت صادرات به فروش و نسبت خالص درآمد و هزینه های غیر عملیاتی به فروش به قیمت ثابت مثبت و نسبت سود عملیاتی به فروش و درآمد حاصل از ارائه خدمات رشد منفی داشته است. نسبت بدهی شرکت پس از خصوصی سازی افزایش نشان می دهد که بیانگر افزایش مجموع بدهی شرکت در مقابل مجموع داراییها می باشد. متوسط این نسبت پس از خصوصی سازی در حدود ۰/۶۹ می باشد.

در معیار اقتصادی و بهره وری، اکثر شاخصهای بهره وری شرکت منفی می باشد. تعداد کارکنان شرکت در دوران پس از خصوصی سازی ۱۵ درصد رشد منفی و نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به کل کارکنان ۰/۹ درصد رشد مثبت و هزینه سرانه آموزشی ۵۹ درصد رشد منفی داشته است که اثرات و نتایج ترکیب نیروی انسانی نتوانسته بر عملکرد شرکت در شاخصهای بهره وری شرکت اثر مثبت بگذارد. بگونه ای که شاخصهای بهره وری کل، نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار که مستقیماً به کمیت و کیفیت نیروی انسانی مرتبط می باشد، پس از خصوصی سازی رشد منفی داشته اند.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری شرکت مهندسی برق مشانیر گواهینامه های مدیریت و خدمات مشاوره ای را در طی سالهای پس از واگذاری دریافت نموده است. هزینه تحقیق و توسعه شرکت در سالهای پس از واگذاری به نسبت هزینه های کل کاهش نشان می دهد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: مهندسین مشاور صنعتی ایران
 فعالیت اصلی شرکت: خدمات مهندسی و مشاوره‌ای
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۴۵	۹۵	-۳۴	۱۵۶	۸۴	-۴۶
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۵	۱۳۵	-۱۸	۱۷۹	۱۲۱	-۳۳
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۳	۱۲۷	۴	۱۲۸	۱۲۲	-۵
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۵	-	۰	۱۵	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۳۳	۳۷۲	-۱۴	۴۶۳	۳۴۲	-۲۶

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت مهندسین مشاور صنعتی ایران در سال ۱۳۵۹ بصورت سهامی خاص تاسیس گردید. طبق اساسنامه عمده فعالیت شرکت ارائه خدمات مشاوره‌ای، مطالعات فنی و اقتصادی، طراحی و مهندسی، نصب و راه اندازی و نظارت بر فعالیتهای معدنی، صنعتی، پتروشیمی و نفت و گاز می باشد. در اوایل سال ۱۳۸۹ حدود ۹۵ درصد سهام این شرکت از طریق مزایده به بخش خصوصی واگذار گردید.

صورت‌های مالی و محاسبه شاخصها نشان می دهد که شرکت مهندسین مشاور صنعتی ایران قبل از واگذاری به بخش خصوصی از نظر کسب درآمد و سود خالص روند رو به رشدی را طی نموده است. این شرکت در ابتدای سال واگذاری با زیان عملیاتی مواجه و در طی سالهای بعد این روند ادامه داشته است. در معیار مالی و بورس اکثر شاخصهای محاسباتی نظیر سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، درآمد حاصل از ارائه خدمات و نسبت سود عملیاتی به فروش به قیمت ثابت منفی بوده و در مقابل نسبت بدهی شرکت پس از خصوصی سازی افزایش یافته است که مبین افزایش مجموع بدهیها در مقابل مجموع داراییهای شرکت می باشد.

در معیار اقتصادی و بهره وری همانند معیار مالی و بورس شرکت وضعیت مناسبی ندارد. شاخصهای بهره وری کل، نیروی کار، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار نرخ رشد منفی را نشان می دهند. تعداد کارکنان شرکت در دوران پس از خصوصی سازی ۵ درصد و نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به کل کارکنان نیز ۵ درصد رشد داشته اند اما هزینه سرانه آموزشی شرکت در خلاف جهت رشد منفی داشته است. نرخ رشد منفی شاخصهای بهره وری نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار بیانگر عدم اتخاذ سیاستهای مناسب، علی الخصوص در معیار اشتغال و نیروی انسانی و تاثیر این معیار بر معیار اقتصادی و بهره وری را نشان می دهد.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری، جلسات مستمر هیات مدیره در محل شرکت مهندسین مشاور صنعتی ایران برگزار گردیده ولی صاحبان شرکت در اخذ گواهینامه های کیفیت و صلاحیت خدمات مشاور عملکرد مناسبی نداشته‌اند.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: بازرسی کیفیت و استاندارد ایران
 فعالیت اصلی شرکت: شرکت بازرسی و اجرای استاندارد
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۷۳	۸۲	-۵۳	۱۸۳	۷۲	-۶۱
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۵	۱۳۵	-۱۸	۱۸۳	۱۱۷	-۳۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۴	۱۰۶	۱۴	۹۴	۱۰۶	۱۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۱۵	-	۰	۱۵	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۳۲	۳۳۸	-۲۱	۴۶۰	۳۱۰	-۳۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران در سال ۱۳۶۸ بصورت سهامی خاص تاسیس و این شرکت در اواخر سال ۱۳۸۹ به اشخاص حقوقی واگذار گردید. عمده فعالیت شرکت یاد شده انتقال تکنولوژی، مشاوره، نظارت، بازرسی و اجرای استانداردها بمنظور ارتقاء کیفیت محصولات تولیدی، سطح علمی و فنی کارکنان و ایجاد ارتباط و همکاری با موسسات و سازمانهای ذیربط صنعتی بمنظور تدوین استانداردهای مورد نیاز در کلیه زمینه های مرتبط با صنایع نفت و گاز، پتروشیمی و سایر صنایع می باشد. پس از واگذاری سهام این شرکت و بمنظور ارزیابی عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی، صورتهای مالی شرکت بررسی و شاخصهای مورد نظر محاسبه گردیده است. شاخصهای محاسبه شده نشان می‌دهد که در معیار مالی و بورس نظیر سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت سود عملیاتی به فروش و نسبت خالص درآمدها و هزینههای غیرعملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای ثابت منفی بوده است ولی درآمد حاصل از ارائه خدمات رشد مثبت ۴ درصدی داشته است. نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیهای شرکت پس از خصوصی سازی نیز افزایش نشان می‌دهد که بیانگر افزایش هزینههای مالی و مجموع بدهی شرکت در مقابل مجموع داراییها می باشد.

در معیار اقتصادی و بهره‌وری، اکثر شاخصهای بهره‌وری شرکت منفی می باشد. تعداد کارکنان شرکت در دوران پس از خصوصی سازی ۲۷ درصد رشد مثبت و نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به کل کارکنان ۱۸ درصد رشد منفی داشته است. نرخ رشد منفی شاخص دانش مداری و افزایش تعداد کارکنان اثرات خود را در معیار اقتصادی و بهره‌وری منعکس نموده است. شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی انسانی، سرمایه، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار که تحت تاثیر کمیت و کیفیت نیروی انسانی و مدیران شرکت می باشد، در سنوات پس از واگذاری منفی شده‌اند.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری شرکت بازرسی کیفیت استاندارد ایران گواهینامه های متعدد داخلی و خارجی را جهت بهبود عملکرد و ارتقاء کیفیت محصول اخذ نموده و جلسات مستمر هیات مدیره خود را برگزار می نماید.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: کشت و صنعت جیرفت
 فعالیت اصلی شرکت: کشاورزی و دامپروری
 سال واگذاری: ۱۳۸۹
 شیوه واگذاری: فرابورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۵۶	۱۸۴	۲۳۱	۶۹	۱۷۱	۱۴۹
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۴۰	۱۶۰	۱۴	۱۴۹	۱۵۱	۱
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۷	۱۲۳	-۳	۱۳۶	۱۱۴	-۱۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۴	۱۳۱	۸۰۲	۱۴	۱۳۱	۸۰۲
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۳۷	۵۹۸	۷۷	۳۶۸	۵۶۷	۵۳

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت کشت و صنعت جیرفت در راستای سیاستهای عمرانی کشور در سال ۱۳۵۲ بمنظور انجام عملیات کشاورزی، دامداری، ایجاد صنایع و فرآورده های کشاورزی، دامی و احیای اراضی به منظور کشت نباتات تاسیس گردید. در راستای سیاستهای خصوصی سازی در کشور، حدود ۹۶ درصد سهام این شرکت در اوایل سال ۱۳۸۹ از طریق فرابورس به اتحادیه های تعاونی روستایی و کشاورزی ایران، صندوق بازنشستگی بانکها و کارکنان آن شرکت منتقل شد.

ارزیابی شرکت کشت و صنعت جیرفت با استناد به صورتهای مالی شرکت در قبل و بعد از خصوصی سازی نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی به مراتب عملکرد بهتری نسبت به قبل از خصوصی سازی داشته است بنحوی که نرخ رشد سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت خالص هزینه ها و درآمدهای غیر عملیاتی به فروش و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای جاری و ثابت مثبت بوده است. نسبت جاری شرکت نشان می دهد که نرخ رشد متوسط مجموع بدهیهای شرکت در سالهای پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی کاهش یافته است. این نسبت در حدود ۰/۱۸ می باشد.

در معیار اقتصادی و بهره وری شرکت کشت و صنعت جیرفت با کاهش ۲۴ درصدی در تعداد کارکنان و افزایش ۴۶ درصدی در تعداد افراد تحصیلکرده با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر توانسته است بهره وری نیروی کار و شاخص رقابت پذیری نیروی کار شرکت را افزایش دهد. محاسبات نشان می دهد که شاخص بهره وری کل، سرمایه نرخ رشد مثبت و شاخص بهره وری انرژی پس از خصوصی سازی رشد منفی داشته است. این شرکت ضمن ایجاد واحد حسابرسی داخلی، جلسات هیات مدیره را جهت رفع موانع و مشکلات بطور مستمر برگزار نموده و توانسته است با خرید ماشین آلات جدید و راه اندازی سیستم آبیاری تحت فشار ضمن مکانیزاسیون نمودن مراحل تولید در زمینه تولید محصولات جدید نیز موفق عمل نماید. کاهش هزینه سرانه آموزشی و هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه ها از نکات منفی عملکرد مدیران شرکت محسوب می گردد که نیاز به بازنگری مجدد دارد. مهمترین مشکلات و تهدیدها از نظر مدیران شرکت کاهش منابع آب زیر زمینی، گسترش بیماریهای خطرناک و عدم تناسب بین افزایش هزینه های تولید و افزایش قیمت محصولات تولید شده و تولید محصول در سیستم های گلخانه ای و تربیت نیروهای متخصص و کارآزموده در بخش کشاورزی را بهترین راهکار برون رفت از مشکلات عنوان نموده اند.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۹

شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: مخابرات ایران

فعالیت اصلی شرکت: ارائه خدمات مخابراتی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۵	۱۴۰	۲۲	۱۳۰	۱۲۵	۳-
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۳۷	۱۶۳	۱۹	۱۴۵	۱۵۵	۶
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۳	۹۷	-۵	۱۰۳	۹۷	-۵
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۸	۱۲۷	۶۰۸	۱۸	۱۲۷	۶۰۸
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۷۳	۵۲۷	۴۱	۳۹۶	۵۰۴	۲۸

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت مخابرات ایران در سال ۱۳۵۰ در راستای ایجاد و بهره برداری شبکه های مخابراتی و هرگونه فعالیت مربوط به حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات تاسیس و متعاقب آن در سال ۱۳۷۳ شرکتهای سهامی مخابرات استانها جهت انجام فعالیتهای مربوط به امور تلفن ثابت به استانها ایجاد گردید. در حال حاضر گروه شامل شرکت مخابرات ایران و شرکتهای فرعی آن شامل مخابرات استانها و شرکت ارتباطات سیار می باشد. پیرو تصمیمات متخذه جهت انتقال سهام شرکت مخابرات ایران به بخش خصوصی، ۲۰ درصد سهام در سال ۱۳۸۶ به شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت و ۵۰ درصد به علاوه یک سهم نیز در نیمه دوم سال ۱۳۸۸ به بخش خصوصی منتقل گردید.

عملکرد شرکت مخابرات با استناد به صورتهای مالی و محاسبه شاخصهای مورد مطالعه نشان می دهد که نرخ رشد سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان و نسبت خالص درآمد ها و هزینه های غیر عملیاتی به فروش مثبت و نسبت سود عملیاتی به فروش و درآمد حاصل از ارائه خدمات بر حسب قیمتهای ثابت رشد منفی داشته اند. نسبت بدهی و نسبت هزینه های مالی به مجموع بدهیها نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی تمایل به جذب منابع مالی از سایر منابع علی الخصوص از منابع خارج از شرکت داشته و سهامداران نقشی در تامین سرمایه از منابع مالی خود نداشته اند. در معیار اقتصادی و بهره وری عملکرد شرکت مخابرات ایران پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی رشد قابل ملاحظه ای نداشته است. این شرکت علیرغم کاهش ۹ درصدی در متوسط تعداد کارکنان و تغییر ترکیب کارکنان (رشد ۷ درصدی در نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان) نتوانسته شاخصهای بهره وری را مثبت نماید. محاسبات نشان می دهد که نرخ رشد شاخصهای بهره وری کل، نیروی کار و سرمایه مثبت و نرخ رشد شاخصهای رقابت پذیری نیروی کار و انرژی منفی بوده است. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری مدیران شرکت با ایجاد واحد حسابرسی داخلی و برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، هزینه های تحقیقاتی شرکت را کاهش و در مقابل هزینه بازاریابی و تبلیغاتی را افزایش داده است. این شرکت پس از واگذاری توانسته با اصلاح ساختار تشکیلاتی و بکارگیری تکنولوژی و فناوریهای پیشرفته موفق به ارائه خدمات جدید و قابل رقابت در حوزه ارتباطات گردد. عملکرد شرکت مخابرات ایران در این حوزه نشان می دهد که شرکت در افق بلند مدت در پی دستیابی به هدف کسب سهم بیشتر در بازار و ارائه خدماتی قابل رقابت با سایر رقبای دارد. از نگاه مدیران شرکت دخالت دولت و دستگاههای قانون گذار جهت تعیین نرخ تعرفه ها مهمترین مشکل و لغو انحصار پهنای باند و رعایت استقلال شرکت در قالب قانون تجارت از مهمترین پیشنهادات عنوان گردیده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: تحقیق و گسترش صنایع معدنی پارس کانی
 فعالیت اصلی شرکت: امور مشاوره، تحقیقات، پیمانکاری و سرمایه گذاری در صنایع معدنی
 سال واگذاری: ۱۳۸۶
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۵۵	۱۰۰	-۳۵	۱۵۸	۹۷	-۳۸
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۶۰	۱۴۰	-۱۲	۱۶۴	۱۳۶	-۱۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۳	۹۷	-۵	۱۰۳	۹۷	-۵
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۰	۵۲	-	۰	۵۲	-
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۴۱۸	۳۸۹	-۶	۴۲۵	۳۸۲	-۱۰

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت تحقیق و توسعه صنعت سنگین طوس در سال ۱۳۷۰ تاسیس و در سال ۱۳۷۸ به شرکت تحقیق و گسترش صنایع معدنی پارس کانی تغییر نام داد. این شرکت بمنظور انجام تحقیقات علمی و صنعتی، طراحی و مهندسی در زمینه صنایع معدنی، سرمایه گذاری و ایجاد کارخانجات صنعتی و معدنی ایجاد و بیش از ۷۶ درصد سهام این شرکت در اوایل سال ۱۳۸۶ از طریق مزایده به اشخاص غیر دولتی واگذار گردید.

صورت‌های مالی قبل و پس از واگذاری نشان می‌دهد که ۱ سال قبل از واگذاری شرکت زیان ده بوده و در اکثر سالهای پس از انتقال به بخش خصوصی این روند ادامه داشته است. نرخ رشد شاخصهای محاسبه شده در معیار مالی و بورس نظیر سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت سود عملیاتی به فروش و نسبت خالص درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش به قیمت ثابت منفی و فروش و ارزش ویژه رشد مثبت داشته است. نسبت بدهی شرکت پس از خصوصی سازی افزایش و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها کاهش نشان می‌دهد.

در معیار اقتصادی و بهره‌وری، نرخ رشد شاخصهای بهره‌وری کل، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار منفی و بهره‌وری نیروی کار و سرمایه مثبت بوده است. در سالهای پس از واگذاری نرخ رشد تعداد متوسط کارکنان ۶ درصد و نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان نیز ۲/۴ درصد کاهش داشته است. کاهش نیروی انسانی از یکسو و بکارگیری کارکنان با مدارک تحصیلی پایین تر بدون صرف هزینه آموزش از سوی دیگر تاثیری در بهبود شاخصهای بهره‌وری شرکت نداشته است. این شرکت یکبار در سال ۱۳۹۰ پس از خصوصی سازی از محل مطالبات حال شده افزایش سرمایه داده است.

در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری شرکت تحقیق و گسترش صنایع معدنی پارس کانی در سالهای پس از واگذاری توانسته است به دانش فنی استحصال طلا از خاکهای سولفورده دست یابد. دستیابی شرکت به دانش فنی استحصال طلا از اقدامات مهم مدیریتی و نقطه اتکاء شرکت در آینده محسوب می‌گردد. محاسبات نشان می‌دهد که مدیران شرکت در سایر شاخصهای مورد بررسی عملکرد موفقی نداشته‌اند.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پیمانکاری عمومی صنایع فولاد گسترش
 فعالیت اصلی شرکت: پیمانکاری، مدیریت و اجرای طرحهای صنعتی و عمرانی
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۸۷	۱۶۸	۹۳	۹۷	۱۵۸	۶۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۷	۱۹۳	۷۹	۱۱۳	۱۸۷	۶۵
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۷	۱۴۳	۳۳	۱۱۵	۱۳۵	۱۷
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۵	۶۵	۳۲۷	۱۵	۶۵	۳۲۷
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۳۱۶	۵۶۹	۷۹	۳۴۰	۵۴۵	۶۰

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سهامی حمل و نقل داخلی ایران در سال ۱۳۳۶ تاسیس و در سال ۱۳۵۱ نوع شرکت از سهامی خاص به شرکت با مسئولیت محدود تغییر پیدا کرد. در سال ۱۳۶۲ مجمع عمومی موافقت نمود که نام شرکت به شهاب یدک تغییر نماید. پیش از واگذاری شرکت به بخش خصوصی مجدداً بر اساس تصمیمات مجمع عمومی در سال ۱۳۸۱ نوع شرکت به سهامی خاص و نام شرکت به پیمانکاری عمومی صنایع فولاد گسترش تغییر یافت. طبق اساسنامه فعالیت شرکت، پیمانکاری طرحهای صنعتی و عمرانی در داخل و خارج از کشور در قالب صنایع فولاد و معدنی، مدیریت، طراحی، مهندسی و ساخت از مرحله مقدماتی تا مرحله تحویل به کارفرما می باشد. ۹۵ درصد سهام این شرکت در اواخر ۱۳۸۶ از طریق مزایده به اشخاص حقوقی واگذار گردید. پس از واگذاری شرکت به بخش خصوصی بمنظور گسترش زمینه فعالیت و کسب سهم بیشتری از بازار، فعالیت در امور پیمانکاری، مدیریت و اجرای طرحهای صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و نیروگاهی شامل تولید و انتقال نیرو و خطوط انتقال برق، بهینه سازی خطوط تولید و کسب و انتقال تکنولوژی به فعالیتهای شرکت اضافه گردید. بمنظور ارزیابی عملکرد شرکت قبل و بعد از خصوصی سازی کلیه اطلاعات مورد نیاز فراهم و عملکرد آن در قالب ۴ معیار اصلی و ۲۶ زیر معیار مورد بررسی قرار گرفت. محاسبات نشان می دهد که شرکت پس از خصوصی سازی عملکرد بهتری داشته است. در سالهای ۸۴ تا ۱۳۸۵ شرکت بدون فعالیت و زیان ده بوده و در سال ۱۳۸۶ از محل درآمدهای غیر عملیاتی که عمدتاً ناشی از فروش داراییها ثابت بوده سود خالص کسب نموده است. صورتهای مالی شرکت و محاسبات صورت پذیرفته حاکی از نرخ رشد مثبت سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، فروش خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش بر حسب قیمتهای ثابت و جاری می باشد و نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها در دوره مورد مطالعه نیز افزایش داشته است که حاکی از تامین منابع مالی از طریق دریافت تسهیلات و افزایش بدهیهای شرکت می باشد. رشد نسبت سود عملیاتی به فروش در سنوات پس از واگذاری نشان می دهد که مدیران شرکت بر کسب سود از طریق عملیات و فعالیتهای مرتبط تمرکز داشته اند. در شاخصهای بهره وری، محاسبات نشان می دهد که افزایش ۱۰۳ درصدی تعداد کارکنان، کاهش ۱/۵ درصدی استخدام کارکنان با مدارک تحصیلی بالاتر و کاهش هزینه سرانه آموزش شاخص بهره وری کار را افزایش و شاخص رقابت پذیری نیروی کار را کاهش داده است. سایر شاخصهای بهره وری شامل بهره وری کل، سرمایه و انرژی نیز رشد مثبت داشته اند. برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، اخذ گواهینامه های کیفیت، ارائه خدمات جدید از نکات مثبت و کاهش هزینه های بازاریابی و تبلیغات از نکات ضعف مدیریت پس از خصوصی سازی می باشد.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: گسترش صنایع ریلی ایران
 فعالیت اصلی شرکت: طراحی، تولید، مونتاژ و بازسازی انواع لوکوموتیو
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: مزایده

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۷۸	۱۷۷	۱۲۷	۸۸	۱۶۷	۹۰
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۷۸	۲۲۲	۱۸۵	۸۵	۲۱۵	۱۵۴
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۹۷	۱۰۳	۶	۹۷	۱۰۳	۶
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۹	۶۱	۲۱۱	۱۹	۶۱	۲۱۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۲۷۲	۵۶۳	۱۰۷	۲۸۹	۵۴۶	۸۹

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

بنیاد صنعتی اسفراین بصورت شرکت سهامی خاص در سال ۱۳۵۴ تاسیس و نام شرکت پس از چندین بار تغییر نهایتاً به شرکت گسترش صنایع ریلی ایران تغییر یافت. عمده فعالیت شرکت طبق اساسنامه طراحی، تولید، مونتاژ و بازسازی انواع لوکوموتیو، سیستمهای کنترل خطوط ریلی واگنهای بین شهری، مترو و حمل و نقل می باشد. سرمایه این شرکت در سال ۱۳۸۶ از محل آورده نقدی، مطالبات حال شده و مازاد تجدید ارزیابی افزایش یافته است. ۹۵ درصد سهام این شرکت در اوایل سال ۱۳۸۷ به بخش خصوصی واگذار گردید. شرکت گسترش صنایع ریلی ایران پیش از واگذاری عملکرد مناسبی نداشته است ولی پس از واگذاری وضعیت مالی شرکت با استناد به صورتهای مالی بهبود یافته است. محاسبات نشان می دهد که شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس بیشترین افزایش را در مقایسه با سایر معیارها داشته و نشان می دهد که نرخ رشد سود خالص، فروش محصولات، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها و نسبت سود عملیاتی به فروش رشد مثبت داشته اند. نرخ رشد نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها نشان می دهد که صاحبان شرکت تمایل به جذب منابع مالی از طریق دریافت تسهیلات و یا شرکاء تجاری خود دارند.

وضعیت شرکت در معیار اقتصادی و بهره‌وری نشان می دهد که نرخ رشد اکثر شاخصهای بهره‌وری مثبت می باشد. مدیران شرکت با عدم تغییر متوسط تعداد کارکنان و افزایش ۲۶ درصدی نسبت نیروی کار با تحصیلات کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان توانسته اند که نرخ رشد مثبت شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی کار، انرژی، سرمایه و رقابت پذیری نیروی کار را حفظ نمایند. تولید محصولات جدید، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و اخذ گواهینامه های استاندارد و کیفیت از مراجع ذیصلاح در افزایش بهره‌وری شرکت موثر بوده اند.

از نگاه مدیران مستهلک شدن ماشین الات و زمانبر بودن تهیه و تامین قطعات از خارج از کشور مهمترین نقاط ضعف، وجود نیروهای کار ماهر و کارآزموده و تولید محصولات با کیفیت در سطح استانداردهای جهانی مهمترین نقاط قوت، واردات بی رویه و کاهش اجرای طرحهای عمرانی و توسعه ای مهمترین محدودیت و تولید کننده انحصاری در کشور و ورود به بازارهای جهانی از طریق شرکت اعطا کننده برند از مهمترین فرصتهای پیش روی شرکت معرفی شده است.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: فولاد مبارکه اصفهان
 فعالیت اصلی شرکت: بهره برداری از کارخانه فولادسازی مجتمع فولاد مبارکه
 سال واگذاری: ۱۳۸۷
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۶	۱۳۹	۲۱	۱۳۱	۱۲۴	-۶
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۵۵	۱۴۵	-۷	۱۶۴	۱۳۶	-۱۷
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۱۵	۱۳۵	۱۸	۱۲۶	۱۲۴	-۱
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۰	۱۴۰	۱۲۸۵	۱۰	۱۴۰	۱۲۸۵
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۹۶	۵۵۹	۴۱	۴۳۱	۵۲۴	۲۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت فولاد مبارکه اصفهان در سال ۱۳۶۹ با هدف بهره برداری از کارخانه فولادسازی مجتمع فولاد مبارکه تاسیس گردید. با آغاز برنامه خصوصی سازی در کشور، ۳۰ درصد سهام این شرکت در طی سالهای ۸۵ تا ۱۳۸۶ به سهام عدالت و ۲۰ درصد سهام نیز در سال ۱۳۸۷ به بخش خصوصی واگذار گردیده است. این شرکت پس از واگذاری یکبار از محل آورده نقدی شرکا، مطالبات حال شده و سود انباشته سرمایه خود را افزایش داده است.

شرکت فولاد مبارکه اصفهان یکی از شرکتهای مطرح در گروه فلزات اساسی در کشور می باشد. اطلاعات مالی نشان می دهد که در دوران قبل و بعد از خصوصی سازی شرکت سودده بوده ولی روند آن نسبت به قبل از خصوصی کاهنده بوده است. عملکرد شرکت در معیار مالی و بورس با استناد به صورتهای مالی بر حسب قیمتهای ثابت نشان می دهد که فروش خالص، بازده داراییها، سود خالص و نسبت سود عملیاتی به فروش نرخ رشد منفی و بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینههای غیرعملیاتی به فروش رشد مثبت داشته است. نیاز مالی شرکت در سالهای پس از واگذاری و عدم تزریق منابع مالی از سوی صاحبان سهام، منجر به اخذ تسهیلات از منابع بانکی و سایر تامین کنندگان منابع مالی گردید که این عامل سبب رشد اندک نسبت بدهی شرکت و رشد قابل توجه نسبت هزینه های مالی به مجموع بدهیها شده است. در معیار اقتصادی و بهره وری به قیمت ثابت اکثر شاخصهای بهره وری شرکت رشد منفی داشته اند. علیرغم کاهش ۱۵ درصدی تعداد کارکنان، استخدام بیشتر تعداد کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر نسبت به تعداد کل کارکنان و کاهش سرانه آموزش، نرخ رشد شاخصهای بهره وری کل، سرمایه، نیروی کار، انرژی و رقابت پذیری نیروی کار منفی بوده است. این شرکت با بکارگیری تکنولوژی جدید در خط تولید و ارائه محصولات جدید برای صنایع مختلف، افزایش نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش و تحقیق و توسعه به کل هزینه در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری عملکرد قابل چشمگیری داشته است. فولاد مبارکه اصفهان پس از خصوصی سازی با وجود اخذ انواع گواهینامه های کیفیت، مدیریت و تولید، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و ایجاد واحد حسابرسی داخلی توانسته موفقیتی در افزایش سهم خود در بازارهای داخلی و یا خارجی کسب نماید.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۹۰

شیوه واگذاری: بورس

نام شرکت: پالایش نفت بندرعباس

فعالیت اصلی شرکت: تولید فرآوردهای نفتی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۶۴	۱۹۱	۱۹۸	۸۴	۱۷۱	۱۰۲
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۰۵	۱۹۵	۸۴	۱۱۴	۱۸۶	۶۴
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۷	۱۲۳	-۴	۱۳۴	۱۱۶	-۱۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۳۱	۲۴	-۲۱	۳۱	۲۴	-۲۱
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۲۷	۵۳۳	۶۳	۳۶۳	۴۹۷	۳۷

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پالایش نفت بندرعباس از سال ۱۳۷۵ با تغییر نام شرکت ملی گاز مایع ایران ایجاد گردید لیکن هیچگونه فعالیتی در قالب شخصیت حقوقی تا اواخر سال ۱۳۷۷ نداشته است. این شرکت بمنظور احداث، راه اندازی و بهره برداری از کارخانجات صنعتی جهت تولید و بازاریابی محصولات نفتی و شیمیایی، انجام عملیات پالایش و فرآورش نفت خام و سایر هیدرو کربورها ایجاد گردید. پیرو تصمیمات متخذه جهت واگذاری سهام این شرکت، حدود ۴۰ درصد سهام در طی سالهای ۸۶ تا ۱۳۸۸ به شرکتهای سرمایه‌گذاری سهام عدالت و حدود ۴۳ درصد به بخش غیر دولتی واگذار گردید.

بررسیهای آماری نشان می دهد که شرکت پالایش نفت بندرعباس پس از خصوصی سازی به مراتب عملکرد بهتری نسبت به قبل از خصوصی سازی داشته است. سود خالص، بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت سود عملیاتی به فروش، فروش خالص و نسبت خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش پس از خصوصی سازی به قیمت ثابت و جاری از رشد مثبت برخوردار بوده است و در مقابل نسبت بدهی افزایش و نسبت هزینه بهره به مجموع بدهیها کاهش داشته است. در معیار اقتصادی و بهره‌وری کاهش ۸ درصدی تعداد کارکنان (از متوسط ۱۲۳۰ به ۱۱۳۰ نفر)، افزایش ۴۰ درصدی نسبت استخدام و بکارگیری افراد با مدرک تحصیلی بالاتر به تعداد کل کارکنان و کاهش هزینه سرانه آموزش، رشد اکثر شاخصهای بهره وری را به همراه داشته است. در مجموع نرخ رشد شاخصهای بهره‌وری کل، نیروی کار، انرژی، سرمایه و رقابت پذیری نیروی کار پس از خصوصی سازی مثبت بوده است.

در معیار اشتغال و نیروی انسانی کاهش هزینه سرانه آموزش نکته ضعف مدیریتی شرکت محسوب می‌گردد در مقابل سیاست بکارگیری کارکنان با مدرک تحصیلی بالاتر در مقایسه با کاهش تعداد کارکنان رشد قابل چشمگیری داشته است. مدیران شرکت در سالهای پس از واگذاری گواهینامه‌های استاندارد و کیفیت تولید متعددی را از مراجع ذیصلاح اخذ نموده و جلسات مستمر هیات مدیره را نیز برگزار نموده اند. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری کاهش نسبت هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه و نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش از نقاط ضعف عملکردی مدیران شرکت محسوب می گردد.

۱- مشخصات شرکت:

سال واگذاری: ۱۳۸۴

نام شرکت: سیمان هرمزگان

شیوه واگذاری: بورس

فعالیت اصلی شرکت: تولید انواع سیمان و مصالح ساختمانی

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۱۱۴	۱۵۶	۳۸	۱۳۱	۱۳۹	۶
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۳۴	۱۶۶	۱۸	۱۴۳	۱۵۷	۱۰
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۰۹	۱۴۱	۲۹	۱۱۵	۱۳۵	۱۸
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۵	۳۵	۶۰۳	۵	۳۵	۶۰۳
جمع امتیاز		۱۰۰۰	۳۶۲	۴۹۸	۳۸	۳۹۴	۴۶۶	۱۸

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت سیمان هرمزگان در سال ۱۳۶۱ بمنظور ایجاد کارخانجات تولید سیمان و صنایع وابسته به آن، اکتشاف، استخراج و بهره برداری از کلیه معادن مورد نیاز تاسیس گردید. در اجرای برنامه خصوصی سازی جهت انتقال سهام شرکتهای دولتی به بخش خصوصی، ۵۱ درصد سهام شرکت در اوایل سال ۱۳۸۴ از طریق بورس به بخش غیر دولتی واگذار گردید. این شرکت پس از واگذاری به بخش خصوصی در سال ۱۳۸۸ از محل سود انباشته سرمایه خود را افزایش داده است.

بمنظور بررسی و مقایسه وضعیت و عملکرد شرکت سیمان هرمزگان قبل و بعد از خصوصی سازی، صورتهای مالی و شاخصهای محاسباتی نشان می دهد که سود خالص، بازده داراییها، حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش نرخ رشد مثبت و نسبت صادرات به فروش، بازده حقوق صاحبان سهام، فروش خالص و نسبت درآمدها و هزینههای غیرعملیاتی به فروش بر حسب قیمت ثابت نرخ رشد منفی داشته است. در دوره مورد مطالعه، نسبت بدهی و نسبت هزینه مالی به مجموع بدهیها نیز افزایش یافته است. شاخصهای بهره وری نیروی کار و رقابت پذیری نیروی کار این شرکت با افزایش اندک متوسط تعداد کارکنان، کاهش ۶ درصدی نسبت تعداد کارکنان افراد تحصیلکرده با مدرک کارشناسی و بالاتر به تعداد کل کارکنان و کاهش هزینه سرانه آموزش نرخ رشد منفی و شاخصهای بهره وری کل، سرمایه و انرژی نرخ رشد مثبت داشته است. شرکت در سالهای پس از واگذاری بر حسب قیمتهای ثابت در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری، نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش عملکرد مثبت داشته است. نسبت هزینه بازاریابی و تبلیغات به فروش دارای نرخ رشد مثبت بوده است. مدیران شرکت توانسته‌اند با استفاده از ابزارها و سیستمهای نوین مدیریتی و اخذ گواهینامه‌های استانداردها و کیفیت تولید، برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره و ایجاد واحد حسابرسی داخلی اقدامات عملی و سازنده جهت ارتقاء شرکت پس از خصوصی سازی بکار گرفته‌اند.

۱- مشخصات شرکت:

نام شرکت: پالایش نفت اصفهان
 فعالیت اصلی شرکت: تولید فرآورده‌های نفتی
 سال واگذاری: ۱۳۹۰
 شیوه واگذاری: بورس

۲- ارزیابی عملکرد شرکت در سالهای قبل و بعد از واگذاری:

ردیف	معیارهای ارزیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده (قیمت ثابت)		درصد تغییر	امتیاز کسب شده (قیمت جاری)		درصد تغییر
			قبل از واگذاری	پس از واگذاری		قبل از واگذاری	پس از واگذاری	
۱	معیار مالی و بورس	۳۰۰	۹۶	۱۴۴	۵۰	۱۱۲	۱۲۸	۱۴
۲	معیار اقتصادی و بهره‌وری	۳۰۰	۱۴۲	۱۵۸	۱۱	۱۵۱	۱۴۹	-۲
۳	معیار اشتغال و نیروی انسانی	۲۵۰	۱۲۷	۱۲۳	-۳	۱۳۵	۱۱۵	-۱۴
۴	معیار مدیریت فرآیند و نوآوری	۱۵۰	۱۳	۲۲	۷۷	۱۳	۲۲	۷۷
	جمع امتیاز	۱۰۰۰	۳۷۸	۴۴۷	۱۸	۴۱۱	۴۱۴	۱

۳- تحلیل وضعیت شاخصهای شرکت:

شرکت پالایش نفت اصفهان در سال ۱۳۷۷ بعنوان شرکت فرعی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران بمنظور انجام عملیات پالایش و فرآورش نفت خام و سایر هیدروکربورها، ساخت فرآورده‌های نفتی و سایر مشتقات تاسیس گردید. ۴۰ درصد سهام این شرکت در طی سالهای ۸۶ تا ۱۳۹۰ به سهام عدالت و ۱۹ درصد سهام نیز از سال ۸۸ تا ۱۳۹۰ به بخش خصوصی واگذار گردیده است.

شاخصها و معیارهای مورد بررسی نشان می دهد که پس از واگذاری کل سهام شرکت به شرکتهای سرمایه‌گذاری سهام عدالت و بخش خصوصی عملکرد قابل قبولی نداشته و اکثر شاخصهای مورد بررسی در معیار مالی و بورس بر حسب قیمت جاری و ثابت رشد قابل توجهی نداشته‌اند. شاخصهای سود خالص، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده داراییها، فروش خالص و نسبت خالص درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی به فروش رشد مثبت و ارزش ویژه یا حقوق صاحبان سهام و نسبت سود عملیاتی به فروش نرخ رشد منفی داشته است. نسبت بدهی شرکت در سالهای پس از واگذاری با کاهش رشد در حدود ۵۴/۰ درصد می باشد.

شاخصهای بهره‌وری محاسبه شده بر اساس اطلاعات مندرج در صورتهای مالی و مقایسه قبل و بعد از خصوصی‌سازی نشان می‌دهد که بهره‌وری کل شرکت به قیمت ثابت تغییری نداشته است. هر چند تمهیداتی جهت افزایش بهره‌وری نیروی کار و شاخص رقابت پذیری نیروی کار از طریق کاهش متوسط رشد ۹ درصدی در تعداد کارکنان، افزایش ۵۸ درصدی استخدام افراد شاغل با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر به تعداد کل کارکنان و کاهش هزینه سرانه آموزش صورت گرفته است، ولی عملکرد شرکت نشان می‌دهد که تأثیری بر افزایش شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار نداشته است. شاخصهای بهره‌وری سرمایه، نیروی کار نرخ رشد مثبت و شاخصهای رقابت‌پذیری نیروی کار و انرژی نرخ رشد منفی داشته‌اند. در معیار مدیریت فرآیند و نوآوری مدیران شرکت ضمن برگزاری جلسات مستمر هیات مدیره، گواهینامه‌های کیفیت و تولید را از شرکتهای معتبر داخلی و خارجی اخذ نموده است. نرخ رشد نسبت هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه‌های شرکت پس از خصوصی‌سازی نیز منفی بوده است.

فصل پنجم:

نتایج ارزیابی عملکرد شرکتهای واگذار شده

فصل پنجم: نتایج ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده

در فصل چهارم گزارش حاضر، وضعیت مالی، اقتصادی و مدیریتی شرکت‌های دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای قبل و پس از واگذاری به قیمت‌های جاری و ثابت ارائه و دلایل تغییرات وضعیت آنها در سطح اطلاعات موجود، مورد تحلیل قرار گرفت. به عبارت دیگر در بخش گذشته عملکرد شرکت‌های واگذار شده به بخش غیردولتی در شرایط مدیریت و مالکیت دولتی، یعنی در سالهای قبل از واگذاری با شرایط مدیریت و مالکیت غیردولتی، یعنی پس از واگذاری در قالب معیارهای مختلف مورد بررسی، اندازه‌گیری، سنجش، مقایسه تطبیقی و تحلیلی قرار گرفت و به برخی از علل مترتب بر آنها اشاره گردید.

در این بخش از گزارش عملکرد شرکت‌های واگذار شده از ابعاد مختلف با هم مقایسه، طبقه‌بندی و تحلیل خواهد شد. برای مقایسه بهتر عملکرد شرکت‌های واگذار شده، شرکتها از نظر اندازه بنگاه اقتصادی، میزان سرمایه، سال واگذاری، نحوه واگذاری و بخش فعالیت طبقه‌بندی و سپس امتیاز قبل و بعد از واگذاری شرکتها مقایسه می‌گردد. در ادامه شرکت‌های ارزیابی شده را به تفکیک ۴ معیار اصلی طبقه‌بندی و در خاتمه شرکتها بر اساس امتیازات کسب شده رتبه‌بندی خواهند شد.

۱-۵- بررسی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک اندازه بنگاه اقتصادی

چنانچه اندازه یا شرکت دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی برحسب تعداد کارکنان شاغل آن در زمان قبل از واگذاری تعریف گردد، در آن صورت نتایج حاصل از بررسی صورت گرفته به تفکیک تعداد کارکنان شرکت‌های واگذاری شده نشان می‌دهد که نتایج واگذاریها در مورد شرکت‌های کوچک و متوسط به مراتب بهتر از شرکت‌های بزرگ و کلان بوده است. به عبارت دیگر شرکت‌های متوسط که تعداد کارکنان شاغل آنها بین ۵۱ تا ۵۰۰ نفر بوده پس از واگذاری دارای عملکرد بهتری نسبت به سایر شرکتها می‌باشند.

طبقه‌بندی شرکت‌های دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی را به تفکیک شرکت‌های کوچک، متوسط، بزرگ و کلان براساس تعداد کارکنان در سالهای قبل و پس از واگذاری در جدول شماره ۱-۵ می‌توان ملاحظه نمود.

جدول ۱-۵- بررسی امتیاز شرکت‌های واگذار شده بر اساس تفکیک تعداد کارکنان در شرایط قبل از واگذاری

تعداد کارکنان	تعداد شرکت	بر حسب قیمت‌های جاری			بر حسب قیمت‌های ثابت		
		میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات	میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۵۰ نفر یا کمتر	۷	۳۴۸	۴۴۶	۲۸	۳۶۲	۴۳۲	۱۹
بین ۵۱ تا ۵۰۰ نفر	۳۰	۳۵۸	۴۷۵	۳۳	۳۷۹	۴۵۴	۲۰
بین ۵۰۱ تا ۲۵۰۰ نفر	۱۶	۳۸۸	۴۶۸	۲۰	۴۱۵	۴۴۱	۶
بیشتر از ۲۵۰۰ نفر	۷	۳۸۵	۴۸۲	۲۵	۴۱۱	۴۵۷	۱۱

۲-۵- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک سرمایه

معیار دیگری که برای تحلیل های تطبیقی و تلفیقی شرکتهای دولتی واگذار شده مورد استفاده قرار گرفته است، میزان سرمایه ثبت شده شرکتهای مزبور در زمان قبل از واگذاری می باشد. نتایج حاصل از بررسی ها نشان می دهد نرخ رشد متوسط امتیازات کسب شده پس از واگذاری در مقایسه با قبل از واگذاری شرکتهایی که سرمایه ثبتی آنها 1000 میلیارد ریال و یا بالاتر است در مقایسه با سایر شرکتهای بیشتر بوده است. نتایج و یافته های مزبور را در جدول شماره ۲-۵ می توان ملاحظه نمود.

جدول ۲-۵- بررسی امتیاز شرکتهای واگذار شده بر اساس تفکیک میزان سرمایه در شرایط قبل از واگذاری

میزان سرمایه	تعداد شرکت	بر حسب قیمت های جاری			بر حسب قیمت های ثابت		
		میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات	میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
سرمایه کمتر از ۲۰ میلیارد ریال	۱۳	۳۷۸	۴۲۵	۱۳	۳۸۸	۴۱۴	۷
سرمایه ۲۰ تا ۱۰۰ میلیارد ریال	۱۵	۳۸۸	۴۴۲	۱۴	۴۱۱	۴۱۹	۲
سرمایه ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ میلیارد ریال	۱۸	۳۵۵	۴۸۵	۳۷	۳۸۰	۴۵۹	۲۱
سرمایه ۱۰۰۰ میلیارد ریال و بیشتر	۱۴	۳۵۵	۵۲۵	۴۸	۳۸۳	۴۹۷	۳۰

۳-۵- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی بر حسب سال واگذاری

قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اواخر سال ۱۳۸۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و پس از تایید مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۸۷ ابلاغ گردید. در این قسمت در نظر است تا عملکرد ۶۰ شرکت مورد بررسی در قالب دو زمان قبل و پس از ابلاغ قانون مزبور طبقه بندی و ارزیابی گردد. همانگونه که در جدول شماره ۳ ملاحظه می شود ۴۵ درصد شرکتهای مورد بررسی در سالهای قبل و ۵۵ درصد پس از ابلاغ قانون مورد اشاره از بخش دولتی به بخش غیردولتی واگذار شده است. درصد تغییرات میانگین قبل و پس از واگذاری شرکتهای واگذار شده قبل از ابلاغ قانون فوق با شرکتهای واگذار شده در سالهای پس از ابلاغ قانون را در جدول شماره ۳-۵ می توان ملاحظه نمود.

جدول ۳-۵- بررسی امتیاز شرکت‌های واگذار شده به تفکیک سال واگذاری در شرایط قبل و پس از واگذاری

سال واگذاری	تعداد شرکت	بر حسب قیمت‌های جاری			بر حسب قیمت‌های ثابت		
		میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات	میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
قبل از ابلاغ قانون	۲۷	۳۷۰	۴۷۸	۲۹	۳۹۲	۴۵۶	۱۶
پس از ابلاغ قانون	۳۳	۳۶۷	۴۶۴	۲۶	۳۸۹	۴۴۲	۱۴

۴-۵- بررسی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک نحوه واگذاری

یکی دیگر از طبقه‌بندی‌های صورت گرفته برای بررسی و تحلیل عملکرد شرکت‌های دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی، شیوه و نحوه واگذاری شرکتها به یکی از سه روش "بورس و فرا بورس"، "مزایده" و "مذاکره" بوده است که ارزیابی مزبور در جدول شماره ۴-۵ نشان داده شده است. همانطور که ملاحظه می‌شود میانگین امتیاز ارزیابی عملکرد شرکت‌هایی که به روش بورس و فرا بورس واگذار شده‌اند در سال‌های قبل از واگذاری بر حسب قیمت جاری برابر ۳۸۳ (از مجموع امتیاز ۱۰۰۰) بوده که در سال‌های پس از واگذاری به امتیاز ۴۷۲ افزایش یافته و معادل ۲۳ درصد بهبود یافته است. از سوی دیگر میانگین امتیاز شرکت‌هایی که به روش مزایده واگذار شده‌اند در سال‌های قبل از واگذاری برابر ۳۴۶ بوده که در سال‌های پس از واگذاری به امتیاز ۴۷۵ افزایش یافته و معادل ۳۷ درصد بهبود عملکرد داشته‌اند. ضمناً امتیاز شرکتی که به روش مذاکره واگذار شده است در سال‌های قبل از واگذاری برابر ۴۴۸ بوده که در سال‌های پس از واگذاری به امتیاز ۳۱۲ کاهش یافته است.

جدول ۴-۵- بررسی امتیاز شرکت‌های واگذار شده به تفکیک نوع واگذاری در شرایط قبل و پس از واگذاری

نحوه واگذاری	تعداد شرکت	بر حسب قیمت‌های جاری			بر حسب قیمت‌های ثابت		
		میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات	میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
فرا بورس و بورس	33	383	472	23	408	446	9
مزایده	26	346	475	37	364	457	25
مذاکره	1	448	312	-30	461	299	35

۵-۵- بررسی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک طبقه‌بندی فعالیت اقتصادی

بمنظور مقایسه ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده در یک بخش با سایر بخش‌های مختلف، بر حسب فعالیت اقتصادی نیز طبقه‌بندی گردیده‌اند. یکی از طبقه‌بندی‌های مرجع که کاربرد گسترده‌ای در ارائه گزارش‌ها و طرح‌های ملی دارد، طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی است. گستردگی طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی ایران در ۲۱ بخش توسط مرکز آمار ایران با توجه به تعداد اندک جامعه آماری، تجزیه و تحلیل داده‌های آماری را با تردید روبرو می‌نمود. لذا بر این اساس طبقه‌بندی شرکت‌ها در ۴ بخش صنعت و معدن، نفت و گاز و پتروشیمی، خدمات و کشاورزی صورت پذیرفته است. نتایج حاصل از بررسی حاضر نشان می‌دهد که از مجموع ۶۰ شرکت مورد بررسی، ۲۶ شرکت در بخش صنعت و معدن، ۸ شرکت در بخش نفت و گاز و پتروشیمی، ۲۴ شرکت در بخش خدمات و ۲ شرکت نیز در بخش

کشاورزی واگذار گردیده است. همانگونه که در جدول ۵-۵ ملاحظه می شود بخش کشاورزی با بیشترین رشد در رتبه اول و بخش خدمات با کمترین رشد بر حسب قیمتهای جاری و ثابت در رتبه آخر می باشند.

جدول ۵-۵- بررسی امتیاز شرکت های واگذار شده به تفکیک طبقه بندی اقتصادی در شرایط قبل و پس از واگذاری

فعالیت اقتصادی	تعداد شرکت	بر حسب قیمتهای جاری			بر حسب قیمتهای ثابت		
		میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات	میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
بخش کشاورزی	۲	۲۹۶	۵۷۲	۹۴	۳۲۰	۵۴۸	۷۱
بخش نفت و گاز و پتروشیمی	۸	۳۶۲	۴۹۳	۳۶	۳۹۰	۴۶۵	۱۹
بخش خدمات	۲۴	۳۷۲	۴۴۶	۲۰	۳۹۳	۴۲۵	۸
بخش صنعت و معدن	۲۶	۳۷۲	۴۷۸	۲۸	۳۹۳	۴۵۷	۱۶

۶-۵- بررسی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی به تفکیک وزارتخانه ذیربط

یک تفکیک دیگر طبقه بندی عملکرد شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی برحسب وزارتخانه واگذار کننده می باشد. لازم به توضیح است گرچه اکثریت واگذاریها توسط سازمان خصوصی سازی انجام گرفته ولی با اینحال وزارتخانه ها و سازمانهایی که مدیریت، مالکیت و تولید شرکتهای واگذار شده را عهده دار بوده اند در این طبقه بندی مورد توجه قرار گرفته است.

نتایج حاصل از بررسی حاضر نشان می دهد که از مجموع ۶۰ شرکت مورد بررسی ۵۲ درصد از زیر مجموعه وزارت صنعت، معدن و تجارت واگذار شده و وزارتخانه مزبور رتبه اول را در این زمینه احراز نموده و پس از آن وزارت نفت با ۲۳ درصد در رتبه دوم و وزارت راه و شهرسازی در رتبه سوم و سایر سازمانها در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. از منظر ارزیابی عملکرد شرکتهای در سالهای پس از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، شرکتهای واگذار شده زیرمجموعه وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، نفت، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و جهاد کشاورزی به ترتیب دارای عملکرد مثبت و متقابلاً شرکتهای واگذار شده زیرمجموعه وزارتخانه های راه و شهرسازی و ارتباطات و فناوری اطلاعات دارای عملکرد منفی در سالهای پس از واگذاری بوده اند. نتایج مزبور را در جدول شماره ۵-۶ می توان ملاحظه نمود.

جدول ۶-۵- بررسی امتیاز شرکت های واگذار شده توسط وزارتخانه های مختلف در شرایط قبل و پس از واگذاری

وزارتخانه	تعداد شرکت	بر حسب قیمتهای جاری			بر حسب قیمتهای ثابت		
		میانگین امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات	امتیاز قبل از واگذاری	میانگین امتیاز قبل از واگذاری	درصد تغییرات
صنعت، معدن و تجارت	۳۱	۳۶۵	۴۷۱	۳۶	۳۸۶	۴۵۰	۲۱
نفت	۱۴	۳۵۱	۴۹۲	۴۰	۳۷۶	۴۶۷	۲۴
شهرسازی و راه	۵	۴۰۰	۳۷۹	-۵	۴۱۵	۳۶۴	-۱۲
امور اقتصادی و دارایی	۳	۳۵۰	۴۹۷	۴۲	۳۷۸	۴۶۹	۲۴
نیرو	۲	۴۱۴	۴۸۷	۱۸	۴۴۲	۴۶۰	۴
جهاد کشاورزی	۳	۳۵۷	۴۸۵	۳۶	۳۷۹	۴۶۳	۲۲
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲	۴۵۳	۴۶۵	۳	۴۷۸	۴۴۰	-۸

۷-۵- رتبه‌بندی شرکتهای واگذار شده برحسب معیار

همانطور که در بخشهای قبلی گزارش حاضر اشاره شد شرکتهای دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی از چهار بعد و معیار "مالی و بورس"، "اقتصادی و بهره‌وری"، "اشتغال و منابع انسانی" و "مدیریت فرایند و نوآوری" مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته‌اند. نتایج حاصل از ارزیابی‌ها را می‌توان بر حسب قیمتهای جاری و ثابت در جداول زیر مشاهده نمود:

طبقه بندی شرکتهای ارزیابی شده از بعد مالی و بورس

شرح	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای جاری)	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای ثابت)
نرخ رشد بالاتر از ۳۰ درصد	۳۸	۲۵
نرخ رشد بین ۰ تا ۳۰ درصد	۷	۱۵
نرخ رشد منفی	۱۵	۲۰

طبقه بندی شرکتهای ارزیابی شده از بعد اقتصادی و بهره وری

شرح	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای جاری)	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای ثابت)
نرخ رشد بالاتر از ۳۰ درصد	۲۵	۱۸
نرخ رشد بین ۰ تا ۳۰ درصد	۱۳	۱۴
نرخ رشد منفی	۲۲	۲۸

طبقه بندی شرکتهای ارزیابی شده از بعد اشتغال و نیروی انسانی

شرح	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای جاری)	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای ثابت)
نرخ رشد بالاتر از ۳۰ درصد	۱۴	۲۱
نرخ رشد بین ۰ تا ۳۰ درصد	۱۹	۱۲
نرخ رشد منفی	۲۷	۳۷

طبقه بندی شرکتهای ارزیابی شده از بعد مدیریت فرآیند و نوآوری

شرح	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای جاری)	تعداد شرکت (بر حسب قیمتهای ثابت)
نرخ رشد بالاتر از ۳۰ درصد	۲۹	۲۹
نرخ رشد بین ۰ تا ۳۰ درصد	۲۶	۲۶
نرخ رشد منفی	۵	۵

۸-۵- رتبه بندی شرکتهای واگذار شده برحسب نرخ رشد معیارهای چهارگانه

در این قسمت شرکتهایی که عملکرد آنها در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در ۴ معیار مورد بررسی رشد مثبت داشته‌اند را بعنوان گروه اول ارزیابی نموده و این گروه از شرکتها را شرکتهای دارای رشد متوازن مثبت و هماهنگ نامگذاری می‌نماییم. اطلاعات مربوط به این گروه از شرکتها در جدول شماره ۷-۵ بر حسب قیمت جاری به شرح زیر درج شده است.

جدول ۷-۵- شرکت‌های دارای رشد متوازن مثبت در سالهای پس از واگذاری به قیمت جاری

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	نیرپارس	249	716	188
۲	بازرگانی پتروشیمی بین الملل	200	546	173
۳	پتروشیمی رازی	275	585	112
۴	گسترش صنایع ریلی ایران	272	563	107
۵	سیمان هگمتان	280	575	106
۶	تولید ادوات کشاورزی اراک	310	600	93
۷	پیمانکاری عمومی صنایع فولاد گسترش	316	569	79
۸	سیمان خوزستان	315	545	73
۹	سیمان آرتا اردبیل	333	547	64
۱۰	صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران	298	484	62
۱۱	پالایش نفت تبریز	348	542	56
۱۲	بانک تجارت	337	523	55
۱۳	پتروشیمی شیراز	377	563	49
۱۴	سیمان داراب	350	517	48
۱۵	تولید پمپهای بزرگ و توربین آبی	322	468	46
۱۶	صنایع تجهیزات نفت تهران	330	460	39
۱۷	سیمان هرمزگان	362	498	38
۱۸	بیمه دانا	358	487	36
۱۹	حقاری شمال	394	527	34
۲۰	بازرسی مهندسی و صنعتی ایران	379	446	18

در جدول شماره ۸-۵ شرکت‌های دارای رشد متوازن مثبت و هماهنگ بر حسب قیمت ثابت به شرح زیر آمده است:

جدول ۸-۵- شرکت‌های دارای رشد متوازن مثبت در سالهای پس از واگذاری به قیمت ثابت

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	نیرپارس	257	708	176
۲	بازرگانی پتروشیمی بین الملل	220	526	139
۳	پتروشیمی رازی	298	562	89
۴	گسترش صنایع ریلی ایران	289	546	89
۵	تولید ادوات کشاورزی اراک	321	589	83
۶	سیمان هگمتان	315	540	71
۷	پیمانکاری عمومی صنایع فولاد گسترش	340	545	60
۸	سیمان خوزستان	339	521	53
۹	سیمان آرتا اردبیل	359	521	45
۱۰	صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران	321	461	44
۱۱	بانک تجارت	361	499	38
۱۲	تولید پمپهای بزرگ و توربین آبی	350	440	26
۱۳	صنایع تجهیزات نفت تهران	353	437	24
۱۴	سیمان هرمزگان	394	466	18

گروه دوم شرکتهایی هستند که دارای رشد نامتوازن در ۴ معیار مورد بررسی بوده ولی در نهایت امتیازات کسب شده آن شرکت رشد مثبت داشته است. این گروه از شرکتها، شرکت‌های دارای رشد نامتوازن مثبت نامگذاری شده‌اند. اطلاعات شرکت‌های دارای رشد نامتوازن مثبت بر حسب قیمت جاری در جدول شماره ۹-۵ بشرح زیر آمده است:

جدول ۹-۵- شرکت‌های دارای رشد نامتوازن مثبت در سالهای پس از واگذاری به قیمت جاری

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	کشت و صنعت شهید رجائی	254	546	115
۲	گروه ملی صنعتی فولاد ایران	291	569	96
۳	کشت و صنعت جیرفت	337	598	77
۴	هلیکوپتری ایران	334	576	73
۵	گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی	298	464	64
۶	پالایش نفت بندرعباس	327	533	63
۷	نفت شیراز	330	520	58
۸	پاتله	301	461	53
۹	بازرگانی پتروشیمی	337	518	53
۱۰	خدمات انفورماتیک راهبر	308	454	47
۱۱	مخابرات ایران	373	527	41
۱۲	فولاد مبارکه اصفهان	396	559	41
۱۳	بانک صادرات	355	480	35
۱۴	حمل و نقل بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران	329	441	34
۱۵	صنایع سیمان دشتستان	395	530	34
۱۶	خیبر	325	422	31
۱۷	تأمین مواد معدنی صنایع فولاد	326	428	31
۱۸	گروه مپنا	419	551	31
۱۹	بین‌المللی توسعه و مهندسی پارس	354	416	18
۲۰	پالایش نفت اصفهان	378	447	18
۲۱	ملی صنایع مس ایران	369	421	15
۲۲	پایساز	415	455	9
۲۳	مهندسی برق مشانیر	409	423	3
۲۴	ریل ابریشم پارس	367	380	3

در جدول شماره ۱۰-۵ فهرست شرکت‌های دارای رشد نامتوازن مثبت بر حسب قیمت ثابت به شرح زیر درج شده است:

جدول ۱۰-۵- شرکت‌های دارای رشد نامتوازن مثبت در سالهای پس از واگذاری به قیمت ثابت

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	کشت و صنعت شهید رجائی	272	528	94
۲	گروه ملی صنعتی فولاد ایران	299	561	88
۳	پاتله	293	469	59
۴	کشت و صنعت جیرفت	368	567	53
۵	گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی	303	459	51
۶	هلیکوپتری ایران	364	546	50
۷	پالایش نفت شیراز	358	492	37
۸	پالایش نفت بندرعباس	363	497	37
۹	بازرگانی پتروشیمی	363	492	36
۱۰	خدمات انفورماتیک راهبر	325	437	34
۱۱	پالایش نفت تبریز	382	508	33
۱۲	پتروشیمی شیراز	406	534	32
۱۳	مخابرات ایران	396	504	28
۱۴	سیمان داراب	384	483	26
۱۵	حمل و نقل بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران	343	427	24
۱۶	بانک صادرات	377	458	21
۱۷	فولاد مبارکه اصفهان	431	524	21
۱۸	حفاری شمال	426	495	16
۱۹	گروه مپنا	450	520	15
۲۰	صنایع سیمان دشتستان	432	493	15
۲۱	خیبر	351	396	13
۲۲	بیمه دانا	396	449	13
۲۳	تأمین مواد معدنی صنایع فولاد	357	397	11
۲۴	بین‌المللی توسعه و مهندسی پارس	373	397	7
۲۵	پالایش نفت اصفهان	411	414	1

گروه سوم شرکتهایی هستند که دارای رشد نامتوازن در ۴ معیار مورد بررسی بوده ولی در نهایت امتیازات کسب شده آن شرکت رشد منفی داشته است. این گروه از شرکتهای شرکت‌های دارای رشد نامتوازن منفی نامگذاری شده‌اند. اطلاعات ۱۶ شرکت دارای رشد نامتوازن منفی بر حسب قیمت جاری در جدول شماره ۱۱-۵ بشرح زیر درج شده است:

جدول ۱۱-۵- شرکت‌های دارای رشد نامتوازن منفی در سالهای پس از واگذاری به قیمت جاری

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	توسعه راههای پارس	380	375	-1
۲	تحقیق و گسترش صنایع معدنی پارس کانی	418	389	-6
۳	پالایش نفت تهران	440	405	-8
۴	تولید تجهیزات سنگین - هپکو	463	409	-12
۵	مهندسین مشاور صنعتی ایران	433	372	-14
۶	موسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا	478	409	-15
۷	پتروشیمی ارومیه	420	356	-15
۸	شرکت سهامی خاص ایران ایرتور	476	389	-18
۹	بازرسی کیفیت و استاندارد ایران	432	338	-21
۱۰	کابل‌های مخابراتی شهید قندی	533	402	-24
۱۱	آلومینیوم ایران	464	333	-29
۱۲	راهبران پتروشیمی	450	312	-30
۱۳	خدمات مهندسی خط و ابنیه فنی راه آهن	448	312	-30
۱۴	صدرا امید چابهار	478	312	-35
۱۵	تولید سموم علف کش	480	310	-36
۱۶	ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران	560	322	-43

در جدول شماره ۱۲-۵ فهرست ۲۱ شرکت دارای رشد نامتوازن منفی بر حسب قیمت ثابت درج شده است:

جدول ۱۲-۵- شرکت‌های دارای رشد نامتوازن منفی در سالهای پس از واگذاری به قیمت ثابت

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	ملی صنایع مس ایران	398	392	-1
۲	ریل ابریشم پارس	381	366	-3
۳	پایساز	442	428	-3
۴	بازرسی مهندسی و صنعتی ایران	419	406	-3
۵	مهندسی برق مشانیر	433	399	-8
۶	تحقیق و گسترش صنایع معدنی پارس کانی	425	382	-10
۷	توسعه راههای پارس	403	352	-12
۸	موسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا	483	404	-16
۹	پالایش نفت تهران	471	374	-20
۱۰	پتروشیمی ارومیه	429	346	-20
۱۱	شرکت سهامی خاص ایران ایرتور	488	377	-23
۱۲	تولید تجهیزات سنگین - هپکو	494	378	-23
۱۳	مهندسین مشاور صنعتی ایران	463	342	-26
۱۴	صدرا امید چابهار	474	316	-33
۱۵	آلومینیوم ایران	477	320	-33
۱۶	کابل‌های مخابراتی شهید قندی	560	375	-33
۱۷	بازرسی کیفیت و استاندارد ایران	460	310	-33
۱۸	خدمات مهندسی خط و ابنیه فنی راه آهن	461	299	-35
۱۹	راهبران پتروشیمی	464	298	-36
۲۰	ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران	541	341	-37
۲۱	تولید سموم علف کش	497	293	-41

در یک جمع بندی بر حسب قیمت‌های جاری می‌توان اذعان نمود که:

الف- حدود ۳۳ درصد از شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در کلیه معیارهای مورد بررسی عملکرد مثبت داشته و به اهداف و انتظارات حاصل از خصوصی‌سازی پاسخ مساعد و مثبت داده‌اند.

ب- حدود ۴۰ درصد از شرکتهای دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در مجموع عملکرد مثبتی داشته و در اغلب معیارها به اهداف و انتظارات خصوصی‌سازی پاسخ مثبت داده‌اند.

ج- حدود ۲۷ درصد از شرکتهای دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در برخی از معیارهای چهارگانه رشد مثبت داشته ولی در نهایت از عملکرد ضعیف و منفی برخوردار شده و نتوانسته‌اند برخی از اهداف و انتظارات خصوصی‌سازی را برآورده نمایند.

در یک جمع بندی بر حسب قیمت‌های ثابت می‌توان اذعان نمود که:

الف- حدود ۲۳ درصد از شرکتهای واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در کلیه معیارهای مورد بررسی عملکرد مثبت داشته و به اهداف و انتظارات حاصل از خصوصی‌سازی پاسخ مساعد و مثبت داده‌اند.

ب- حدود ۴۲ درصد از شرکتهای دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در مجموع عملکرد مثبتی داشته و در اغلب معیارها به اهداف و انتظارات خصوصی‌سازی پاسخ مثبت داده‌اند. لیکن در برخی معیارها عملکرد مثبتی نداشته‌اند.

ج- حدود ۳۵ درصد از شرکتهای دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری در برخی از معیارهای چهارگانه رشد مثبت داشته ولی در نهایت از عملکرد ضعیف و منفی برخوردار شده و نتوانسته‌اند اغلب اهداف و انتظارات خصوصی‌سازی را برآورده نمایند.

۹-۵- رتبه بندی شرکتهای واگذار شده

در مجموع ۶۰ شرکت دولتی واگذار شده به بخش غیردولتی بر حسب قیمت‌های جاری، عملکرد ۴۴ شرکت (۷۳ درصد آنها) در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری مثبت بوده و گویای عملکرد بهتر می‌باشد. تفاوت عملکرد شرکتها از دامنه وسیع رشد ۱۸۸ درصد برای شرکت نیر پارس تا ۳ درصد برای شرکت های ریل ابریشم و برق مشانیر در تغییر بوده است. در نقطه مقابل شرکتهای دارای عملکرد مثبت در سالهای پس از واگذاری، شرکتهای دارای عملکرد منفی قرار می‌گیرند که تعداد آنها ۱۶ شرکت بر حسب قیمت‌های جاری (۲۷ درصد شرکتهای مورد بررسی) می‌باشند. بیشترین میزان عملکرد منفی این شرکتها در سالهای پس از واگذاری در مقایسه با سالهای قبل از واگذاری ۴۳- درصد مربوط به شرکت ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی می‌باشد. امتیازات کسب شده شرکتها قبل و

بعد از خصوصی سازی به همراه درصد تغییرات آنها در جدول شماره ۱۳-۵ ارایه شده است:

جدول ۱۳-۵- رتبه بندی شرکت های واگذار شده به قیمت جاری

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
۱	نیرپارس	249	716	188
۲	بازرگانی پتروشیمی بین الملل	200	546	173
۳	کشت و صنعت شهید رجائی	254	546	115
۴	پتروشیمی رازی	275	585	112
۵	گسترش صنایع ریلی ایران	272	563	107
۶	سیمان هگمتان	280	575	106
۷	گروه ملی صنعتی فولاد ایران	291	569	96
۸	تولید ادوات کشاورزی اراک	310	600	93
۹	پیمانکاری عمومی صنایع فولاد گسترش	316	569	79
۱۰	کشت و صنعت جیرفت	337	598	77
۱۱	سیمان خوزستان	315	545	73
۱۲	هلیکوپتری ایران	334	576	73
۱۳	سیمان آرتا اردبیل	333	547	64
۱۴	گسترش صنایع پایین دستی پتروشیمی	298	464	64
۱۵	پالایش نفت بندرعباس	327	533	63
۱۶	صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران	298	484	62
۱۷	نفت شیراز	330	520	58
۱۸	پالایش نفت تبریز	348	542	56
۱۹	بانک تجارت	337	523	55
۲۰	پاتله	301	461	53
۲۱	بازرگانی پتروشیمی	337	518	53
۲۲	پتروشیمی شیراز	377	563	49
۲۳	سیمان داراب	350	517	48
۲۴	خدمات انفورماتیک راهبر	308	454	47
25	تولید پمپهای بزرگ و توربین آبی	322	468	46
26	مخابرات ایران	373	527	41
27	فولاد مبارکه اصفهان	396	559	41
28	صنایع تجهیزات نفت تهران	330	460	39
29	سیمان هرمزگان	362	498	38
30	بیمه دانا	358	487	36

۵-۱۳- رتبه بندی شرکت های واگذار شده به قیمت جاری

ردیف	نام شرکت	امتیاز قبل از واگذاری	امتیاز پس از واگذاری	درصد تغییرات
31	بانک صادرات	355	480	35
32	حفاری شمال	394	527	34
33	حمل و نقل بین المللی جمهوری اسلامی ایران	329	441	34
34	صنایع سیمان دشتستان	395	530	34
35	خیبر	325	422	31
36	تأمین مواد معدنی صنایع فولاد	326	428	31
37	گروه مپنا	419	551	31
38	بازرسی مهندسی و صنعتی ایران	379	446	18
39	بین المللی توسعه و مهندسی پارس	354	416	18
40	پالایش نفت اصفهان	378	447	18
41	ملی صنایع مس ایران	369	421	15
42	پایساز	415	455	9
43	ریل ابریشم پارس	367	380	3
44	مهندسی برق مشانیر	409	423	3
۴۵	توسعه راههای پارس	380	375	-1
۴۶	تحقیق و گسترش صنایع معدنی پارس کانی	418	389	-6
۴۷	پالایش نفت تهران	440	405	-8
۴۸	تولید تجهیزات سنگین - هپکو	463	409	-12
۴۹	مهندسین مشاور صنعتی ایران	433	372	-14
۵۰	موسسه توسعه آموزشی و پژوهشی سینا	478	409	-15
۵۱	پتروشیمی ارومیه	420	355	-15
۵۲	شرکت سهامی خاص ایران ایرتور	476	389	-18
۵۳	بازرسی کیفیت و استاندارد ایران	432	338	-21
۵۴	کابلهای مخابراتی شهید قندی	533	402	-24
۵۵	آلومینیوم ایران	464	333	-29
۵۶	راهبران پتروشیمی	450	312	-30
۵۷	خدمات مهندسی خط و ابنیه فنی راه آهن	448	312	-30
۵۸	صدرا امید چابهار	478	312	-35
۵۹	تولید سموم علف کش	480	310	-36
۶۰	ماشین آلات صنعتی تراکتورسازی ایران	560	322	-43

۱۰-۵- نتایج

شرکتهای کنترلی واگذار شده بخشی از شرکتهای فعال در حوزه اقتصادی کشور محسوب گردیده و محیط عمومی اقتصاد کشور بر عملکرد این شرکتها تاثیر مستقیم بر جا خواهد گذاشت. بهبود محیط کسب و کار و محیط اقتصادی کشور سبب ارتقاء عملکرد شرکتهای داخلی و خارجی فعال در داخل کشور گردیده و بالعکس عدم بهبود محیط اقتصادی تاثیر منفی بر عملکرد شرکتها خواهد داشت. همانگونه که در فصل چهارم گزارش مشاهده گردید تعمیق بحران و تنزل شدید فعالیتهای اقتصادی منجر به کاهش رشد اقتصادی، بی ثباتی مالی و کاهش ارتباطات تجاری در اقتصادهای پیشرفته و با تاخیر زمانی بر کل اقتصاد جهانی گردیده است. کشور جمهوری اسلامی ایران بعنوان عضوی از جامعه جهانی با سهمی حدود ۱/۲ درصد از اقتصاد جهانی از این قاعده مستثنی نبوده است. وضعیت نامطلوب اقتصاد جهانی از یکسو و وضع تحریمهای ظالمانه از سوی دیگر سبب گردید که اقتصاد کشور با مشکلات عدیده ای مواجه گردد. عملکرد اقتصادی کشور در سالهای اخیر از منظر شاخصهای مختلف اقتصادی نامطلوب بوده و رشد اقتصادی کشور منفی بوده است. کاهش صادرات و قیمت نفت خام که بخش اعظمی از درآمدهای ارزی کشور را تشکیل می دهد سبب کاهش درآمد دولت گردید. وابستگی اقتصادی کشور به درآمدهای نفتی موجبات کاهش ارزش افزوده سایر بخشهای متکی به درآمد نفتی را فراهم نمود. همانگونه که در جدول ۱-۴ آمده است تولید ناخالص داخلی در سالهای ۹۱ تا ۱۳۹۲ منفی بوده و بجز گروه کشاورزی سایر بخشهای اقتصادی ایران رشد ارزش افزوده منفی داشته اند. محاسبات نشان می دهد که شاخصهای بهره وری در کشور مطلوب نبوده و در طی سالهای ۹۱ تا ۱۳۹۲ نرخ رشد منفی داشته اند. عدم انضباط مالی، پولی و اتخاذ سیاستهای نامناسب سبب گردید که شاخص تورم تا پایان سال ۱۳۹۲ با نرخ صعودی افزایش یابد. عدم تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کل و رشد منفی آن نیز یکی از علل نام بهبودی محیط اقتصادی در کشور محسوب می گردد. از این جهت جمع بندی پایانی با توجه به ملاحظات فوق تقدیم می گردد:

۱۰-۵- نتایج بر حسب قیمتهای جاری

۱- ۵۲ درصد شرکتهای مورد بررسی رشد بهره وری کل مثبت را تجربه نموده و ۲۸ درصد شرکتها نیز کاهش جزئی در رشد بهره وری کل را داشته اند و صرفاً ۲۰ درصد از شرکتهای بررسی شده کاهش قابل توجه در بهره وری کل داشته اند.

۲- رشد بهره وری نیروی کار در ۸۵ درصد از شرکتها مثبت و فقط ۹ درصد شرکت (۱۵ درصد) از شرکتهای مورد بررسی، رشد بهره وری نیروی کار منفی بوده است.

۳- شاخص بهره وری انرژی ۴۷ درصد شرکتها علیرغم افزایش قیمت انرژی در سالهای اخیر رشد مثبت داشته است.

۴- شاخص بهره وری سرمایه ۶۳ درصد شرکتها افزایش و ۳۷ درصد شرکتها رشد منفی داشته اند.

۵- میانگین مجموع نیروی کار شاغل قبل از خصوصی سازی در ۶۰ شرکت ۵۳۵،۱۳۶ نفر و بعد از خصوصی سازی ۴۶۸،۱۳۵ نفر بوده است. بعبارت دیگر نرخ رشد میانگین کل افراد شاغل قبل و بعد از خصوصی سازی کاهش ۰/۷ درصدی را نشان می دهد. این امر با توجه به فضای عمومی نرخ بیکاری کشور تقریباً صفر و قابل اغماض است. به عبارتی از یک طرف با سیاستهای نظارتی و از طرف دیگر تبدیل مدیریت دولتی به مدیریت خصوصی تقریباً سطح اشتغال در شرکت با توجه به میزان خروجی (بازنشتگی و بازخریدی) ثابت مانده است. ۴۴ درصد از شرکتها با استخدام

و بکارگیری نیروی کار جدید سطح اشتغال خود را افزایش داده و ۱۰ شرکت (۱۷ درصد) نیروی کار خود را حداکثر ۱۰ درصد کاهش داده‌اند.

۶- رشد شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار در ۴۷ درصد شرکت‌های مورد بررسی مثبت بوده است.

۷- ۳۵ درصد شرکت‌ها پس از خصوصی‌سازی با افزایش هزینه سرانه آموزش سعی در ارتقاء توان فنی و علمی کارکنان خود داشته‌اند. نتایج ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که ۱۰ شرکت برتر نیز حائز این ویژگی بوده‌اند. در ضمن ۴۵ درصد شرکت‌ها، تغییری در هزینه سرانه آموزش خود نداشته‌اند.

۸- ۶۸ درصد از شرکت‌ها ترکیب نیروی کار خود را بهبود داده و با استخدام نیروهای متخصص و دانشگاهی سعی در ارتقاء بهره‌وری کل و نیروی کار داشته‌اند. در رتبه‌بندی بعمل آمده تمامی ۱۰ شرکت برتر، ترکیب نیروی کار خود را تغییر داده و کارکنان با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر را بکار گرفته‌اند.

۹- میانگین سود خالص ۷۷ درصد شرکت‌ها پس از خصوصی‌سازی در مقایسه با قبل از خصوصی‌سازی رشد داشته است.

۱۰- فروش محصول و یا درآمد حاصل از ارائه خدمات ۹۰ درصد شرکت‌های مورد بررسی، رشد داشته است.

۱۱- بازده دارایی‌های ۶۳ درصد شرکت‌ها رشد نموده است. رشد بازده دارایی‌ها ناشی از فروش دارایی غیر مولد و استفاده بهینه از دارایی‌های موجود شرکت‌ها بوده است.

۱۲- ۶۳ درصد از شرکت‌ها با اعمال سیاست‌های مدیریتی بازده حقوق صاحبان خود را افزایش داده‌اند.

۱۳- ۴۷ درصد شرکت‌ها سرمایه ثبت شده خود را پس از واگذاری افزایش و سرمایه ۴۸ درصد از شرکت‌ها تغییری نداشته است و فقط ۵ درصد شرکت‌ها مجبور به کاهش سرمایه شده‌اند.

۱۴- نرخ رشد هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه‌ها در ۱۴ درصد شرکت‌ها افزایش و در ۶۷ درصد شرکت‌ها تغییر نداشته است.

۱۵- طبق اعلام شرکت‌ها و بررسی بعمل آمده ۲۰ درصد از شرکت‌های جامعه آماری پس از واگذاری به بخش خصوصی تکنولوژی جدیدی را در خط تولید خود بکار گرفته‌اند.

۲-۱۰-۵- نتایج بر حسب قیمت‌های ثابت

۱- ۵۲ درصد شرکت‌های مورد بررسی رشد بهره‌وری کل مثبت را تجربه نموده و ۲۸ درصد شرکت‌ها نیز کاهش جزئی در رشد بهره‌وری کل را داشته‌اند.

۲- رشد بهره‌وری نیروی کار در ۵۳ درصد از شرکت‌ها مثبت و در ۴۷ درصد شرکت‌های مورد بررسی، رشد بهره‌وری نیروی کار منفی بوده است.

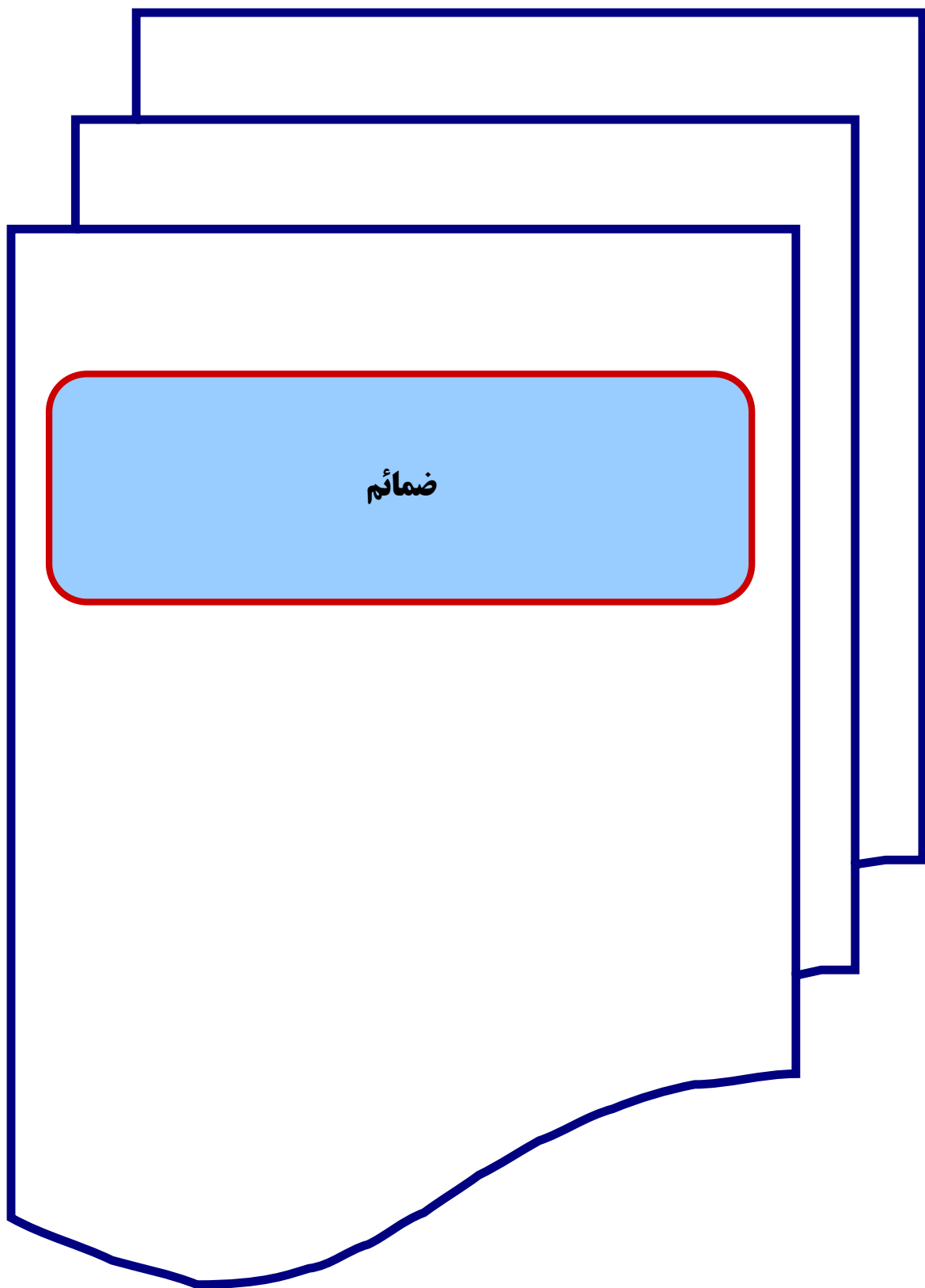
۳- شاخص بهره‌وری انرژی ۴۵ درصد شرکت‌ها علیرغم افزایش قیمت انرژی در سالهای اخیر رشد مثبت داشته است.

۴- شاخص بهره‌وری سرمایه ۶۳ درصد شرکت‌ها افزایش و ۳۷ درصد شرکت‌ها رشد منفی داشته‌اند.

۵- رشد شاخص رقابت‌پذیری نیروی کار در ۴۷ درصد شرکت‌های مورد بررسی مثبت بوده است.

- ۲۰-۶ درصد شرکتها پس از خصوصی سازی با افزایش هزینه سرانه آموزش سعی در ارتقاء توان فنی و علمی کارکنان خود داشته‌اند. نتایج ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که ۱۰ شرکت برتر نیز حائز این ویژگی بوده‌اند.
- ۷- میانگین سود خالص ۶۲ درصد شرکتها پس از خصوصی سازی در مقایسه با قبل از خصوصی سازی رشد داشته است.
- ۸- فروش محصول و یا درآمد حاصل از ارائه خدمات ۴۳ درصد شرکتهای مورد بررسی، رشد داشته است.
- ۹- بازده دارایی‌های ۶۵ درصد شرکتها رشد نموده است. رشد بازده دارایی‌ها ناشی از فروش دارایی غیر مولد و استفاده بهینه از داراییهای موجود شرکتها بوده است.
- ۱۰- ۳۷ درصد از شرکتها با اعمال سیاستهای مدیریتی بازده حقوق صاحبان خود را افزایش داده‌اند.
- ۱۱- نرخ رشد هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه‌ها در ۱۳ درصد شرکتها افزایش و در ۶۷ درصد شرکتها تغییر ایجاد نگردیده است.

در پایان تاکید می گردد بررسی عملکرد شرکتها در سه سال قبل از واگذاری و سالهای پس از واگذاری در وضعیت اقتصادی فوق‌الاشاره و با در نظر گرفتن پیش فرضها و تعاریف انجام شده است. نتایج حاصل شده به هیچ عنوان صرفاً بیانگر عملکرد خصوصی سازی در کشور نمی باشد. این گزارش تنها به مقایسه معیارهای عملکردی و مدیریتی شرکت‌های واگذار شده به بخش‌های غیردولتی پرداخته است. بدیهی است در صورت اجرای کامل سیاستهای کلی اصل (۴۴) و بهبود محیط کسب و کار همزمان با انتقال مالکیت شرکت‌های دولتی می توانستیم شاهد نتایج به مراتب مطلوب تری باشیم.

ضمائم

سازمان خصوصی سازی ایران
طرح مطالعاتی بررسی شاخصهای عملکردی شرکتهای واگذار شده

بخش اول: مشخصات عمومی

- ۱- نام فعلی شرکت:
- ۲- نام قبلی شرکت:
- ۳- فعالیت اصلی شرکت:
- ۴- سال تاسیس:
- ۵- آدرس دفتر مرکزی:
- ۶- آدرس محل انجام فعالیت:
- شماره تلفن: شماره نمابر: پست الکترونیکی:
- ۷- سرمایه ثبتی شرکت:
- ۸- آیا سهام شرکت در بورس اوراق بهادار و یا فرابورس حضور دارد؟ ☐ بلی ☐ خیر

شرح	زمان واگذاری	در حال حاضر
قیمت اسمی سهام (ریال)		
تعداد سهام		
سرمایه شرکت (میلیون ریال)		
ارزش بازاری سهام* (ریال)		

* ارزش بازاری سهام بورسی یا فرابورسی از حاصلضرب تعداد سهام در قیمت روز سهام شرکت بر روی تابلو و در خصوص شرکتهای غیر بورسی ارزش دفتری منظور گردد.

۹- ترکیب سهام و سهامداران:

ترکیب سهامداران		قبل از خصوصی سازی		بعد از خصوصی سازی	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد
	جمع				

۱۰- ظرفیت اسمی تولید:

نوع محصول	قبل از خصوصی سازی	بعد از خصوصی سازی

بخش سوم: اطلاعات اقتصادی و مالی

واحد: مليون ريال

بعد از خصوصی سازی				سالهای قبل از واگذاری			شرح
							جمع داراییهای شرکت :
							جمع داراییهای جاری:
							نقد و بانک
							حساب های دریافتنی
							موجودی مواد و کالا
							سرمایه گذاریهای کوتاه مدت
							جمع داراییهای غیر جاری
							داراییهای ثابت مشهود
							سرمایه گذاریهای بلندمدت
							سایر داراییها
							جمع بدهیها:
							جمع بدهیهای جاری
							حسابهای پرداختنی و پیش دریافتها
							سود سهام پرداختنی
							تسهیلات مالی دریافتی
							ذخیره مالیاتی
							جمع بدهیهای غیر جاری
							تسهیلات مالی بلند مدت
							ذخیره پایان خدمت کارکنان
							جمع حقوق صاحبان سهام
							سرمایه
							اندوخته ها
							سود(زیان) انباشته
							کاهش داراییهای ثابت طی دوره
							زمین و ساختمان
							ماشین آلات و تجهیزات
							سایر
							افزایش داراییهای ثابت طی دوره
							زمین و ساختمان
							ماشین آلات و تجهیزات
							سایر
							فروش خالص
							بهای تمام شده کالای فروش رفته

ادامه بخش سوم: اطلاعات اقتصادی و مالی شرکت

واحد: میلیون ریال

شرح				سالهای قبل از واگذاری			بعد از خصوصی سازی		
هزینه های فروش، اداری و عمومی									
سود عملیاتی									
هزینه های مالی									
سود قبل از مالیات									
تخصیص سود									
میزان مالیات بر درآمد									
موجودی کالای ساخته شده اول دوره									
موجودی کالای ساخته شده آخر دوره									
موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره									
موجودی کالای در جریان ساخت آخر دوره									
خالص سایر درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی									
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش (ساخته شده)									
آب، برق، گاز و سوخت کل (تولید، فروش و اداری)									
تعمیرات و نگهداری									
بیمه (اموال و اثاثه)									
اجاره محل									
حمل و نقل									
مواد مستقیم مصرفی									
استهلاک									
حقوق و دستمزد									
سود (زیان) انباشته									
صادرات (ریالی)									
سود (زیان) هر سهم									
تسهیلات معوق									
هزینه سالانه آموزش									
هزینه تحقیق و توسعه									
هزینه بازاریابی و تبلیغات									

بخش چهارم: سایر اطلاعات

۱- گواهینامه بین المللی و داخلی اخذ شده جهت بهبود عملکرد و ارتقاء کیفیت محصول:

عنوان گواهینامه	سال اخذ	عنوان گواهینامه	سال اخذ

۲- اقدامات و فعالیتهای شرکت پس از واگذاری:

۱- تکنولوژی و فناوریهای جدید بکار گرفته شده در شرکت پس از واگذاری (مستندات پیوست شود)

۲- اصلاح ساختار تشکیلاتی در شرکت (مستندات پیوست شود)

۳- افزایش سرمایه شرکت از محل آورده نقدی سهامداران (مستندات پیوست شود)

۴- تولید خدمات یا محصولات جدید (مستندات پیوست شود)

۵- آیا شرکت دارای واحد حسابرسی داخلی و یا کمیته حسابرسی می باشد؟ ☐ بلی ☐ خیر

۶- آیا جلسات اعضای هیات مدیره بصورت مستمر برگزار می شود؟ ☐ بلی ☐ خیر

۳- مشکلات و تهدیدها:

۴- پیشنهادات و ارائه راهکارهای عملی:

نام و نام خانوادگی پاسخگو:	سمت:	شماره تلفن:
نام و نام خانوادگی کارشناس پرسشگر:	امضا و تاریخ:	

منابع و مآخذ:

منابع فارسی:

- ۱- رحیمی بروجردی، علیرضا، خصوصی سازی، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۸۵.
- ۲- صغیر، جمال، «توسعه بخش خصوصی و خصوصی سازی» سمینار بررسی تحلیل خصوصی سازی، دانشکده امور اقتصادی و موسسه توسعه اقتصادی، تهران، اردیبهشت ۱۳۷۲.
- ۳- شاه حسینی، محمد علی، مقاله «بررسی و مطالعه تجربیات جهانی در امر خصوصی سازی»، همایش ملی سیاست های کلی اصل ۴۴، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری، تهران، بهمن ۱۳۸۵.
- ۴- استونر، جیمز و فریمن، ادوارد؛ مدیریت، تهران، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۵، چاپ اول، جلد اول.
- ۵- رضائیان، علی، مانی سازمان و مدیریت، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۷۹، چاپ اول.
- ۶- فرهنگی، علی اکبر و دیگران؛ نظریه پردازان و مشاهیر مدیریت، تهران، فراندیش، ۱۳۸۴، چاپ اول.
- ۷- کونتز، هارولد و دیگران، اصول مدیریت، محمدعلی طوسی و دیگران، تهران، سازمان مدیریت دولتی، ۱۳۷۴، چاپ سوم، جلد اول.
- ۸- نجمی منوچهر، حسینی سیروس (۱۳۸۲) «مدل سرآمدی EFQM از ایده تا عمل»، انتشارات روناس، تهران.
- ۹- سالنامه آماری کشور، سالهای مختلف، مرکز آمار ایران.
- ۱۰- مجموعه قوانین و مقررات اجرایی اصل ۴۴ قانون اساسی.
- ۱۱- خلاصه تحولات اقتصادی کشور، سالهای مختلف، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۲- راهنمای اندازه گیری و تحلیل بهره وری در واحدهای صنعتی، سازمان بهره وری ملی ایران.
- ۱۳- چانگ، کلود وی، خصوصی سازی و توسعه، سازمان خصوصی سازی، چاپ اول، ۱۳۸۸.
- ۱۴- فینگر، ماتیاس و دیگران، محدودیت های خصوصی سازی، سازمان خصوصی سازی، چاپ اول، ۱۳۸۶.
- ۱۵- کیکری، سونیتا و دیگران، خصوصی سازی روندها و تحولات اخیر، سازمان خصوصی سازی، چاپ اول، ۱۳۸۷.
- ۱۶- مجموعه مصوبات برنامه خصوصی سازی برزیل، سازمان خصوصی سازی، چاپ اول، ۱۳۸۶.
- ۱۷- جاشی، گوپال، خصوصی سازی در جنوب شرق آسیا، سازمان خصوصی سازی، چاپ اول، ۱۳۸۵.
- ۱۸- مگینسون، ویلیام ال، اقتصاد مالی خصوصی سازی، سازمان خصوصی سازی، چاپ اول، ۱۳۸۸.

منابع انگلیسی:

- 1- Bailey, Robert W. (1987), Uses and Misuses of Privatization, in Steve H. Hanke (Ed.) Prospects for Privatization, New York, The Academy of Political Science.
- 2- Bornstein, Morris. 1999. "Framework Issues in the Privatization Strategies of the Czech Republic, Hungary and Poland," *Post-Communist Economies* 11:1.
- 3- Price Waterhouse. 1989a. *Privatization: Learning the Lessons from the U.K. Experience*, London.
- 4- Megginson, William L, The Financial Economics Of Privatization, c2005
- 5- Brada, Josef C. 1996. "Privatization is Transition--Or is it?", *Journal of Economic Perspectives*.
- 6- Boycko, Maxim, Andrei Shleifer, and Robert W. Vishny. 1994. "Voucher Privatization," *Journal of Financial Economics*.
- 7- Havrylyshyn, Oleh and Donal McGettigan. 1999. "Privatization in Transition Countries: A Sampling of the Literature," IMF working paper 99/6, Washington, D.C.: IMF.
- 8- Prokopenko, Joseph, Management for Privatization Lessons from Industry and Public Service.

- 9- Feldman, Robert, A., and Mehra, Ranjish, Auctions: Theory and Possible Applications to Economies in Transition , IMF Working Paper , February 1993.
- 10- Peter, Newman, The New Palgrave Dictionary of Economics and the Law, 1998, Vol. 3.
- 11- Michael Beesly and Stephen Littlechild, Privatization: Principles, Problems and Priorities ,Lloyds Bank Review, July 1983.
- 12- Veljanovski , Cento, Selling the state, Butler and Tanner Ltd. 1987.
- 13- Schwartz ,Gerd , Privatization: Possible lesson Form the Hungarian Case, World Development. Vol. 19.
- 14- Bos . D, Privatization: A theoretical Treatment, Clarendon press, Oxford 1991, p .v.
- 15- Atkinson, A.A., Waterhouse, J.H., and Wells, R.B. (1997), "A stakeholder Approach to strategic performance Measurement", Sloan Management Review Spring.
- 16- Ghalayini, A.M., Noble, J.S. and Crowe, T.J. (1997), "An Integrated Dynamic performance Measurement system for Improving Manufacturing competitiveness, "International Journal of Production Economics, Vol.48.
- 17- Kanji,Gopal and Patricia,Moura e Sa, "KANJI'S Business Scorecard", The 6th TQM World Congress, 2001, Saint Petersburg.
- 18- LEPSINGER.R. AND LUCIA.A, (1997), "THE ART AND SCIENCE OF 360 FEEDBACK", JOSSER PFEIFFER,SAN RANSISCO .
- 19- Marr, B. and Neely, A. (2001), "Measuring E-business performance", Twelfth Annual Conference of the Production and Operations Management Society, Orlando FL.
- 20- Marr, B. and Schiuma, G. (2003), "Business performance Measurement: past ,present and Future", Management Decision.
- 21- MARY E. ARNOLD, BE "LOGICAL" ABOUT PROGRAM EVALUATION: BEGIN WITH LEARNING ASSESSMENT, OREGON STATE UNIVERSITY, JOURNAL OF EXTENSION, JUNE 2002, VOLUME 4 ,NUMBER 3.
- 22- Medori, D. and Steeple, D. (2000), "A Framework for Auditing and Enhancing performance Measurement systems", International Journal of Operations & Production Management, Vol.20 No.5.
- 23- Neely, A. and Adams, C. (2002), "Perspectives on performance: The performance prism", forthcoming in Journal of Cost Management.
- 24- Neely, A.D., Richards, A.H., Mills, J.F., Platts, K.W., Bourne, M.C.S., Gregory ,M. and Kennerley, M. (2000), "Performance Measurement system Design: Developing and Testing a process-based Approach", International Journal of Operations & Production Management, Vol.20No.10.
- 25- Tangen, S. (2004), "Professional practice performance Measurement: from philosophy to practice", International Journal of Productivity and performance Management, Vol.53No.8.